

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

10^E JAARGANG

WOENSDAG 6 MEI 1925

No. 488

INHOUD.

	Biz.
DE GOUDEN STANDAARD door Prof. Mr. D. van Blom ..	378
Engeland's Dilemma I door Dr. G. E. Huffnagel.....	379
De Coöperatieve Boerenfabrieken in de provincie Gro- ningen II (Slot) door J. Bs. Westerdijk	380
De wijziging van de bepalingen omtrent Wissels en het Discontobedrijf door Mr. D. U. Stikker met Naschrift door Prof. Mr. H. R. Ribbius.....	382
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De begroting voor 1925 I door Dr. T. E. Gregory..	384
AANTEEKENINGEN:	
Indexcijfers van groothandelsprijzen.....	385
Suikerproductie der wereld	386
De nieuwe Tsjechooslowaaksche bankwet	387
De Deutsche Staatsschuld	387
Herstel van den Gouden Standaard in Nederland ..	387
De nieuwe goudpunten op New York en Londen....	388
De dekking der Currency Notes.....	388
Het herstel van den Gouden Standaard in Engeland	389
BOEKAANKONDIGING:	
Léon Nemry, Les Pays-Bas après la guerre, bespr. door Prof. Mr. D. van Blom.....	392
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN	392
MAANDCIJFERS:	
Résumé uit het „Monthly Bulletin of Statistics”....	393
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.....	394—400
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel.	
Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.	

5 MEI 1925.

De toestand van de geldmarkt bleef deze week in den grond wederom onveranderd. In verband met de maandwisseling kromp het aanbod van callgeld, dat de vorige week zoo overvloedig aangeboden werd, sterk in en hield op enkele dagen vrijwel geheel op; maar dit was het eenige symptoom van de meerdere geldvraag voor de andere jaren dikwijls zoo moeilijken Meitermijn, want de noteringen voor particulier disconto en prolongatie bleven bijna onveranderd. De notering voor particulier disconto steeg niet meer dan $\frac{1}{8}$ à $\frac{3}{16}$ pCt.; meestal werd $3\frac{3}{8}$ pCt. genoteerd, en de prolongatierente bleef de geheele week op 3 pCt.

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank ver-
toont de post binnenlandsche wissels een stijging van f 8,4 miljoen, welke ten deele is toe te schrijven aan een vermeerdering der credietischen van den Staat. Het bedrag der rechtstreeks bij de Bank geplaatste schatkistpromessen krom in de afgelopen week van f 3 miljoen tot f 6 miljoen.

De beleeningen geven, blijkbaar in verband met de maandwisseling, een vermeerdering van f 26,8 miljoen te zien, welke ook ditmaal weder uitsluitend de effectenbeleeningen betreft en nagenoeg geheel voor rekening komt van de Hoofdbank.

Het renteloos voorschot aan het Rijk daalde met f 700.000. De zilvervoorraad der Bank geeft een vermindering van een kleine f 300.000 te zien. De stijging van f 5,8 miljoen, die de post papier op het buitenland vertoont, correspondeert voor een goed deel met de gelijktijdige daling van de diverse rekeningen onder het actief, welke in de afgelopen week met f 3,2 miljoen blijken te zijn teruggelopen.

De biljettencirculatie steeg met f 50,7 miljoen. De

rekeningcourant-saldi geven een vermindering van f 13,5 miljoen te zien. Het beschikbaar metaalsaldo daalde met f 7,5 miljoen. Het dekkingspercentage bedraagt ruim 51.

* * *

De gelijktijdige mededeelingen in de Engelsche en Nederlandsche parlementen omtrent het herstel van den gouden standaard hebben tengevolge gehad, dat de pondenkoers den kleinen afstand tot het goudpunt, die nog te doorloopen was, in een enkelen dag heeft afgelegd. Geopend op ca. 12.03 werd Dinsdag 12.06 $\frac{1}{4}$ bereikt en Donderdag voorbijgaand 12.08 $\frac{1}{4}$ genoteerd. Aannemende, dat de verzendingskosten grooter zijn geworden, moeten de goudpunten, die voor den oorlog op 12.05 en 12.15 stonden, iets worden uitgezet. De dollarnoteering hier te lande is nog iets verder teruggelopen, maar de toestand van het Nederlandsche ruilmiddel ten opzichte van den dollar was reeds geruimen tijd normaal, zoodat de dollarkoers alleen beïnvloed werd door de meerdere of mindere ruimte op de beide geldmarkten, en er nu alleen nog de zekerheid bij is gekomen, dat in het vervolg de goudpunten niet meer overschreden zullen worden.

De overige wisselkoersen geven weinig aanleiding tot opmerkingen. Alleen een bijzonder vaste stemming voor Madrid en Oslo valt te vermelden. Vooral Oslo was zeer vast. Geopend op 40.65 werd gisteren 42.10 betaald.

LONDEN, 4 MEI 1925.

De afgelopen week was getuige van het historische feit, dat het Britsche Rijk officieel tot den gouden standaard is teruggekeerd, een stap die tegelijkertijd door Nederland en enkele der Engelsche Dominions werd genomen. De voornaamste wisselkoersen hadden zich reeds van te voren tot nabij het gouduitvoerpunt kunnen verheffen en die beweging werd na de publicatie van het besluit nog verder voortgezet, zoodat de toonaangevende wisselkoersen tot onmiddellijk onder of tot even boven het gouduitvoerpunt stegen. Het gevaar, dat belangrijke posten goud aan Londen zullen worden onttrokken, wordt daarom niet groot geacht, maar de discontomarkt had toch met de mogelijkheid daarvan rekening te houden en voelde zich dus genoodzaakt den afstand tusschen privaat disconto en bankrate belangrijk te verminderen. Drie-maands prima bankaccepten noteerden daarom einde der vorige week reeds $4\frac{1}{2}$ pCt., met vaste tendenz. Een en ander zal wel stimulerend werken op de vraag naar wissels op Londen.

Geld was tot den laatsten dag van April zeer gezocht, zoodat de markt het niet dan met moeite zonder de hulp van de Bank van Engeland heeft kunnen stellen. Onmiddellijk na het einde der maand was de markt ruim voorzien door betaling van dividenden.

Ook heden was geld ruim en disconto onveranderd $4\frac{1}{2}$ pCt.

New York slot 4,84%; Parijs slot 92,60; Amsterdam slot 12,06 $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$.

DE GOUDEN STANDAARD.

31 Juli 1914 — 29 April 1925.

Het Staatsbladnummer 333 van den laatsten Juli 1914 was er een van ongebruikelijke formuleering en van ver reikende draagkracht.

Wij hadden tot toen een veertig jaar onder den regel geleefd, dat goud vrij mocht worden aangemunt en vrij mocht worden uitgevoerd.

Ons goudgeld was hiermede tot standaardgeld verklaard; de waarde van het gouden geld kon niet blijvend en in eenigszins beduidende mate naar boven of naar beneden in waarde afwijken van zijn grondstof, het gele metaal, of hetzij invoer plus aanmunting, hetzij uitvoer, zou onverwijld zoodanige afwijking ongedaan komen maken.

Onze overige betaalmiddelen bovendien konden te allen tijde, zoo de noodzaak ertoe bleek (d.w.z. zoo buitenslands betalingen vielen te doen), tegen goud worden ingewisseld op vooraf vaststaanden voet. Aldus was de waarde van het Nederlandsch betaalmiddel onverbreekelijk vastgeklonken aan die van het goud, dat sinds jaar en dag in den goeden roep van betrekkelijke waardevastheid stond, en was dientengevolge aan ons betaalmiddel diezelfde waardevastheid verzekerd, welke het nodig had om zijn functie als standaard-van-waarde naar behooren te kunnen vervullen.

Wèl placht men te zeggen, dat deze onze gouden standaard „hinkte”. Men bedoelde hiermee, dat behalve het goudgeld ook de grove zilveren teekmunt de onderscheiding genoot van betaalmiddel te zijn tot elk denkbaar bedrag, een onderscheiding, die niemand aan het goudgeld misgunde, gezien zijn waarde-identiteit met het goud, maar die naar de meening der formeerders van de „hinkende-standaard”-terminologie aan het minderwaardige zilvergeld eigenlijk niet toekwam. Dat niettemin ook het witte metaal deelde in deze eer, was historisch verklaarbaar; het was een overblijfsel van oude glorie; dit zilvergeld immers had betere dagen gekend, waarin het zelf standaard-geld was; het zilver had evenwel, toen het in 't begin der jaren zeventig van de vorige eeuw bedenkelijk daalde op de wereldmarkt en Nederland derhalve met een invasie van goedkoop zilver werd bedreigd, die na aanmunting tot inflatie zou hebben geleid, de Munt voor zich zien sluiten; zijn eigenschap van onbeperkte betaalkracht had men het echter gelaten om verliesgevende ontmuntning en kostbare vervanging door goudgeld te ontgaan. En de practijk had sindsdien bewezen, dat dit hinken maar geheid was; de hinkende standaard liep als de beste.

Aan dezen toestand nu kwam het Koninklijk Besluit van 31 Juli 1914 een einde maken.

Niet sloot het — als in 1873 voor het zilver geschied was — de Munt voor het goud. Want niet was men beducht voor overmatigen toevloed van gedeprecieerd goud. Men vreesde het tegendeel: dat volwaardig goud ons land zou verlaten. En dus sloot men niet de Munt, maar de grenzen toe.

Men deed dit — zegt dit merkwaardig Besluit — „gelet op de zeer buitengewone omstandigheden, waaronder geheel Europa en ook Nederland verkeert”; men deed dit — vervolgt het Besluit — op „verzoek van de Nederlandsche Bank, dat van Regeeringswege maatregelen zullen worden genomen om te beletten, dat onder die buitengewone omstandigheden de goudvoorraad in Nederland op bedenkelijke wijze („in bedenkelijken omvang”, zal de bedoeling zijn geweest) naar het buitenland zou kunnen wegvloeden.”

Het Besluit — derde merkwaardigheid — was door alle Ministers gecontrasigneerd.

Voor deze bijzondere motiveering en vooral voor deze manifestatie van collectieve verantwoordelijkheid bestond de goede reden, dat het Besluit vlakweg

onwettig was. Onwettig, want geen wet verleende de Kroon de bevoegdheid tot dergelijk verbod. Onwettig, maar noodzakelijk; de Regeering zou haar plicht hebben verzaakt, zoo zij in die dagen de grenzen harer wettelijke bevoegdheid niet had durven overschrijden. Nood schiep recht.

Reeds den 3den Augustus 1914 trouwens kwam een wetje (Staatsblad 344) het staatsnoodrecht-besluit legaliseeren, dat dan den 8en Augustus, thans staatsrechtelijk onaanvechtbaar en derhalve zonder beroep op de buitengewone positie van Europa en Nederland, zonder beroep op een verzoek van de Nederlandsche Bank en met maar meer twee ministersnamen eronder, andermaal in het Staatsblad komt (in No. 403).

Voor de wisselkoersen was hiermee het hek van den dam en zij hebben van hun vrijheid tot schommelen en buitelen een overdadig en voorheen ongekend gebruik gemaakt. De gouden standaard was ditmaal niet met mankheid, hij was met volkomen verlamming geslagen.

Na 3925 dagen levens is thans dit gouduitvoerverbod, dat al deze extravaganties op zijn toch terecht rustig blijvend geweten had, ter ziele gegaan. Een merkwaardig intermezzo in het Nederlandsche muntwezen is hiermede afgesloten.

De verlamde gouden standaard is geheel hersteld; het Nederlandsche geld is andermaal gekoppeld aan het goud. De goudpariteit met de Vereenigde Staten, met Engeland, Australië, Nieuw-Zeeland en met Nederlandsch-Indië wordt weer een levend ding. De oude speciepunten, waarop invoer of uitvoer van goud loonend wordt en automatisch pleegt plaats te vinden, komen terug, zij het op iets wijderen onderlingen afstand dan voorheen door wat hoogere kosten van vracht en assurantie.¹⁾ De schommelingen der wisselkoersen tusschen de goudlanden worden weer tot hoogst bescheiden proporties teruggedrongen.

Dit alles is van verstrekkende beteekenis. Men denke slechts aan wat het zeggen wil, dat betaling van Amerikaansch graan tegen een dollarkoers van bijv. f 3,25 nu goed en wel begraven verleden is.

De vragen, die thans oprijzen, zijn talrijk.

Men heeft in 1914 de Nederlandsche Bank het nakomen harer dekkingsverplichtingen behalve door het uitvoerverbod ten aanzien van haar dekkingsmateriaal ook vergemakkelijkt door de verplichting zelve te verzachten, door nl. het dekkingspercentage van 2/5 op 1/5 te verlagen. Vanzelf dringt thans de vraag naar de wenschelijkheid der bestendinging ook van dezen maatregel.

Hiernaast rijzen vragen van retrospectieven aard. Zijn, achteraf beschouwd, die twee genoemde maatregelen, hoe wenschelijk ook als maatregelen van voorzorg ten tijde dat zij genomen werden, niet overbodig gebleken in het licht der omstandigheden gelijk deze zich gedurende den oorlog voor Nederland hebben ontwikkeld? En, in min of meer los verband hiermede, moest noodzakelijk het herstel van den gouden standaard in Nederland wachten tot geruimen tijd nadat Noord-Amerika ertoe besloot, tot het oogenblik, waarop Engeland kans zag zonder kleerscheuren van geld-gewaad te verwisselen?

En, los van de vorige vragen, de belangrijkste vraag van alle wellicht: deden Nederland en Engeland wijs, het goud als standaard in de vroegere eer te herstellen; is een goudloos wereldbetalingsverkeer, dat de wereld schatten zou uitsparen, inderdaad een practisch voorshands onbereikbaar ideaal?

Ziehier een reeks vragen, voor nadere detailleering en voor vermeerdering vatbaar en nog veel vatbaarder voor beantwoording in zeer uiteenlopenden trant. Zij zijn hier gesteld zonder eenige suggestieve bedoeling. En het zal den meesten wel vergaan als schrijver dezès: dat blijdschap over den thans genomen stap overheerscht.

Toch was er reden om die vragen even aan te stip-

¹⁾ Verg. p. 388 in dit No.

pen. Deze jongste regeeringsdaad immers ontleent, behalve aan het onmiddellijk ermee beoogde doel, óók haar beteekenis aan het feit, dat zij de gewichtigste, historische zoowel als actueele en toekomstige, vraagstukken van Nederlandsch geldbeleid met één slag in het brandpunt der nationale belangstelling plaatst.

v. B.

ENGELAND'S DILEMMA.

I.

Disraeli heeft vaak zijn ongenoegen er over uitgesproken, dat de richting van het „laissez aller” in Engeland in gebreke gebleven zou zijn de eenheid in het Britsche Rijk te ontwikkelen en verzuimd heeft een politiek van overeenstemming op economisch terrein tot stand te brengen. Kon Disraeli de wereld nogmaals aanschouwen dan zou hij gewaar worden, dat de overeenstemming eerder verderaf dan dichterbij gekomen is.

In het Britsche Rijk, dat $\frac{1}{4}$ van het bewoonde aardoppervlak beslaat, vertoont zich onvermijdelijk de omstandigheid waarmee op onze planeet algemeen te rekenen valt en die eenvoudig is aangeduid met de opmerking, dat kinderen groot worden! De industrie ontwikkelde zich het eerst in de oude wereld. Vandaar werden de producten geleverd aan overzeesche landen in ruil tegen grondstoffen, die de voortbrenging van een steeds toenemend aantal producten toelieten, met het gevolg, dat bij den export ook voortbrengselen kwamen die opnieuw tot voortbrenging en eigen verwerking van grondstoffen konden dienen. Hiermede had de koloniseerende oude-wereld in een ver verschiet zelf den teruggang van haar welvaart teweeg gebracht.

De toestand waarin Engeland zich bevindt met een werklozenpercentage van 11,4 pCt. in Maart jl. is niet anders dan het gevolg van dit verloop. Het Britsche overzeesche gebied is, naast de overige wereld, afzetgebied voor de Engelsche industrie. Nadat een aantal Engelsche koloniën zelfbestuur gekregen hadden, begonnen zij onmiddellijk de in hun gebied opkomende industrieën te beschermen. Later is daarbij door een deel der Dominions ingevoerd een zoogenaamde preferentie ten behoeve van Engeland. Maar het is preferentie van een wel eenigszins twijfelachtig karakter. Duidelijk is in de tarieven der Dominions de neiging waarneembaar om het preferentiele recht te stellen op een hoogte, die voldoende beschermend voor de binnenlandsche industrie werkt. Het recht voor invoer uit andere landen wordt dan nog wat hooger bepaald. Enkele voorbeelden mogen dit illustreeren.

Volgens het preferentiele Australische tarief van 1921—'22 bedragen de rechten voor zeep 35 pCt., wollen stukgoederen 30 pCt., producten uit ijzer of staal varieerende van 20/- tot 65/- per ton, schoenen 35 pCt. enz. Deze wet bepaalt voorts, dat de Tariff Board nieuwe rechten op Engelsche producten kan invoeren, indien in Australië daarvoor fabrieken worden opgericht; zoo is bijv. ijzer voor vatenhoepels, dat vroeger vrij was, met 70/- per ton belast geworden. Men vraagt zich af waarom nochtans aan het moederland zekere voorkeur gegeven wordt. Misschien dat hierbij in de Dominions het geweten een woordje heeft meegesproken. De Dominions zijn groot geworden door steun van het kapitaal uit het moederland. Ook draagt Engeland nog altijd talrijke kosten, die mede aan de Dominions ten goede komen en in veel sterkere mate dan de Dominions voor gelijke doeleinden offeren. Bijv. de militaire budgets. Engeland legde voor het begrootingsjaar 1923—1924 daaraan de som van £122 miljoen ten koste, tegen Canada in 1922—1923 slechts £3 miljoen en Australië $4\frac{1}{2}$ miljoen.

Indië, het belangrijkste Britsche gewest voor den overzeeschen afzet van Engeland en New-Foundland,

Engeland's oudste kolonie, geven in het geheel geen preferentie aan het moederland. Tusschen de Dominions en kroonkoloniën onderling is de preferentie ook lang niet altijd bekend. Australië verleent preferentie behalve aan het Vereenigd Koninkrijk slechts aan Nieuw-Zeeland; Zuid-Afrika aan Canada, Australië en N.-Zeeland; Canada *niet* aan o.m. Australië — een verdrag is thans gemaakt maar wacht nog op ratificatie door het Canadeesche parlement — New-Foundland, Malta en Cyprus.

De geringe geneigdheid om de preferentie ruim toe te passen bleek bijv. weer uit een maatregel van Australië en N.-Zeeland, in October van het vorige jaar, waarbij het percentage, dat van een geïmporteerd artikel moet herkomstig zijn uit Engelsche grondstof of arbeid verhoogd werd van 25 op 75 en komt ook aan het licht in een voorstel, dat zoo juist de Board of Trade in Zuid-Afrika heeft gedaan om het preferentiele tarief af te schaffen, omdat zooals de „Burger van Kaapstad” onlangs schreef: — „die bestaande voorkeurstelsel 'n klip in die pad tot die sluiting van handelsverdrae mag blijk te wees” — een kant van de zaak, die steeds meer op den voorgrond treedt naar gelang de Dominions het karakter van zelfstandige staten aannemen.

Engeland is tot 1919 de Dominions niet gevolgd op den weg bij import uit een Britsch, of uit een vreemd land, een verschillende behandeling voor de heffing van invoerrechten toe te passen. Engeland met zijn gering aantal belaste goederen had hiervoor ook minder gelegenheid en bij de bestaande behoefte aan buitenlandschen invoer ook minder animo, omdat voor grondstoffen, die het hoofdbestanddeel uitmaken bij de levering der Dominions, aangewezen was de meest vergaande preferentie, bestaande in vrijdom van invoerrecht, voor alle landen toe te passen. Van het totale verbruik in Engeland voor 1922 was 19,7 pCt. afkomstig uit de Dominions en koloniën, 35,1 pCt. uit andere landen en werd 45,2 pCt. in Engeland zelf voortgebracht. Aan Dominion-zijde worden juist hooge rechten in Engeland begeerd, met daarnaast de grootst mogelijke preferentie voor de Dominions, om van hooge verkoopprijzen in Engeland met een groote winstmarge verzekerd te zijn.

Afgescheiden van deze economische kwesties is Engeland voor het Britsche Rijk de functie blijven vervullen van leider in de wereldpolitiek. Zoolang de Dominions onafhankelijk bleven in hun eigen ontwikkeling gunden zij gaarne aan het moederland de eer en de beslommering der „haute politique”. Te Londen werd er naar gestreefd dat bij de ontwikkeling der onderdeelen van het rijk de bestaande band met het moederland niet hinderlijk zou worden.

Er is wel voorgesteld daartoe het beginsel van den federatieven staat voor het Britsche Rijk in te voeren. Maar in de Dominions kante men zich tegen deze gedachte omdat begrepen werd, dat daarbij Engeland de meerderheid in het federatieve bestuur verkrijgen zou en het er dus op neer zou komen, dat de Dominions hun parlementair zelfbestuur in internationale zaken geheel uit handen gaven. Alle pogingen om tot de instelling te komen van een permanent lichaam voor de regeling, ja zelfs voorbereiding, van politieke kwesties die het geheele empire raken, zijn dan ook zonder resultaat gebleven door verzet van de zijde der Dominions. Men zou hiervan een heel lijstje kunnen geven: 1905 bijv. het voorstel tot benoeming van een adviseerende commissie door den Engelschen minister van koloniën Lyttelton. Laatstelijk het denkbeeld van MacDonald voor de toepassing van een systeem waarbij geregeld overleg kon plaats hebben tusschen de rijksregering en de regeringen van de Dominions.

De wenschelijkheid van een zoodanig lichaam was vooral ook gevoeld om als aanvulling te kunnen dienen bij de sedert 1887 met tusschenpoozen gehouden conferenties, waaraan naast het in Engeland aan het

bewind zijnde ministerie werd deelgenomen door de premiers van de overige in aanmerking komende Britsche gebieden.

Eerst werden deze conferenties aangeduid als „colonial conference”, maar sedert 1911 is daaraan, aanpassende bij de toenemende beteekenis der overzeesche gebiedsdeelen, den naam Imperial Conference gegeven. En ook verder is Engeland tegemoet gekomen om de Dominions een gelijkwaardige positie in te ruimen. Het naar aanleiding van den oorlog ingestelde Imperial War Cabinet van 1917 waarin de premiers der Dominions zitting hadden, was de volslagen erkenning der gelijkheid van alle verantwoordelijke regeeringen in het British Empire. Het Vredesverdrag van Versailles werd door vertegenwoordigers der Dominions mede-ondertekend en de Dominions werden zelfstandige leden van den Volkenbond.

Zoo goed mogelijk werd getracht dit beginsel verder toe te passen, schoon bij het algeheel ontbreken van constitutioneele regels hiervoor moeilijkheden niet uitbleven, bijv. de aanwijzing van afgevaardigden ter vredesonderhandelingen van Lausanne. Naar Washington werd een delegatie gezonden die ook alle Dominions vertegenwoordigde, behalve Z.-Afrika en Indië, dus niet de oude regel, dat het moederland mede namens de overzeesche gewesten sprak en hen verbond. Bij de Conferentie van Londen was het Empire vertegenwoordigd met 3 afgevaardigden, waarvan één uit de Dominions en bijzitters uit de overige Dominions. Daarbij was bepaald, dat de Dominion-man, die deel uitmaakte van het drietal Britsche vertegenwoordigers, „in alle zaken het Empire aangaande voor de naties van het gemeenebest zou spreken met een enkele stem”.

In plaats van het vroeger tevergeefs beproefde beginsel van *federatie* in de internationale politiek van het Empire heeft dus nu de *coöperatie* steeds meer veld gewonnen. Enkele Dominions zijn zelfstandig ermee verder gegaan in de behandeling van internationale aangelegenheden meer op den voorgrond treden. Zoo heeft bijv. Canada in 1920 een diplomatiek vertegenwoordiger aangesteld in Washington en deed Bruce, de Australische premier, het voorstel dat de Hooge Commissaris van zijn gewest te Londen niet meer met den minister van koloniën zou behoeven te onderhandelen, maar als de andere vertegenwoordigers van het buitenland rechtstreeks in verbinding zal staan met het Foreign Office, een verlangen dat, uitgebreid tot alle Dominions, onlangs door de „Times” werd ondersteund.

Wat deze ontwikkeling voor Engeland beteekent zal in een volgend artikel verder behandeld worden.

15 April 1925.

G. E. HUFFNAGEL.

DE COÖPERATIEVE BOERENFABRIEKEN IN DE PROVINCIE GRONINGEN.

II (Slot).

Aanvankelijk bestonden in de Veenkoloniën alleen z.g. speculatieve (d.b. particuliere in tegenstelling met coöperatieve) fabrieken, die de aardappelen opkochten en verwerkten om winst. Tot de negentiger jaren hoorde men daarover geene klachten. Dit werd anders toen de fabrikanten zich in 1890 vereenigden in een bond voor dien aardappelaankoop.

In 1896 stelde de Nieuwe Landbouwvereniging te Veendam de vraag: „welk middel kan er worden uitgedacht, dat doeltreffend is, om de coalitie van aardappelmeelfabrikanten, ten opzichte van het onderling vaststellen der aardappelprijzen, te breken?” Reeds het volgende jaar kwamen velen tot de conclusie: alleen de oprichting van coöperatieve fabrieken.

De fabrikanten zochten, bij wijze van bliksemafleider, de oplossing in participatie. Maar daarvoor was het reeds te laat. De proef er mede werd genomen, maar hield geen stand. De aardappelprijzen waren in de negentiger jaren zoodanig gedaald, dat de nood

dwong tot meer ingrijpende maatregelen. Toch duurde het nog tot 1897 alvorens tot de oprichting van de eerste coöperatieve boerenaardappelmeelfabriek („de Eersteling” te Borgercompagnie) werd besloten.

De barenswecen daarvan waren niet gering. Ook was van een beproefden coöperatiegeest onder de leden nog geen sprake. Het solidariteitsgevoel ontbrak nog bij de meesten. Alleen de *onmiddellijk bereikbare* voordeelen genoten waardeering; de *verder verwijderde* werden nog maar door slechts weinigen gezien.

Ondanks allerlei tegenvallers slaagde de proef, dank zij de taaië volharding, het doorzicht en het beleid van het bestuur. Successievelijk werd zij een groot succes, dat tot navolging prikkelde. In 1923 bestonden er in de vier noordelijke provinciën 20 coöperatieve en nog 13 speculatieve aardappelmeelfabrieken, waarvan onderscheidenlijk 13 en 9 in Groningen en 6 en 1 in Drenthe.

Spoedig na de stichting der eerste coöperatieve fabrieken openbaarde zich de behoefte aan onderlingen steun en wederzijdsche voorlichting, aanvankelijk om sterker te staan tegenover de speculatieve concurrenten. Reeds in 1905 werd de Bond van Boerenaardappelmeelfabrieken opgericht. Allerlei belangrijke mededeelingen werden onder de leden uitgewisseld. Het allerbelangrijkste werd echter voor elkander verzwezen.

Bijna onmiddellijk nadat de heftigste strijd tegen de speculatieve fabrieken was geluwd, zijn de coöperatieve zich als elkanders concurrenten gaan beschouwen, wier eenig streven was, aan het eind van elke campagne met een zoo gunstig mogelijken uitbetalingsprijs voor de verwerkte aardappelen voor den dag te komen. Het gevolg was doorgaans eene te kleine afschrijving en reserveering, met eene volslagen afwezigheid van alle solidariteitsbesef. Treffende bewijzen worden daaromtrent in boven aangehaald proefschrift medegedeeld, naast allerlei soms zeer gecompliceerde moeilijkheden, waarvoor men is komen te staan op het stuk van prijzenpolitiek, het loonvraagstuk, de techniek, de scheepsvrachten enz., enz.

Het ingrijpen der Overheid in het vrije bedrijf tijdens den oorlog bracht de fabrieken weer dichter bij elkaar. De Duitschers gingen den inkoop van aardappelmeel centraliseeren en prikkelden daardoor de verkoopers eveneens tot centralisatie. In Augustus 1915 werd het aardappelmeel door onze Regeering in de distributie betrokken. Daarna werd opgericht de „Vereeniging van Aardappelmeelfabrikanten” met, op het gemeentehuis te Veendam, een Consententebureau, dat een belangrijken kijk kreeg op den buitenland-schen meelafzet.

Bij het einde der crisis in 1919 staakte deze Vereeniging hare werkzaamheden en richtte de Bond van Coöperatieve Aardappelmeelfabrieken tot de aangeslotenen eene circulaire, met uitnoodiging het tijdens de campagne 1919/20 te fabricereen meel voor gemeene rekening te verkoopen. Eenstemmigheid was daarover echter niet terstond te bereiken. Integendeel leidde een en ander tot de ontbinding van den Bond op 29 Juli 1920.

In de plaats daarvan kwam onder de voorstanders van den gecentraliseerden meelverkoop, op 11 November 1919 tot stand het Coöperatief Aardappelmeelverkoopbureau, naar zijn telegramadres kort „Avebo” genoemd. De verschillende aan deze zoo nuttige instelling verbonden gróote voordeelen zijn in het proefschrift overtuigend uiteengezet, alsmede de middelen om daarmee nog heel wat meer te bereiken.

O.a. verkreeg men door deze centralisatie de beschikking over bekwaam personeel, zoowel op boekhoudkundig en technisch als op commercieel gebied. Zoo zond deze Coöperatie in 1922 een harer employé's naar Japan — dat door zijne goedkope meeloffertes de handelaars hier wanhopig maakte — om door eigen onderzoek een oordeel te verkrijgen over het van die zijde dreigende gevaar. Thans zijn alle coöperatieve fabrieken aangesloten op vier na.

Welk een invloedrijken klank de coöperatie in 7 jaren tijds reeds had verkregen, bleek o.a. in 1905, toen door de firma W. A. Scholten werd overgegaan hare in Nederland gevestigde speculatieve aardappelmeel-, stroop-, gom- en sagofabrieken om te zetten en in te brengen in de „Coöperatieve Vereeniging Scholten's aardappelmeelfabrieken” blijkbaar om van het schoone praedicaat „coöperatief” te kunnen profiteren. Gelukkig is deze would-be-coöperatie niet lang in stand gebleven en in 1910 omgezet in eene naamlooze vennootschap, een rechtsvorm, die voor deze zaak uiteraard veel beter past en haar karakter veel juistere weergeeft.

Tot een gelukkiger poging om het vertrouwen der aardappeltelers te verkrijgen, nam de heer J. E. Scholten Wzn. in 1912 het initiatief, door den stoot te geven tot de instelling van de „Vertrouwenscommissie”, waarbij nagenoeg alle particuliere fabrieken zich aansloten en waartoe ook de Veenkoloniale Boerenbond medewerkte. Deze commissie bestond uit 3 landbouwers en 3 fabrikanten, die te zamen een onpartijdig persoon tot zevende lid en voorzitter verkozen. Haar taak was o.a. door de controle op de weegwerktuigen en de zetmeelbepalingen te zorgen, dat de landbouwers betaald kregen, wat zij hadden geleverd en dat de fabrikanten geleverd kregen, wat zij betaalden, op welk stuk ook heel wat haperde.

Dit goede voorbeeld vond in 1914 navolging bij den Bond van Boeren-aardappelmeelfabrieken, door de instelling van eene Contrôlecommissie, die eene analoge functie uitoefende bij de coöperatoren. Toen in 1918 de Regeering de toewijzing van aardappelen aan fabrieken en drogerijen geheel in eigen hand nam, werd eene Rijkscommissie, bestaande uit 2 fabrikanten, 2 landbouwers en 3 onpartijdigen, ingesteld, die den arbeid van de Vertrouwens- en Contrôlecommissien overnam.

Na de beëindiging der Regeeringsbemoelingen had dit orgaan merkwaardigerwijze zooveel sympathie en vertrouwen verkregen, dat de Veenkoloniale Boerenbond, de Bond van Boeren-aardappelmeelfabrieken en de Bond van particuliere fabrieken besloten de Commissie bij onderlinge overeenkomst te continueren voor het toezicht op het wegen der aardappelen aan de fabrieken en op de bepaling van het zetmeelgehalte. Daarvoor werkte zij steeds en werkt zij nog tot aller tevredenheid.

Bij de behandeling van de beteekenis der aardappelmeelindustrie komt Dr. Minderhoud in zijn proefschrift tot de slotsom, dat daarin thans een kapitaal vast ligt van ongeveer f 8 à f 9 millioen aan vaste goederen en van nog iets meer aan bedrijfskapitaal.

Wat de met fabrieksaardappelen beteelde oppervlakte betreft, vermeldt het Verslag van den Landbouw in Nederland over 1923, dat in dit jaar werden verbouwd in Groningen 14.649 H.A., in Friesland 2146 H.A., in Drenthe 10.580 H.A., in Overijssel 1975 H.A. en in de overige provinciën geene. Samen dus 29.350 H.A. Dat Drenthe met een betrekkelijk zoo hoog cijfer naar voren komt, ligt in hoofdzaak aan den intensieven bouw van fabrieksaardappelen in de, op het Groningsche Stadskanaal en Ter Apelkanaal uitkomende, zogenaamde Drentsche „monden”, d.z. de hoofdkanalen, waarop de zijkanalen („wijken”) uitkomen.

In 1919 waren, volgens het Maandschrift 1923, afl. 10 van het Centr. Bureau voor de Statistiek, in de aardappelmeelindustrie werkzaam 3066 personen. Het in de campagne 1924/25 daarvoor uitbetaald loon schat Dr. Minderhoud op f 2,1 millioen en de aardappelscheepsvrachten, die grootendeels uit loon bestaan, op een kleine f 900.000.

Een goede campagne levert thans ruim f 23 millioen aan aardappelmeel. De uitvoer daarvan bedroeg in 1923 90.271 ton, verzonden naar alle oorden der wereld, grootendeels naar Groot-Britannië, Frankrijk, België en Italië. Bij eene vergelijking van de Nederlandsche aardappelmeelindustrie met die van het bui-

tenland, waarbij Duitschland, Polen en Japan op den voorgrond treden, blijkt, dat ons kleine land over de geheele aarde te dien opzichte den toon aangeeft.

* *

In het laatste hoofdstuk van zijn proefschrift geeft Dr. Minderhoud zijne beschouwingen over de organisatie der coöperatieve fabrieken; voor velen stellig het belangrijkste, nl. leerzaamste deel dezer studie. Het behandelt zeven onderwerpen: het kapitaal, het leveringsrecht en den leveringsplicht, het verwerken van grondstof van niet-leden, de in- en uittreding van leden, de afschrijving en reserveering, de aansprakelijkheid, het beheer en het toezicht daarop en de ledenvergadering.

Met volledige instemming moge ik daaruit nog enkele wenken kort naar voren brengen. Ik doe dit met bijzondere belangstelling, zoowel wegens het gewicht der gemaakte opmerkingen, als wegens de volledige inlichtingen, die de schrijver van alle zijden uit de beste bronnen mocht ontvangen. En ook wegens de jarenlange gedachtenwisseling, die ik het voorrecht heb gehad met hem veelvuldig te houden gedurende mijn voorzitterschap der Groninger Maatschappij van Landbouw, waarvan hij het secretariaat bekleedde. Indien ooit, dan geldt hier: „du choc des opinions jaillit la vérité”. De „vérité”, zooals die dan door den schrijver en den ondergeteekende ten slotte is gezien.

Allereerst een woord over de statuten, rechtens de grondslag van elke coöperatieve vereeniging. Veel eerbied bestaat daarvoor bij de leden, zelfs bij de bestuursleden, doorgaans niet. De meesten lezen ze niet en weten absoluut niet wat er in staat. Eerst als het begint te kraken worden ze — en dan niet zonder schrik — wakker. Geen wonder!

Rechtens toch vormen zij het fundament, waarop de verhouding der leden onderling en tot derden berust. En ook organisatorisch zijn zij van groote, soms allesbeheerschende beteekenis. Men denke aan een afdoende of onvoldoende geregelden plicht tot de levering van grondstof; aan eene goede of gebrekkige regeling der bevoegdheden van bestuur, raad van toezicht en algemeene vergadering, alsmede die van den hoofdbeampte, den zogenaamden directeur; aan de voorschriften omtrent afschrijving en reserveering, toetreding en uittreding en bovenal aan de persoonlijke aansprakelijkheid.

De statuten vormen de overeenkomst tusschen de leden, waarop men met elkander in zee is gegaan, om samen eene kostbare, menigmaal millioenen-onderneming te exploiteeren en daarvoor, persoonlijk aansprakelijk, dikwijls onbeperkt aansprakelijk te zijn. Aansprakelijk voor de schulden eener vereeniging met doorgaans betrekkelijk weinig gestort en veel geleend kapitaal.

Aan dergelijke statuten kan dus moeilijk te veel zorg worden besteed en de bijstand van een op dit stuk gespecialiseerden rechtsgeleerde niet genoeg worden aanbevolen. Leergeld is in dit opzicht de laatste jaren in ruime mate betaald, toen menige coöperatie in moeilijkheden geraakte.

In 't algemeen laten en vooral lieten de statuten der coöperatieve vereenigingen, ondanks de wettelijk voorgeschreven notarieële acte van oprichting, veel, niet zelden alles te wenschen over. Met eene onverantwoordelijke slordigheid en onkundigheid zijn of liever waren vele statuten, zelfs van zeer groote ondernemingen, geredigeerd. Tal van overbodige, duistere, rechtsonzekere en zelfs met de coöperatiewet strijdige en met nietigheid bedreigde bepalingen kwamen er in voor, ondanks den bijstand van den notaris, waarvan het lange mes ook hier niet steeds heeft bewezen, inderdaad dat van een kok te zijn, al was daarop dan ten onrechte wèl vertrouwd.

Door de ervaring opgeschrikt, is op dit stuk de laatste jaren eene niet onbelangrijke verbetering ontstaan. Vooral door de tusschenkomst der Coöperatieve Centrale Raiffeisen-Bank te Utrecht, die menigmaal als geldschietter optrad en beschikt over een bekwame,

gespecialiseerde, rechtsgeleerde kracht, is heel wat ongerechtigheid uit tal van belangrijke statuten opgeruimd.

Een ander uiterst belangrijk punt bij onze coöperatieve fabrieken betreft den plicht der leden tot de levering van grondstof, de backbone van elke coöperatieve productievereeniging, die daarin, mits afdoende geregeld, juist zulk een belangrijken voorsprong kan verkrijgen boven elke speculatieve fabriek.

Vele coöperatieve productievereenigingen werden opgericht met een te klein aantal leden (aandeelen) en eene onvoldoende statutaire regeling van den leveringsplicht, waardoor de fabriek, bij ongunstige prijzen-conjunctuur, niet verzekerd was van grondstof en dan in de grootste moeilijkheden geraakte. Verschillende débâcles zijn daaruit in de laatste jaren voortgevloeid, waarvan weer verschillende saneeringen het gevolg zijn geworden, vooral in Friesland, dat op mooie voorbeelden kan wijzen.

Ook de groote Friesch-Groningsche Coöperatieve Boetwortelsuikerfabriek te Groningen heeft zich daaraan gespiegeld en hare statuten — laten wij hopen tijdig — afdoende verbeterd, al laat het aantal geplaatste aandeelen daar nog te wenschen over.

Moge de aan de orde zijnde herziening der Coöperatiewet, die vele vereenigingen aanleiding zal geven tot statutenwijziging, ertoe leiden, dat die herzieningen plaats hebben onder werkelijk deskundige voorlichting, waarvoor de notarieele acte — wij weten het uit eene zeer ruime ervaring — allerminst als waarborg mag worden beschouwd. De voorlichting van een bekwaamen juridischen specialist is in den regel, vooral bij groote ondernemingen, broodnodig.

J. BS. WESTERDIJK.

Uithuizermeeden, 27-4-25.

DE WIJZIGING VAN DE BEPALINGEN OMTRENT WISSELS EN HET DISCONTO- BEDRIJF.

Uit het onlangs verschenen gewijzigd ontwerp van wet betreffende de bepalingen omtrent wissels en assignaties blijkt, dat een kleine wijziging is gekomen in het nieuw in te voegen artikel 148a van het Wetboek van Koophandel, waarvan de oorspronkelijke redactie luidde:

„Degene die uit den wisselbrief wordt aangesproken kan verweermiddelen, gegrond op zijne verhouding tot den trekker, den nemer of een der vorige endossanten, niet tegenwerpen aan den houder, tenzij deze bij de verkrijging van den wisselbrief met die verhouding bekend was of moest zijn.”

terwijl volgens den nieuwen tekst de laatste zinsnede zal luiden:

„tenzij deze bij de verkrijging van den wisselbrief met het bestaan van den grond van het verweer bekend was of moest zijn.”

In de Memorie van Toelichting wordt hierbij aangehouden, dat van deze aldus gepreciseerde bepaling een verminderende verhandelbaarheid van den wissel voor hen, die te goeder trouw zijn, niet te vrezen is.

Uitdrukkelijk wijkt de wetgever in deze formulering af van de met dit artikel corresponderende bepaling van de Règlement Uniforme, het ontwerp voor een internationale wisselwet, welke een strengere cisch stelt, nl.:

„à moins que la transmission n'ait eu lieu à la suite d'une entente frauduleuse.”

on stelt zich geheel op het standpunt, zooals dit door Molengraaff wordt verdedigd. (Leidraad 5e Druk, pag. 304 e.v.).

Welke dezer drie bepalingen kan nu het meest juiste genoemd worden, wanneer men de gevolgen beschouwt, die zij kunnen hebben voor een regelmatig disconto-bedrijf.

Dat de wetgever zich op het standpunt stelt, dat

de wisselverbinde niet is zuiver formeel, niet is abstract; zoodat een acceptant in elk geval verplicht zou zijn te betalen, kan alleszins worden toegejuicht. Wanneer men echter van de overweging uitgaat, dat vrijwel elke wisseltrekking plaats vindt met de bedoeling om daardoor gedurende den loop van den wissel crediet te verleen, waarvoor de middelen bij derden; in het algemeen de wisselmarkt te noemen, worden opgenomen, dan kan men niet aan den indruk ontkomen, dat de wetgever in zijn ijver om den gedupeerden acceptant te beschermen zijn doel voorbijstreeft.

Immers onder de huidige redactie zijn zeer wel gevallen denkbaar, dat tegen derden, bij wie de middelen voor het te verleen crediet worden opgenomen, die niets hebben uit te staan met de aan den wissel ten grondslag liggende transacties en die volkomen te goeder trouw een wissel in disconto nemen, met succes een beroep op art. 148a kan worden gedaan.

In het algemeen kan gezegd worden, dat onze wet zich op het standpunt stelt, dat derden te goeder trouw worden beschermd; de formulering van dit standpunt is echter zelden gelijk, nu eens wordt bewijs van kwade trouw vereischt, dan weer kan met het bewijs van de bekendheid met of onkunde van speciale feiten worden volstaan.

Waar nu echter in het onderhavige geval de „verhoudingen” of de „gronden van verweer”, die tegen den derde aangevoerd kunnen worden, zoo talloos veel en vederlei zijn, ware een strengere vereischte dan alleen het bewijs van de bekendheid met die verhoudingen of die gronden volkomen gebillijkt. Zeer zeker zou dat de rechtszekerheid voor die instellingen, die zich hier te lande met het discontobedrijf bezighouden, die dit als een normaal bedrijf en te goeder trouw uitoefenen, bij wie het meerendeel der te plaatsen wissels wordt ondergebracht en wier bedrijf voor elken trekker, acceptant of houder van eenen wissel en derhalve in algemeen economischen zin het grootste belang heeft, bevorderen.

Laat ik met enkele voorbeelden mijn bedoeling duidelijker maken.

Bijv. staan twee confectiezakken, waarvan de een tevens een groothandel heeft, in voortdurende relatie met elkaar, in verband met welke verhouding zaak A eventueel overtollige middelen op deposito uitzet bij zaak B. A koopt de benodigde goederen bij B, behoeft deze echter eerst na drie maanden te betalen; om toch onmiddellijk geld te krijgen trekt B een wissel, welke door A wordt geaccepteerd en daarna verdisconteerd wordt bij haar bankier, die uit een accountantsrapport bekend was met het deposito van A bij B.

Kan nu tegen de bank, die volkomen te goeder trouw houder van den wissel werd, en wier discontoafdeeling geen inzage krijgt van accountantsrapporten, daar de inzage van die rapporten niet tot de werkzaamheden van die afdeeling behoort, door den acceptant, wiens schuld gecompenseerd is, een beroep worden gedaan op art. 148a?

Misschien raakt deze vraag een andere kwestie, nl. wanneer kan een groote instelling geacht worden iets te weten. Is dit het geval, wanneer het tot de directie is doorgedrongen? Echter zou dan in het vervolg het discontoeeren van elken wissel moeten worden beslist door de directie, van wie toch ook weer niet kan worden gevegd, dat zij elk te harer kennis gebracht feit paraat tot hare beschikking heeft. Of is dit reeds het geval, zoodra eenig aan die instelling verbonden persoon in zijne functie met een feit in kennis is gesteld? Mocht dit het geval zijn, dan zou eerst recht een onuitpuutelijk terrein voor chicanes en procedures geopend worden, hetgeen nog te meer klemmt, wanneer men zich de talrijke bijkantoren onzer groote bankinstellingen en het leger der daaraan verbonden employés voor oogen stelt.

In elk geval leidt dit artikel ertoe, dat in het ver-

volg bij elke discontfeering met de meest minutieuse nauwgezetheid zou moeten worden nagegaan, of er eenig feit aan de bank bekend is betreffende het gehele wisselpersoneel, hetwelk als een grond van verweer tegen de bank geconstrueerd zou kunnen worden.

Een ander eveneens dikwijls voorkomend geval is het volgende.

In den houthandel bijv. is het gebruikelijk, dat uit het buitenland op Nederlandsche importeurs guldenwissels worden getrokken, terwijl nog geen verschepingen hebben plaats gevonden, en ook bijv. bij verschepingen uit de noordelijke landen door het dichtgevroren zijn der havens nog niet hadden kunnen plaats vinden op het oogenblik, dat de wissels door de Nederlandsche importeurs worden geaccepteerd.

De Finsche exporteur heeft echter dikwijls, om de verscheping te kunnen voorbereiden, contanten nodig en zijn afnemer in Nederland is bereid mede te werken om hem die te verschaffen, maar heeft die contanten zelf niet beschikbaar. Wat is nu gemakkelijker dan een accept te creëren en dat ter disconto aan te bieden aan den bankier van den Nederlandschen importeur.

Met deze gewoonte zijn de banken bekend.

Wanneer nu ook op den vervaldag van den wissel geen hout is geleverd, de leverancier dus niet aan zijn verplichting heeft voldaan, kan dan de importeur-acceptant zich tegen de bank, die een dergelijken wissel genomen heeft, beroepen op art. 148a?

Onder den ouden tekst, dat de nemer alleen met de verhouding tusschen trekker en acceptant bekend behoefde te zijn, zou dit zeker het geval zijn. De thans voorgestelde wijziging van het artikel, dat nu bekendheid met het bestaan van den grond van het verweer bewezen moet worden, schijnt opgenomen te zijn juist voor dergelijke gevallen. Echter is het m.i. op zijn minst genomen ten zeerste twijfelachtig, of ook niet de nieuwe redactie de bank in deze gevallen onbeschermd laat, daar deze toch bij de verkrijging van den wissel er mee bekend was, dat niet geleverd was, en deze niet-levering ook de grond van het verweer zal zijn.

Men zou hier dan evenwel het verheffende schouwspel hebben, dat de Nederlandsche importeur bewust de bedoeling heeft gehad, dat de bankier zich bij zijn accept zou interesseeren, terwijl diezelfde importeur, als hij zich telcuregusteld ziet in zijn vertrouwen op zijn Finschen leverancier, aan zijn bankier mededeelt, dat hij nu met zijn accept niets meer te maken heeft.

Naar willekeur kunnen deze voorbeelden worden uitgebreid, zonder dat daarbij nog gedacht behoeft te worden aan de vooropgezette bedoeling van partijen om een bank door middel van dit artikel te dupereeren. Even uitgebreid en veelsoortig als de handel is, even talrijk zullen de verrassingen kunnen zijn, waarvoor een bankier, die zooals in bovenomschreven gevallen te goeder trouw aan den handel een dienst bewees, gesteld kan worden.

Misschien zal gezegd worden, dat de gekozen voorbeelden alleen uitgaan van de belangen van de groote bankinstellingen. Degene echter die in dezen het belang van den acceptant, die het risico van zijn accept bij het plaatsen daarvan toch volkomen kon beoordeelen, hooger stelt dan de rechtszekerheid van den houder te goeder trouw, op wien dat risico, waarmee hij niets heeft uit te staan gehad, zou kunnen worden afgewenteld, en aan wien veel minder dan aan den acceptant lichtvaardigheid kan worden verweten, ziet daarmee de beteekenis van de groote bankinstellingen in het economisch verkeer en de belangen van den handel bij een regelmatige ontwikkeling van het discontobedrijf voorbij.

De opvatting, in de Memorie van Toelichting verkondigd, dat van de gepreciseerde bepaling van het bestreden artikel een vermindende verhandelbaarheid van den wissel voor hen, die te goeder trouw zijn, niet te duchten is, zal door weinigen, die met het discontobedrijf bekend zijn, gedeeld worden.

Het wil mij derhalve voorkomen, dat voor dit geval de formuleering van de bescherming van den derde te goeder trouw scherper gesteld moet worden, dat deze formulering niet kan volstaan met bekendheid met een enkel feit te eischen, maar dat deze gevonden moet worden in den eisch, dat de kwade trouw van den houder, tegen wien het verweer moet geldend gemaakt worden, moet worden bewezen.

Mr. D. U. STIKKER.

* * *

Wanneer de in het Gewijzigd Ontwerp voorgestelde bepaling ertoe zou leiden, dat in de door schr. gegeven voorbeelden door den acceptant tegenover de bank, die de wissels heeft genomen, een beroep zou kunnen worden gedaan op de verweermiddelen, welke in die gevallen door hem tegen den trekker bij een régresactie zouden kunnen worden aangevoerd, zou ik eveneens meenen, dat deze bepaling te ver gaat. Ik geloof echter, dat dit niet het geval is.

Ik spreek hier niet over de vraag of de eene afdeling van een bank bekend moet zijn met wat een andere afdeling weet, daar dat geen kwestie van wisselrecht is, waarover het hier gaat. Ook wanneer in de genoemde gevallen de nemer geen bank, maar een enkel persoon is, heeft de bepaling geen betrekking op de hier genoemde voorbeelden.

In het tweede geval wordt voor de koopsom van hout een wissel getrokken en geaccepteerd, vóór nog de waar geleverd is. In zekeren zin dus een vooruitbetaling op een verwachte levering. Wanneer nu de nemer van den wissel met deze omstandigheid bekend is, beteekent dat geenszins, dat hij nu ook bij het verkrijgen van den wissel bekend is geweest met het verweer, dat op den vervaldag niet geleverd is en dat er dan geen fonds is. Dat verweer heeft niemand geweten bij de uitgifte van den wissel, omdat het nog niet bestond. Ieder dacht, dat er op den vervaldag wel en behoorlijk geleverd zou zijn.

Een soortgelijke opmerking kan over het eerstgenoemde geval, dat van de twee confectiezaken, worden gemaakt. Ruimer omschreven betreft dit de vraag, of de acceptant tegen den houder beroep mag doen op een compensatie, welke hij tegen den trekker of een der endossanten zou kunnen aanvoeren, wanneer de houder bij het verkrijgen van den wissel met het bestaan van die tegenvordering was bekend geweest. Ik zou het betwijfelen. In het gegeven geval weet de bank niet of er bij het vervallen van den wissel nog een depot zal zijn, met de vordering waarop de acceptant een regresvordering van den trekker zou kunnen compenseren. Er is geen reden, dat het depot zal blijven staan en niet eerder zal worden teruggevraagd of zal dienen tot betaling van andere goederen, nu voor deze goederen een wissel is getrokken. De omstandigheid, dat op het oogenblik van het trekken of van het endosseeren van een wissel een tegenvordering bestaat, beslist geenszins, dat dit ook het geval zal zijn bij het vervallen van den wisselbrief. Dat laatste oogenblik is beslissend voor het verweer en met dat verweer kan men tevoren niet bekend zijn. Zoo zal deze bepaling niet geschreven zijn voor het geval van compensatie. Waarvoor dan wel? Voor verweermiddelen aan den wissel ontleend, die wel tevoren vaststaan en dus bekend kunnen zijn. Wanneer een wissel valsch is en in idwaling geaccepteerd, zal de acceptatie toch moeten worden nagekomen tegenover den houder, die de valsheid niet heeft gekend. Maar wanneer deze bij het verkrijgen van den wissel daarmee wel op de hoogte was, dan is er alle reden, dat de acceptant zich ook daarop tegenover hem mag beroepen. Ook geldt dat, wanneer de houder niet te kwader trouw was en er geen „entente frauduleuse” heeft bestaan, als wordt gevorderd in de Règlement Uniforme. Daarop doelt de Minister, wanneer hij deze laatste bepaling te streng acht.

R.

De sociale kant van de ontwikkeling onzer mijnindustrie. — Het tweede gedeelte van de beschouwingen van den heer H. G. M. Hermans (p. 342 in het No. van 22 April l.l.) was reeds afgedrukt, toen over de daarin besproken pensioenregeling nog enkele aanvullende opmerkingen in ons bezit kwamen, welke hieronder alsnog volgen (in te lasschen op p. 343, na 5e regel v.o.):

„De pensioenen — dit wordt algemeen erkend — zijn, vooral in de overgangperiode, die nu wordt doorgemaakt, te gering. De meeste der gepensioneerde arbeiders zijn dan ook armlastig. Van hun te karig pensioentje kunnen zij niet behoorlijk bestaan. Dit moet dan ook door armbesturen worden aangevuld, waardoor weer niet geringe lasten op de mijngemeenten worden gelegd.

Hulp van tijdelijken aard in de overgangperiode, die ieder pensioenfonds moet doormaken, en voor hen, die reeds pensioen ontvangen, zou verleend kunnen worden uit een afzonderlijk fonds, te vormen uit de opbrengst van het mijnrecht, waarover in het slot van dit artikel gesproken wordt.

Maar voor de toekomst zullen ook verbeteringen moeten worden aangebracht in de bestaande regeling.

Allereerst deze, dat ook het Mijfonds zijn rechtmatig aandeel ontvangt van de bijdragen, die door het Rijk worden verleend in de administratiekosten van de verzekeringen krachtens de Invaliditeitswet. 't Is bekend, dat indertijd bij de vaststelling van het totaal dier kosten ook met de mijnwerkers is rekening gehouden. De tegenwoordige wet laat echter niet toe, dat aan het Mijfonds deze bijdragen kunnen worden uitgekeerd. Eene desbetreffende wetswijziging, door den Minister van Arbeid als billijk erkend, is echter uitgesteld totdat de voorgenomen codificatie der verzekeringswetten aan de orde zal komen. Dit kan echter nog zoo lang duren, dat eene tijdelijke voorziening gewenscht moet worden geacht.

Vervolgens zullen hogere pensioenen mogelijk moeten worden gemaakt door herziening van de desbetreffende bepalingen.”

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DE BEGROOTING VOOR 1925.

I.

Dr. T. E. Gregory te Londen schrijft ons:

De eerste door den heer Winston Churchill ingediende begrooting valt in drie deelen uiteen: de wederinvoering van den gouden standaard, de invoering van een pensioenstelsel voor weduwen en wezen, welk stelsel zoo is ontworpen, dat het uiteindelijk de kosten van de huidige gratis-ouderdomsrente dekt en ten slotte de eigenlijke begrooting, die niet onaanzienlijke wijzigingen in de belastingen brengt; ten goede of ten kwade is een andere zaak. Het is mijn plan, deze week alleen de begrooting in engeren zin te behandelen en de andere kwesties voor latere bespreking te bewaren.

De rekening van het afgesloten begrotingsjaar sluit met een saldo van £ 3.650.000 aan den goeden kant, welk saldo zal worden aangewend voor de aflossing van schuld boven en behalve de bedragen, die regelmatig in het „sinking fund” worden gestort. De uitgaven werden het vorige jaar op bijna £ 802 miljoen geraamd en beliepen £ 796 miljoen; de ontvangsten bedroegen £ 799½ miljoen en waren op £ 794 miljoen geschat.

Door uitgifte van schuldbewijzen werd £ 99 miljoen verkregen. De regeering ontving 5 miljoen uit diverse aflossingen, terwijl, met inbegrip van het overschot, een bedrag van £ 108 miljoen door haar werd terugbetaald, waarbij echter de £ 45 miljoen, welke krachtens de wet in het „Sinking fund” moeten worden gestort, niet gerekend zijn. De saldi op het begin en het einde van het jaar inbegrepen sluit het

„Exchequer Balance Sheet” derhalve met een bedrag van £ 910 miljoen.

De volgende tabel toont de verschillen aan tusschen de geraamde en de feitelijke opbrengst der meer belangrijke bronnen van inkomsten:

	(in miljoenen £)		
	Raming	Feitelijke opbrengst	Overschot of tekort
Invoerrechten en accijnzen	237.7	234.5	— 3.2
Motorrijtuigen	15.6	16.2	+ 0.6
Successierechten	56.0	59.5	+ 3.5
Zegelrechten	21.0	22.9	+ 1.9
Inkomstenbelasting	265.0	273.8	+ 8.8
Super Tax	61.0	62.7	+ 1.7
Corporation Profits Tax	20.0	18.1	— 1.9
Totaal uit belastingen	685.5	689.7	+ 4.2
Totaal niet uit belastingen	108.5	109.7	+ 1.2

Indien wij thans naar het a.s. begrotingsjaar overgaan, zien wij, dat de kanselier op de thans gebruikelijk geworden wijze heeft gehandeld, niets met betrekking tot ontvangsten uit herstel of uit aflossing van intergeallieerde schulden als vaststaand aan te nemen. Hij raamde, dat indien de bestaande belastingen alle ongewijzigd werden gehandhaafd, hij daaruit £ 826 miljoen zou ontvangen, d.i. £ 26½ miljoen meer dan in het afgelopen jaar. Van dit totaal komt voor rekening van de inkomstenbelasting reeds 15 miljoen pond, van de Super Tax bijna 7½ miljoen pond en van extra ontvangsten uit O.W.-belasting ongeveer £ 3½ miljoen. De ambtenaren der Treasury hebben de vooruitzichten van het bedrijfsleven zeer voorzichtig geraamd en derhalve vertoonden sommige schattingen vergeleken bij het vorige jaar een daling. De stijging in de opbrengst der directe belastingen is hoofdzakelijk het gevolg hiervan, dat het driejaarlijksch gemiddelde bij de inkomstenbelasting thans wordt berekend over een serie betere jaren dan in het vorige begrotingsjaar. De ontvangsten niet uit belastingen, worden op £ 4½ miljoen meer geraamd dan het vorige jaar en, gelijk reeds vermeld, raamt de regeering, dat, indien het geheele belastingstelsel ongewijzigd bleef, het £ 26½ miljoen meer dan ten vorigen jare zou opbrengen.

Wat zijn nu de vooruitzichten aan den uitgavenkant? Hier is ongelukkigerwijze de positie van den Kanselier niet zoo rooskleurig, aangezien hij het vooruitzicht heeft, meer te moeten uitgeven dan in het laatste begrotingsjaar. De geraamde uitgaven, voor welke dekking hij moet zorgen, zijn bijna £ 10 miljoen groter dan een jaar geleden. Intusschen is dit cijfer eenigszins misleidend. In den loop van het vorige begrotingsjaar werden de geraamde totaaluitgaven nl. met bijna £ 12 miljoen verhoogd, waardoor het totaalcijfer op £ 802 miljoen kwam. Feitelijk werd slechts pl.m. £ 796 miljoen uitgegeven, zoodat de thans geraamde uitgaven van pl.m. £ 799 miljoen slechts ongeveer £ 4 miljoen meer zijn dan in de vorige begrotingsperiode. Desondanks was de Kanselier niet tevreden over den toestand en zeide in het Lagerhuis, nu het niet waarschijnlijk was, dat de Regeering zou wisselen juist in den tijd van het jaar, waarop een onderzoek van de gedetailleerde ramingen der departementen moet plaatsvinden, te hopen, dat het mogelijk zou zijn, niet alleen zorgvuldig nieuwe uitgaven te onderzoeken, doch ook de terugkeerende op zoodanige wijze, dat het mogelijk zou zijn progressieve bezuinigingen te bereiken van ongeveer £ 10 miljoen per jaar.

Indien men de huidige raming met de oorspronkelijke voor 1924-'25 vergelijkt, blijkt een stijging van £ 5 miljoen onder het hoofd Staatsschuld en een van ongeveer £ 2½ miljoen voor de defensie, de „civil services” en de „revenue departments”, terwijl het overschot verdeeld wordt over zaken als het wegefonds en andere kleinere posten. Het vorige heeft betrekking op de saldi, daar de onderdeelen zoowel vermindering als stijging vertoonden. De toestand, zooals die

zal voortvloeien uit de wijzigingen, welke de Kanselier van plan is in te voeren, is de volgende:

Ger. ontv. zonder rekening te houden met belastingwijz. 826.0
Verlaging als gevolg van deze laatste 24.7

801.3
Uitgaven 799.4
Overschot 1.9

Deze belastingwijzigingen zijn als volgt over de hoofdbronnen van inkomsten verdeeld:

	(Millioenen £)		
	Toeneming	Afneming	Overschot of tekort
Invoerrechten....	3.5	1.3	+ 2.2
Accijnzen.....	0.9	0.2	+ 0.7
Indirecte belast.	4.4	1.5	+ 2.9
Successierechten..	4.5	—	+ 4.5
Super Tax.....	—	6.7	— 6.7
Inkomstenbelast..	—	27.0	— 27.0
Directe bel.....	4.5	33.7	— 29.2
Algemeen totaal..	8.9	35.2	— 24.7

Aangezien sommige dezer veranderingen niet onmiddellijk van kracht zullen worden, zullen zij dit jaar niet ten volle worden gevoeld. Geraamd wordt, dat over een volledig begrotingsjaar de netto-verlaging der belastingen ongeveer £ 32 miljoen zal zijn.

Op het eerste gezicht is hier iets, waarover het hart van den belastingbetaler zich kan verblijden, doch voor het overige kan men wel zeggen, dat er evenveel reden tot ergernis als tot verheugenis is.

In de eerste plaats heeft de Kanselier zijn toevlucht genomen tot protectionistische rechten, ten einde zich de benodigde meerdere inkomsten te verschaffen. Niet slechts worden de McKenna Duties in al hun naaktheid weder opgelegd, doch daarbij komt een invoerrecht op natuur- en kunstzijde. Het is volmaakt waar, dat dit recht zal gepaard gaan met een accijns in het binnenland, doch de heer Churchill wees er ronduit op, dat de door hem voorgestelde heffingen een marge ten gunste der binnenlandsche industrie zullen laten, welke marge de bedoeling heeft, de laatste schadeloos te stellen voor de verminderde consumptie, die op de prijsstijging als gevolg van de nieuwe belasting zou volgen.

Naast het nieuwe en gedeeltelijk protectionistische zijderecht zal een nieuw recht op hop worden ingevoerd, waarvan ook werd toegegeven, dat het een protectionistische uitwerking heeft; voorts zal, waar mogelijk, Imperial preference worden ingevoerd. De wederinvoering van de McKenna Duties, zoowel als de nieuwe zijderechten, werden verdedigd op dezen grond, dat de door hen getroffen goederen luxe-artikelen zijn. Voor wat de kunstzijde aangaat gaat zelfs deze zwakke verdediging niet op: kunstzijde-producten worden thans door breede lagen der bevolking gebruikt. Doch indien het recht op motorrijtuigen op deze wijze verdedigd moet worden, waarom dan niet een belasting geheven van de in het binnenland geproduceerde automobielen? De opbrengst is een zaak van maar zeer geringe beteekenis bij het betrokken beginsel vergeleken en er is niet het geringste bewijs, dat de automobielenindustrie in eenigerlei opzicht van de het vorig jaar doorgevoerde afschaffing der rechten heeft geleden: integendeel, het bewijs gaat geheel in de tegengestelde richting. De zaak is echter, dat de heer Churchill op dit punt in den strijd met de protectionisten in zijn partij het onderspit heeft moeten delven.

Een concessie heeft men reeds moeten doen aan de importeurs in het geval van het zijderecht, dat voor goederen, andere dan de specifiek vermelde, 33½ pCt. ad valorem zou bedragen over de geheele waarde van het artikel. Oorspronkelijk pasten de douane-autoriteiten dezen regel op alle artikelen toe, mits voor hun vervaardiging maar zijde was gebruikt. De Treasury heeft thans aangekondigd, dat deze geenszins te rechtvaardigen houding zal worden gewijzigd.

Ongetwijfeld winnen de fabrikanten van zijden goederen iets bij het bestaan van een marge, doch de Silk Association is geenszins voldaan en heeft reeds aangekondigd, dat zij haar aanvraag krachtens de Safeguarding of Industries Act zal doorzetten.¹⁾ De fabrikanten van kunstzijde zeggen, dat er gevaar bestaat, dat een veelbelovende industrie, die er iets toe bijdroeg de depressie in de oude textielindustrie te compenseeren, van haar expansievermogen zal worden beroofd, terwijl de vervaardigers van zekere speciale goederen, als zijden garens, beweren, dat de eenige uitwerking zal bestaan in een vermeerdering hunner moeilijkheden. Het behoeft geen betoog, dat de nieuwe belasting onder de vrouwen niet populair is en dat, indien de heer Churchill had gewenscht het publiek nu eens juist te laten zien, wat de werking van een tarief is, hij geen beter middel kon hebben uitgekozen.

De verlaging van de inkomstenbelasting is natuurlijk zeer populair. De heffingsvoet wordt met sixpence per Pond verminderd van 4½ tot 4 sh., terwijl bovendien de aftrek voor inkomen uit arbeid wordt verhoogd van 1/10 met een maximum aftrek van £ 200 tot 1/6 met een maximum aftrek van £ 250. Voor de lagere inkomens beteekent dit een aanzienlijke belastingverlaging.

In de zakenwereld is in het algemeen echter weinig dankbaarheid te bespeuren. Wat de Kanselier in populariteit wint door verlaging van de supertax, verliest hij door de verhooging der successierechten in bijna gelijken omvang, doch de werkelijke moeilijkheid schuilt in het nieuwe pensioenstelsel, dat een betaling van 4 d. per mannelijken en 2 d. per vrouwelijken arbeider met zich brengt, zoowel van den werkgever als van den werknemer. In sommige gevallen zullen de hieruit voortvloeiende jaarlijksche lasten inderdaad zeer zwaar zijn, b.v. bij de spoorwegen. Gegeven de depressie in het bedrijfsleven wordt met nadruk betoogd, dat dit wel de allerslechtste tijd is, om een kostbaar plan in te voeren, dat tot uitwerking heeft alle voordeelen, voortvloeiende uit de verlaging der inkomsten- en supertax, te niet te doen. Voeg hierbij, dat de terugkeer tot den gouden standaard het tegendeel van populair is bij de industrie, welke een hooger bankdisconto vreest, dat het pensioenplan bij de Arbeiderspartij impopulair is, aangezien het een verplichte bijdrage met zich brengt en men kan zien, dat de heer Churchill wel eenigen moed vertoond heeft.

Slechts de protectionisten zijn verheugd, doch wat valt te zeggen van een vrijhandelaar, die zijn beste beschermers onder zijn fiscale tegenstanders aantreft?

T. E. GREGORY.

AANTEKENINGEN.

Indexcijfers van groothandelsprijzen. — Een verdere aanzienlijke daling in de groothandelsprijzen gedurende de afgelopen maand heeft het totaal indexcijfer, dat in Maart reeds met 92 punten daalde, thans weder met 130 punten doen verminderen. Het bedraagt nu 4550 tegen 4680 een maand geleden. Alle groepen droegen in meerdere of mindere mate hiertoe bij, terwijl slechts vijf artikelen in de tweede hieronder volgende tabel een opwaartsche richting vertoonden.

De volgende aan "The Economist" ontleende tabel vertoont de wijzigingen in iedere groep afzonderlijk en in het totaalcijfer.

In de eerste groep had een verdere daling in alle graansoorten plaats, doch deze werd tot op zekere hoogte te niet gedaan door een seizoenstijging in aardappelen. Boter was voor het grootste gedeelte aansprakelijk voor de stijging in de groep „andere voedings- en genotmiddelen”, hoewel thee en suiker eveneens lager waren. Het kenmerk van de weef-

¹⁾ [Zie p. 124 in het No. van 11 Februari ll. — Red.]

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal	Algemeen indexcijfer
Basis (gemidd. 1901—5) ...	500	300	500	400	500	2200	100,0
Einde Juli 1914	579	352	616½	464½	553	2565	116,6
„ Nov. 1918	1289	782½	1848	903	1389½	6212	282,6
„ Dec. 1922	861	706	1184½	705	807½	4264	193,8
„ Dec. 1923	853	815½	1382½	774	755	4580	208,2
„ Apr. 1924	904	802½	1364	788	778½	4637	210,8
„ Mei „	912	730½	1357½	753	774	4527	205,8
„ Juni „	914	736½	1347	764	769½	4531	205,9
„ Juli „	951½	732	1423½	777	773	4657	211,7
„ Aug. „	941	744½	1385½	781	774	4626	210,3
„ Sept. „	1003	777½	1395½	762½	790½	4729	214,9
„ Oct. „	1027½	786½	1442½	782½	808	4847	220,3
„ Nov. „	1009	801½	1424	797	801½	4833	219,7
„ Dec. „	992	789½	1452	815½	806	4855	220,7
„ Jan. 1925	1020	763	1404	782½	798½	4768	216,7
„ Febr. „	1001	769	1436½	780	785½	4772	216,9
„ Mrt. „	959	746	1434	760½	780½	4680	212,7
„ Apr. „	944	724½	1362	743	776½	4550	206,8

stoffengroep was een scherpe daling in Egyptische katoen, doch deze werd voor een deel opgeheven door een aanzienlijke stijging in jute. Amerikaanse katoen en katoenen garens en doekprijzen waren lager en in de wolprijzen vond een verdere daling plaats, terwijl vlas en hennep ook een weinig daalden. De voornaamste wijziging in de delfstoffengroep was een daling in lood. In de diversengroep waren de schommelingen gering.

De volgende tabel geeft de wijzigingen voor de verschillende artikelen aan, in vergelijking met einde Maart, waarbij de gemiddelde prijs gedurende 1901-'05 gelijk 50 is gesteld.

Artikelen	Indexcijfer		Artikelen	Indexcijfer		Artikelen	Indexcijfer	
	—	+		—	+		—	+
Tarwe (btl.)	102½	-12	Katoen(Am.)	118	-10	Koper	50½	-6
„ (Eng.)	93½	-6	„ (Egypt.)	209½	-45½	„ Delfstoff.	743	-17½
Meel	98	-4	Garen	132	-9	Hout	101½	...
Gerst	82½	-4	Laken	132	-4½	„ (Baltisch)	101½	...
Haver	76	-2	Wol (Eng.)	159	-5	Hout	80	...
Aardapp.	131½	+19	„ (Austr.)	134	-4½	„ (Amerik.)	60½	-1
Rijst	109	-16	Zijde	94	...	Leder	100	...
Rundvl.	74	+1	Vlas	140	-10	Petroleum	76½	-2½
Schapenvl.	92½	...	Hennep	67	-6½	Oliën	90½	+5½
Varkensvl.	84½	-5½	Jute	176½	+23	Oliezaden	72½	-1½
Gran. en vl.	944	-15	Weefstoffen	1362	-72	Talk	90	...
Thee	144	-2	Ruw-Ijzer	83	-1	Indigo	85½	...
Koffie	144½	...	Stalen rails	75	...	Soda	19½	+6
Rietsuiker	113½	-1	Ijz. staven	89½	-3	Rubber	776½	-4
Bietsuiker	119	-5	Kolen (st.)	129	...	Diversen	4.550	-130
Boter	87	-13½	„ (huisbr.)	85½	...	Totaal	4.550	-130
Tabak	116½	...	Lood	135	-13			
And. voed. en genotm.	724½	-21½	Tin	95½	...			

Deze veranderingen hebben de stijging boven het voóroorlogsniveau doen afnemen van 82,5 tot 77,4 pCt., hetgeen blijkt uit onderstaande tabel:

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal
Juli 1914...	100	100	100	100	100	100
December 1918...	226	222	293	186	241	236
December 1922...	149	200	193	152	146	166,2
December 1923...	148	231	225	167	136	178,6
April 1924...	156	228	221	170	141	180,8
Mei „	157	208	220	162	140	176,5
Juni „	158	210	219	164	139	176,6
Juli „	164	208	231	167	140	181,6
Augustus „	162	211	225	168	140	180,4
September „	173	221	226	164	143	184,4
October „	177	224	234	169	146	189,0
November „	174	228	231	172	145	188,4
December „	171	224	235	175	146	189,3
Januari 1925...	176	217	228	168	144	185,9
Februari „	173	219	233	168	142	186,0
Maart „	166	212	232	164	141	182,5
April „	163	206	221	160	140	177,4

Hieronder laten wij nog volgen een overzicht der

indexcijfers in eenige der voornaamste landen.

	Ver. Staten 1)	Frankrijk	Italië	Duitsch-land 2)	Zwitserland	Zweden	Nederland 3)	Japan
Novemb. 1918	100	100½	100	100½	100½	100	100	100
Hoogste 1920	206	358	438	...	...	367	392	214
Decemb. 1922	272	591	679	...	325	366	297	322
Decemb. 1923	156	362	580	...	175	163	155	183
Maart 1924	151	458	577	...	140	183	160	211
April „	150	499	579	...	145	181	162	206
Mei „	148	450	579	...	146	180	161	207
Juni „	147	458	571	...	138	178	160	205
Juli „	145	465	566	...	130	173	158	200
Augustus „	147	481	567	...	131	171	157	195
September „	150	477	572	...	132	170	160	200
October „	149	486	580	...	138	169	163	207
November „	152	497	602	...	138	169	161	213
December „	153	503	621	...	141	170	167	214
Januari 1925	157	507	640	...	145	171	168	214
Februari „	160	514	657	...	145	171	169	...
Maart „	161	515	660	...	144	170	169	...
April „	161	513	...	...	144	170	168	...

1) Bureau of Labour. 2) Frankfurter Zeitung. Sedert Januari 1924 gebaseerd op 100 artikelen in plaats van op 98.

3) Sedert 1922 gebaseerd op 48 artikelen in plaats van op 53.

4) Sedert October 1923: Juli 1914=100. 5) Midden 1914.

Wat het cijfer voor Nederland betreft, merkt het Centraal-Bureau voor de Statistiek op, dat de daling van het algemeen indexcijfer in Maart 1925 in vergelijking met Februari 1925 voornamelijk voor rekening komt van een groot aantal voedingsmiddelen en grootendeels door de daling van seizoenartikelen (eenige zuivel- en landbouwproducten) wordt beheerscht.

Tegenover een prijsdaling van 21 artikelen met in totaal 193 punten, staat een prijsstijging van 11 artikelen met in totaal 45 punten.

Met 10 en meer punten daalden de artikelen tarwe en erwten (elk met 10 punten), maïs (12), rijst (13), thee (22), eieren (27) en melk (31). Daarentegen stegen met meer dan 10 punten de artikelen: katoen (11) en aardappelen (16).

Datum	Algemeen indexcijfer van „the Economist“	Gem. ponden-koers over de afg. maand	Herleid algemeen indexcijfer
Januari 1914.....	119,2	12,11½	119,6
December 1918.....	277,0	11,19	256,6
December 1922.....	193,8	11,55½	185,3
December 1923.....	208,2	11,47	197,7
April 1924.....	210,8	11,69	204,0
Mei „	205,8	11,67	198,8
Juni „	205,9	11,55	196,9
Juli „	211,7	11,52	201,9
Augustus „	210,3	11,59	201,8
September „	214,9	11,61	206,5
October „	220,3	11,50	209,7
November „	219,7	11,50	209,2
December „	220,7	11,59	211,7
Januari 1925.....	216,7	11,81	211,0
Februari „	216,9	11,89	213,5
Maart „	212,7	11,94	210,2
April „	206,8	11,99	205,3

Suikerproductie der wereld. — De Heeren Willett & Gray te New York hebben hunne raming voor den Wereldsuikeroogst voor 1924/25 d.d. 9 April als volgt gewijzigd:

	Raming 1924/25	Opbrengst 1923/24
Rietsuiker.	Tons	Tons
Noord-Amerika:		
Louisiana.....	93.953	144.664
Texas.....	450	2.500
Porto-Rico.....	464.000	399.975
Hawaii Eilanden.....	590.000	626.279
West-Indië:		
Virginia Eilanden.....	7.200	2.332
Cuba.....	4.724.714	4.066.642
Britsch West-Indië:		
Trinidad.....	50.000	52.045
Barbados.....	53.000	44.109
Jamaica.....	42.600	33.431
Antigua.....	13.000	7.860
St. Kitts.....	13.000	10.196
Overige Eilanden.....	9.000	4.488
Totaal	6.060.917	5.394.521

	6.060.917	5.394.521
Fransch West-Indië:		
Martinique.....	23.000	17.110
Guadeloupe.....	34.000	27.548
San Domingo.....	240.000	229.373
Haïti.....	7.000	5.800
Mexico.....	165.000	166.932
Centraal-Amerika:		
Guatemala.....	24.000	20.850
Overig Centraal-Amerika	65.000	55.281
Zuid-Amerika:		
Demerara.....	100.000	95.494
Suriname.....	10.200	10.682
Venezuela, uitvoer....	19.000	17.488
Ecuador.....	18.700	13.662
Peru.....	300.000	326.352
Argentinië.....	240.000	249.162
Brazilië.....	500.000	425.000
Totaal in Amerika..	7.806.817	7.055.255
Azië:		
Britsch-Indië.....	2.537.000	3.317.000
Java.....	1.977.000	1.771.772
Formosa en Japan.....	460.000	448.736
Philippijnen, uitvoer....	462.000	372.332
Totaal in Azië.....	5.436.000	5.909.840
Australië.....	417.500	281.859
Fidzji Eilanden.....	70.000	58.000
Totaal in Australië en Polynesië....	487.500	339.859
Afrika:		
Egypte.....	110.000	88.382
Mauritius.....	221.000	201.550
Réunion.....	43.500	44.132
Natal.....	144.196	181.571
Mozambique.....	55.000	56.400
Totaal in Afrika....	573.696	572.035
Europa:		
Spanje.....	10.629	7.871
Totale Rietsuikerproductie	14.315.132	13.884.860
Beetwortelsuiker:		
Europa:		
Duitschland.....	1.600.000	1.146.891
Tsjecho-Slowakije.....	1.460.000	1.001.049
Oostenrijk.....	74.000	47.321
Hongarije.....	200.000	122.588
Frankrijk.....	830.000	490.850
België.....	400.000	300.121
Holland.....	335.000	231.923
Rusland en Ukraine.....	450.000	366.742
Polen.....	495.000	389.995
Zweden.....	135.000	153.890
Denemarken.....	136.000	102.358
Italië.....	425.000	351.102
Spanje.....	260.000	185.063
Zwitserland.....	6.000	5.500
Bulgarije.....	40.000	26.566
Rumenië.....	90.000	71.826
Engeland.....	21.700	13.280
Andere landen.....	217.300	50.696
Totaal in Europa.....	7.175.000	5.057.761
Noord-Amerika.....	974.185	787.217
Canada.....	36.200	16.500
Totale Beetwortelsuikerpr.	8.185.385	5.861.478
Totaal gen. Riet- en beetw.	22.500.517	19.746.338
Geraamde vermeerdering..	2.774.179	1.590.216

Intusschen is met betrekking tot den Cubaogst eene latere raming door Guma gepubliceerd, die 200.000 tons hooger is dan bovenstaande.

De nieuwe Tsjechoslowaaksche circulatiebankwet. — Ten gevolge op het artikel op pagina 366 in het vorig nummer kan thans nog worden medegedeeld, dat het ontwerp zonder wijzigingen inmiddels definitief is aangenomen. De inschrijving op de aandelen zal in de eerste zomermaanden beginnen, terwijl het nieuwe instituut in October wellicht zijn deuren zal openen. Als a.s. Gouverneur noemt men den Tsjechoslowaakschen gedelegeerde bij den Volkenbond, Dr. Pospisichil.

De Duitse Staatsschuld. — Hoewel reeds eenigen tijd geleden gepubliceerd verdienen de volgende cijfers nog te worden vastgelegd. Zij geven de samenstelling der waarde vaste Duitse Staatsschuld per 31 December 1924, zooals die door de Regeering in haar „Anleihedenkschrift” voor 1924 is medegedeeld.

Dollarschatkistbiljetten van 1923, op 15 April 1926 vervallende, ten bedrage van \$ 46.443.010 belasten het Rijk niet meer, daar de uit hen voortvloeiende verplichting door de Reichsbank als contraprestatie voor het haar verleende biljettenprivilege is overgenomen.

Goldanleihe-schatkistbiljetten van 1923, op 2 Sept. 1935 vervallende; maximaal uitgegeven R.M. 491.100.309, afgelost tot op ca. 8,8 mill. R.M. kleine en 15,8 mill. groote, van coupons voorziene stukken, in totaal 24.639.391

1923-er Schatkistbiljetten van 1923, vervallende op 1 December 1932, uitgegeven als dekking van noodgeld tot een maximum van G.M. 184.136.127, teruggekocht behalve 1.436.316

Goud-K-Schatkistbiljetten van 1923, uitlootbaar, maximale uitgifte 1.203.200 G.M. (exc. de in E-Schatkistbiljetten omgeruilde stukken), teruggekocht behalve 1.439.050

E-Schatkistbiljetten, renteloos, in drie series uitgegeven, met halfjaarlijksche aflossing in vier gelijke deelen der nominale bedragen à 100, 105, 110 en 115 pCt. De aflossing der eerste serie is op 1 Oct. 1924 begonnen, waardoor het hiervan uitstaande bedrag van 147,4 tot 114,67 millioen daalde, bij de derde op 1 Jan. 1925 (uitstaand bedrag op 31 Dec. 1924 178,36 mill. G.M.), bij de tweede (uitstaand bedrag 24,19 mill. G.M.) op 1 April 1925 Totaal uitstaand bedrag op 31 Dec. 1924 317.224.227

Rentenbank-crediet, thans geheel renteloos. Aflossing vanaf 1 Januari 1925 met 60 mill. R.M. per jaar en bovendien met het aandeel van het Rijk in de winst van de Reichsbank 1.200.000.000

Schuld bij de Reichsbank, voortvloeiende uit de actie tot steun van de mark in het voorjaar van 1923. Bij overeenkomst van 5 Juli 1924 is deze schuld in tweeën verdeeld: 100 millioen R.M. onopzegbaar, 50 jaar lang 2 pCt. rente dragende, terug te betalen bij liquidatie der Reichsbank, op zijn vroegst op 1 Oct. 1974; verder 135,51 mill. R.M., welke in 15 gelijke jaarlijksche termijnen, ingaande 1 Jan. 1925, moeten worden afgelost, onder betaling van 3 pCt. rente over het nog uitstaande bedrag. Totaal 235.510.013

Dawes-leening, 7 pCt. rente dragende, halfjaarlijksch betaalbaar, voor de eerste maal 15 April 1925. Aflossing in 25 jaar, op zijn laatst 15 Oct. 1949 (opbrengst 803,61 mill. G.M., onkosten 9,44 mill. G.M., in Duitschland ter bereiking van een zuivere opbrengst van 800 mill. G.M. derhalve nog £ 360.000 onder te brengen). Nominaal bedrag \$ 110 mill., £ 21,36 mill., 15 mill. Zwitsersche francs, 25,50 mill. Zweedsche kronen, 100 mill. lire, ongerekend tegen den gemiddelden koers voor telegrafische uitbetalingen 944.100.200

Totaal 2.724.349.198

Bij deze opstelling is dus geen rekening gehouden met het bedrag, waarmede de oude schulden na hun „Aufwertung” zullen worden afgelost. Volgens de oorspronkelijke regeeringsvoorstellen beliep dit rond 3½ milliard Mk. De totale schuld zou dan rond 6,2 milliard Mk. bedragen. Ter vergelijking moge dienen, dat de Nederlandsche geconsolideerde en vlottende schulden — deze laatste onder aftrek van daar tegenoverstaande vorderingen — per 1 resp. 7 Januari 11. in totaal 3.124 millioen gulden bedroegen.

Herstel van den Gouden Standaard in Nederland. — In de zitting der 2e Kamer van Dinsdag 28 April 11. heeft Minister Colijn het volgende medegedeeld: 1)

Mijnheer de Voorzitter! Ik stel het zeer op prijs, dat u

1) Hand. 2e K. 1924/1925, blz. 2026.

mij de gelegenheid hebt willen geven om van deze plaats een mededeeling te doen met betrekking tot een belangrijken maatregel op het gebied van het internationaal betalingsverkeer.

In de eerste plaats breng ik ter kennis van de Kamer, dat met ingang van morgen, 29 April, de Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, ingevolge de wet van 1 September 1917 (*Staatsblad* No. 578), tot nadere aankondiging dispensatie heeft verleend:

1o. van het verbod tot uitvoer van goud, vallende onder het uitvoerverbod van alle metalen in elken vorm, ingesteld bij Koninklijk besluit van 7 April 1917, (*Staatsblad* No. 279);

2o. van het verbod tot uitvoer van gouden munt en muntmateriaal, ingesteld bij Koninklijk besluit van 8 Augustus 1914 (*Staatsblad* No. 403),

terwijl tevens maatregelen zijn genomen, ten einde door intrekking van de evengenoemde Koninklijke besluiten den door de dispensatie ingetreden voorloopigen toestand te bestendigen.

In verband daarmee zal de Nederlandsche Bank van af 29 April zich weer kunnen houden aan haar verklaring van 1903, die in 1914 door de uityaardiging van het uitvoerverbod buiten werking werd gesteld. Deze verklaring luidt:

„De directie der Nederlandsche Bank verbindt zich tegenover de Regeering tot handhaving en voortzetting van de tot dusver door haar gevoerde goudpolitiek, door bij stijging van de wisselkoersen op het buitenland boven de pariteit der goudwaarde, haren goudvoorraad zoolang zij daartoe bij machte zal zijn, voor uitvoer beschikbaar te blijven stellen op den voet van f 1653,44 per kilogram fijn voor baren en tot hiermede overeenkomstige prijzen voor gouden muntspeciën.”

Ik kan hieraan toevoegen, dat met ingang van denzelfden datum Nederlandsch-Indië, benevens Engeland, Australië en Nieuw-Zeeland een maatregel van gelijke strekking nemen.

Ter nadere toelichting van den gang van zaken vestig ik er de aandacht op, dat de Nederlandsche Bank derhalve evenals vroeger in het algemeen geen gouden tientjes of vijfjes beschikbaar zal stellen voor het binnenlandsch verkeer. Voor export naar het buitenland echter zal zij haar goudvoorraad beschikbaar houden tegen betaling van f 1653,44 per kilogram fijn voor baren, en tot hiermede overeenkomende prijzen voor gouden munten. Tot goudafgifte voor export stelt zij zich echter niet voor, eerder over te gaan dan wanneer de wisselkoersen boven goudpariteit zijn gestegen.

Aangezien thans alleen de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, Engeland, Australië en Nieuw-Zeeland, benevens Nederlandsch-Indië, onvoorwaardelijk tot den gouden standaard zullen zijn teruggekeerd, zal de Nederlandsche Bank voorshands tot het bepalen van het oogenblik of tot goudafgifte overgegaan zal worden, alleen rekening houden met de wisselkoersen op deze landen, en niet met de koersen op die landen, die den in- en uitvoer van goud nog beperkt hebben en dus den gouden standaard nog niet volledig hebben ingevoerd en wier valuta derhalve voorloopig nog geen onafhankelijke vaste goudwaarde of goudpariteit heeft.

De Nederlandsche Bank zal zich bij afgifte van goud voor export de bevoegdheid voorbehouden controle te oefenen op de verzending.

De nieuwe goudpunten op New York en Londen. — Van deskundige zijde ontvangen wij enkele berekeningen over de nieuwe goudpunten, waartusschen \$ en £ koers zich, nu de gouden standaard is hersteld, ongeveer zullen bewegen. Op dit ongeveer dient wel de nadruk te worden gelegd, aangezien de ligging der punten betrekkelijk weinig vast is. Door de verschillen in slijtage (indien het gemunt goud betreft), in vracht, in renteverlies zal immers thans, evenals vóór den oorlog, de eene goudzending soms een paar per mille goedkooper zijn dan de andere, hetgeen voor ponden sterling dus ongeveer even zoveel centen en voor dollars ongeveer even zoveel kwartcenten verschil uitmaken kan.

Voor den oorlog betaalde de Nederlandsche Bank f 1650.— voor gemunt en f 1648.— voor ongemunt goud. Nemen wij aan, dat zij thans voor gemunt zoolwals ongemunt f 1648.— biedt, dan komt men voor de berekening van het onderste goudpunt op een pariteit van circa 247%. Hiervan moet nog af een klein-

heid wegens differentie in „opvatting” van de Amerikaansche wet en de Nederlandsche Bank betreffende het gehalte, hetgeen door de Amerikaansche wet op 900/1000, en door de Nederlandsche Bank op 899½/1000 wordt aangenomen; voorts eveneens een kleinigheid wegens slijtage, waardoor 247% gereduceerd wordt tot den prijs van 247%. Eenzelfde reductie ontstaat bij verscheping van baren, aangezien in Amerika hiervoor een extraatje in rekening gebracht wordt.

Voor invoer van eagles krijgen wij dus, indien de Nederlandsche Bank f 1648.— betaalt, een prijs per dollar van ca. 247%; af onkosten: gehalte-verschil, slijtage, vracht, assurantie, interest, kleine kosten enz.: circa 1%, blijft 246%.

In tegenstelling tot den prijs, dien de Bank voor goud betaalt, staat die, waartegen zij het afgeeft, officieel vast, nl. f 1653.44 per KG. fijn. Hiermede correspondeert een pariteit van ca. 248%, zoodat het bovenste goudpunt, onder bijtelling van onkosten, vracht, assurantie etc. ongeveer op 250¼ uitkomt. Deze beide prijzen kunnen dus als de goudpunten beschouwd worden onder alle mogelijke reserve, aangezien alle soorten van kosten elken keer niet onbelangrijk kunnen verschillen.

Voor ponden sterling is het minder gemakkelijk, nauwkeurig te zijn. Nemen wij aan, gezien de Engelsche getrouwheid aan traditie, dat de Bank of England nog steeds Sh. 77/9 per ounce standard, d.i. 31.1035 gram goud ¹¹/₁₂ gehalte, betaalt; de verkoopprijs is op Sh. 77/10½ vastgesteld. Bij 77/9 vindt men, dat men voor een KG. goud £ 136.35. maken kan, en aangezien dat hier f 1653.44 kost, komen wij dan voor den prijs van een pond sterling op circa 12.12¼. De muntpariteit is circa 2 cent lager, maar men moet dan weer rekening houden met verlies voor slijtage enz. De kosten verschillen niet noemenswaard met vóór den oorlog (ca. 2 per mille) zoodat het bovenste goudpunt nog op circa 12.15 ligt.

Voor goudinvoer moet men rekening houden met den prijs van 77/10½, dien de Bank of England vraagt, en f 1648.— dien de Nederlandsche Bank geeft. 77/10½ is circa 1½ per mille duurder dan 77/9, f 1648.— is circa 3.3 per mille minder voor de opbrengst dan 1653.44, hetgeen te zamen een verschil van 4.8 per mille geeft over 12.12¼, uitmakend 5¾ cent. Van 12.12¼ moet dus 5¾ cent in mindering gebracht worden = 12,06%; minus kosten komt men op ongeveer 12,04¼.

Indien de Nederlandsche Bank zelf de goud-arbitrage ter hand mocht nemen, zal met renteverlies op goudverschepingen niet meer gerekend behoeven te worden, hetgeen speciaal op den dollar van invloed is. Het benedenste goudpunt zal daardoor ca. ¾ cent hooger, het bovenste ca. ¾ cent lager komen te liggen.

De dekking der Currency notes. — Een van de in Engeland nog te treffen maatregelen op monetair gebied is de overdracht der Currency notes-circulatie aan de Bank of England. De adviseurs der Regeering hebben echter, naar uit hun hierachter afgedrukt rapport blijkt, aangeraden, hiertoe vooralsnog niet over te gaan, doch eerst de uitwerking der dezer dagen getroffen maatregelen tot herstel van den gouden standaard op den centralen goudvoorraad en den fiduciairen omloop af te wachten.

Intusschen heeft Minister Churchill, ten einde den goudvoorraad in den meest mobielen vorm te concentreren, de £ 27.000.000 goud, welke de Treasury als dekking der Currency notes aanhield, aan de Bank of England overgedragen in ruil voor bankbiljetten. De dekking der notes bestaat thans dus, behalve uit £ 7.000.000 zilver en een gering tegoed bij de Bank of England, uit bankbiljetten en „Government Securities”.

Het geheele bedrag der notes is niet in circulatie; vandaar, dat het totaal der voornaamste twee dekkingsposten, die men met de notes in circulatie ge-

regeld onder de bankstaten in dit blad vermeld vindt, het bedrag dezer laatste eenigszins overtreft.

Het herstel van den Gouden Standaard in Engeland. — Op denzelfden dag, dat Minister Churchill in het Lagerhuis den terugkeer van Engeland tot den gouden standaard aankondigde, is het eenstemmig rapport (Cmd. 2393) verschenen van het „Committee on the Currency and Bank of England Note Issues”, welke commissie de Regeering in deze aangelegenheid van advies heeft gediend en welk advies, naar de Minister mededeelde, „H. M. Government are intending to follow in every respect”.¹⁾

De commissie was op 10 Juni 1924 door den toenmaligen Kanselier van de Schatkist, den heer Philip Snowden, benoemd, om „te overwegen, of het tijdstip thans gekomen is, de Currency Notes-circulatie met die van de Bank of England samen te smelten en indien dit het geval is, op welke wijze en onder welke voorwaarden deze samensmelting moet worden uitgevoerd”. De commissie bestond uit den heer Austen Chamberlain, voorzitter, Sir John (thans Lord) Bradbury, den heer Gaspard Farrer, Sir O. E. Niemeyer en Prof. A. C. Pigou. De heer Chamberlain trad af, toen hij Minister van Buitenlandsche Zaken werd. De commissie hield 9 vergaderingen en hoorde 13 personen, waaronder den Governor van de Bank of Engeland, den heer Mc.Kenna, Sir Robert Horne, Prof. Cannan, Sir George Paish, den heer Keynes en vertegenwoordigers van de Clearing Banks, de Association of British Chambers of Commerce, en de Federation of British Industries. Na een drietal inleidende paragrafen luidt het rapport der commissie als volgt:

4. „Het natuurlijk uitgangspunt van ons onderzoek was de aanbeveling van het „Committee on Currency and Foreign Exchanges after the War” (het Cunliffe Committee), dat de Currency Notes-circulatie zou worden overgedragen aan de Bank of England, wanneer, krachtens de ervaring met een vrije gouduitvoermarkt opgedaan, zou vaststaan, welke fiduciaire circulatie vereenigbaar is met de handhaving van een centralen goudvoorraad van 150 miljoen pond.

5. Deze voorwaarden zijn nog niet vervuld en wij hebben het noodzakelijk gevonden, wat vollediger in te gaan op de vragen, of terugkeer tot den gouden standaard op grondslag van den voor-oorlogsovereen onder de huidige omstandigheden niet minstens even wenschelijk is, als ten tijde van het rapport van het Cunliffe Committee en zoo ja, hoe en wanneer de vereischte stappen moeten worden genomen, om dien terugkeer te volbrengen.

6. De alternatieven zijn:

a. Terugkeer tot den gouden standaard op den grondslag van een gedevalueerden sovereign, d.w.z. herstel van een vrije goudmarkt met een eenheid van denzelfden naam, doch van minder goudgehalte dan de voor-oorlogseenheid, en
b. te trachten een anderen grondslag dan het goud voor de geldeenheid te vinden.

7. Het eerste behoeft — nu de wisselkoersen nog slechts enkele percenten van de voor-oorlogspariteit zijn — niet ernstig overwogen te worden. Naar onze meening is het nooit een politiek geweest, welke het Vereenigd Koninkrijk zou hebben kunnen aanvaarden.

8. Het tweede, in den vorm van voorstellen, het algemeene goederenprijsniveau als regulator van het geldwezen in de

¹⁾ Een afwijking van principieele beteekenis heeft de Regeering zich intusschen veroorloofd. Een verplichting tot aankoop van goud tegen vasten prijs (rapport § 44) is aan de Bank of England n.l. niet opgelegd. Slechts moet zij, doch uitsluitend in hoeveelheden van minstens 400 oz., goud à £ 3.10.17½ tegen biljetten beschikbaar stellen. De minimumwaarde van het £ is hiermede op zijn goudpariteit vastgelegd, doch geen bepaling verplicht de Bank of England haar koopprijs van goud te verlagen, wanneer dit aan een ernstige waardedaling onderhevig zou zijn.

Keynes (The Nation van 2 Mei 11.) acht dit punt van zeer groot belang, aangezien het Engelsche geld aldus door een goudwaardedaling niet behoeft te worden medegeslept, Engeland beschermd wordt tegen een overstrooming met goud uit de V. S. b.v. als gevolg van een langdurige periode van goedkoop geld aldaar, terwijl voorts de deur wordt opengelaten voor een „managed currency” met een minimum waarde, bepaald door den goudverkooprijs der Bank.

plaats van het goud te stellen, is mondeling volledig en zorgvuldig voor ons uiteengezet. Wij behoeven hier niet de argumenten op te sommen, waarmede het wordt ondersteund, daar deze gepubliceerd en thans welbekend zijn. Wij kunnen ermede volstaan, te zeggen, dat, als practische politiek voor den huidigen dag, voor dit land geen alternatief naar onze meening vergelijkbaar is met een terugkeer tot de vroegere goudpariteit van den sovereign. In deze conclusie worden wij gesteund door de overweldigende meerderheid, zoowel van de meening in de financieele als in de industriele wereld, wier vertegenwoordigers wij gehoord hebben.

9. Van deze fundamentele stelling uitgaande, is het onze bedoeling, ons te beperken tot een antwoord op de vragen, wanneer en hoe dit herstel moet worden tot stand gebracht.

10. Toen wij, in September jl., voor de eerste maal ons rapport begonnen te overwegen, stond de koers op New York nog 10 à 12 pCt. beneden de goudpariteit en heerschte er eenige bezorgdheid, of niet uit den normalen herstdruk een vernieuwde depreciatie van het pond zou voortvloeien, en of de beperking, aan de fiduciaire circulatie van Currency Notes bij Treasury Minute van 15 December 1919 opgelegd, gedurende de periode tot na Kerstmis zou kunnen worden gehandhaafd zonder omstandigheden in het leven te roepen, die een scherpe verhooging der geldkoersen noodzakelijk zou maken.

11. Wij koesterden echter zelfs op dat oogenblik geen twiifel, dat Groot-Brittannië, ondanks het feit, dat haar internationale financieele situatie in sommige opzichten minder tot tevredenheid stemt dan vóór den oorlog, op ieder oogenblik, dat het verstandig zou worden geacht zulks te doen, in staat zou zijn den gouden standaard te herstellen en te handhaven op de voor-oorlogspariteit.

12. Ondanks speciale invloeden, welke gedurende de laatste paar jaren een tegengestelden invloed hebben uitgeoefend (waarvan de voornaamste zijn industriele stagnatie en de versterking van den internationalen handel, voortvloeiend uit na-oorlogsomstandigheden en het feit, dat wij rente en aflossing van onze oorlogsschuld aan Amerika betalen, zonder tot dusverre een adequate tegenprestatie van onze continentale debiteuren te ontvangen) is ons bestaand exportvolumen, zoowel het zichtbare als het onzichtbare, met het inkomen, dat wij trekken uit beleggingen in het buitenland, ongetwijfeld nog voldoende om onze schuld aan het buitenland te voldoen en onze noodzakelijke invoeren te betalen en zelfs om een matig bedrag op te leveren voor nieuwe beleggingen in het buitenland.

13. Onder deze omstandigheden zou een vrije goudmarkt gemakkelijk op de voor-oorlogspariteit kunnen worden gevestigd en gehandhaafd, mits wij door credietcontrole de binnenlandsche koopkracht van het pond aan zijn koerspariteit aanpassen en onze beleggingen in het buitenland beperkten tot ons normaal exportoverschot.

14. Voorts waren wij overtuigd, dat de enkele aankondiging, dat de bevoegdheid, den gouduitvoer te verbieden, na 31 December 1925 niet zou worden verlengd, automatisch en snel op het gebied van het crediet die omstandigheden in het leven zou roepen, welke noodzakelijk zouden zijn deze aanpassing teweeg te brengen en dat de effectieve gouden standaard aldus zou kunnen worden hersteld zonder verder gevaar of ongerief, dan onvermijdelijk is in iedere periode van credietbeperking en dalende prijzen.

15. Te dien tijde schenen de Britsche en Amerikaansche prijsniveaux oppervlakkig — hoewel niet met gerustheid kan worden gepoogd, juiste conclusies te trekken uit vergelijking van op verschillende grondslag samengestelde indexcijfers — betrekkelijk goed aangepast aan den loopenden wisselkoers en derhalve mocht verwacht worden, dat een daling der sterlingprijzen van ongeveer 10 à 12 pCt. of een dergelijke stijging der dollarprijzen zou moeten plaats vinden, voordat het evenwicht met de wisselkoersen op de voor-oorlogspariteit kon worden verzekerd.

16. Het vraagstuk, zooals het zich toen voordeed, was, of de voordeelen, welke aan een onmiddellijken terugkeer naar de pariteit ongetwijfeld waren verbonden, voldoende compensatie opleverden voor de inconvenienten — van tijdelijken, hoewel, zolang zij duurden, mogelijk van ernstigen aard — van den omvang der deflatie, noodzakelijk om de aanpassing teweeg te brengen, dan wel of het althans voor nog een paar maanden niet verstandiger zou zijn, een politiek van afwachten te volgen, in de hoop, dat de dispariteit zou verdwijnen door een stijging der Amerikaansche prijzen (voor welke waarschijnlijkheid toen aanwijzingen schenen te bestaan).

17. Onze voorloopige conclusie was, dat de terugkeer naar de pariteit en het herstel van de vrije goudmarkt, ofschoon zij niet veel langer behoorden te worden uitgesteld,

niet als een zaak van zoo uiterst dringenden aard konden worden beschouwd, om een credietpolitiek, erop berekend de binnenlandsche prijzen omlaag te brengen, te rechtvaardigen, indien verwacht kon worden, dat hetzelfde practische resultaat binnen zeer weinige maanden zou worden bereikt door een politiek, die er slechts op was gericht, te voorkomen, dat zij, parallel met een stijging elders, zouden omhoog gaan. * * *

18. De gunstige loop van den dollarkoers (die thans slechts 1½ pCt. beneden de goudpariteit staat) sedert September en het feit, dat de aan de fiduciaire circulatie van Currency Notes opgelegde beperkingen zonder ongerief zijn gehandhaafd, hebben echter de situatie veranderd. Indien de Britsche binnenlandsche prijzen zich dan ook reeds aan de verbeterde koerswaarde van sterling hadden aangepast, zou het vraagstuk zijn opgelost en wij zijn overtuigd, dat de vrije uitvoer van goud direct zou hebben kunnen worden hervat zonder gevaar, of voor een aanzienlijke vermindering van onzen bestaanden goudvoorraad of, zonder het noodig te maken, tot speciale maatregelen ter beperking van het crediet zijn toevlucht te nemen.

19. Het gebrek aan overeenstemming tusschen de Britsche en Amerikaanse goudprijzen, dat in September bestond, is echter niet verdwenen, hoewel het is verminderd. Wij moeten, indien de koers hersteld wordt en gehouden op de voor-oorlogspariteit, er nog op voorbereid zijn, gesteld te kunnen worden voor een daling van het uiteindelijke prijsniveau hier te lande in een betekenenden, hoewel niet zeer grooten omvang, tenzij toevalligerwijs een corresponderende prijsstijging in Amerika plaatsvindt.

20. Onder de huidige omstandigheden is dit argument tegen onmiddellijk handelend optreden naar onze meening niet van groot gewicht. Want de aanpassing der prijsniveaux, welke vereischt is om de voor-oorlogspariteit te herstellen en te handhaven, behoeft slechts 1½ pCt. grooter te zijn dan die, vereischt om den wisselkoers op zijn huidig peil te houden. Indien de hiertoe noodige aanpassing der prijsniveaux wordt uitgesteld, zal de wisselkoers onvermijdelijk terugvallen op het niveau, dat gerechtvaardigd wordt door de resp. prijsniveaux — of daar beneden, aangezien de psychologische oorzaken, welke zijn opdrijving hebben teweeg gebracht, dan de neiging zullen vertoonen, in de andere richting te werken — en een periode van schommelende prijzen zal waarschijnlijk volgen. Den wisselkoers toe te staan, nu terug te vallen, met de zekerheid, dat hij later zal moeten worden verhoogd, is een kortzichtige politiek, nadeelig voor handel en industrie. Indien echter deze opvatting wordt aanvaard en wij bereid zijn, het hoofd te bieden aan elke prijsaanpassing, die noodzakelijk kan zijn, om den huidige wisselkoers te handhaven, is er niets te zeggen voor de weigering, de zeer geringe (1½ pCt.) extraanpassing te aanvaarden, welke het herstel van een effectieven gouden standaard met zich brengt.

21. De houding van de Dominions en vreemde landen t.o.v. het vraagstuk van een spoedigen terugkeer tot den gouden standaard is ook een overweging van gewicht. De Unie van Zuid-Afrika heeft reeds besloten, in den loop van den zomer den stap te doen. Andere Dominions zullen ongetwijfeld onze leiding volgen en zullen ons, wanneer wij uitstellen, wellicht vóór zijn. Hetzelfde geldt voor Nederland en Zwitserland en mogelijk voor andere Europeesche landen. Hoewel de inwisselbaarheid van het nieuwe Deutsche geld in goud onder de bestaande wetgeving is opgeschort, is een hooge mate van stabiliteit bereikt en de invoering van den volledige gouden standaard — effectief en zelfs formeel — vindt wellicht in de naaste toekomst plaats.

22. De economische omstandigheden in Amerika beloven een periode van financieele stabiliteit, aldus het risico van gevaarlijke reacties gedurende de eerste maanden eener vrije goudmarkt verminderende en de heerschende stemming aldaar zal waarschijnlijk gunstig werken.

23. Wij bevelen derhalve aan, dat een spoedige terugkeer naar de goudbasis onmiddellijk zal worden verklaard de onherroepelijke politiek van Z.M. Regeering te zijn en dat definitief zal worden te kennen gegeven, dat de bestaande beperkingen van den gouduitvoer, welke op 31 December a.s. afloopen, niet zullen worden vernieuwd. Terzelfder tijd moet een algemeene vergunning voor export van door de Bank of England voor export verkocht goud worden gegeven en de Bank moet van nu af tot den datum, waarop het uitvoerverbod afloopt, vrijelijk daarvan gebruik maken, wanneer de koersen beneden het normale gouduitvoerpunt zijn en iedere daaruit voortvloeiende onttrekking aan de reserve in het Banking Department volgens de traditioneele methode aanvullen. Vanaf den datum der aankondiging tot zoodanig tijdstip, waarop de regelingen, die de

fiduciaire circulatie beheerschen, op permanenteu grondslag kunnen worden gesteld, moet de bestaande begrenzing van deze circulatie strikt worden gehandhaafd.

24. Wij zijn overtuigd, dat deze politiek, gegeven de loyale samenwerking der voornaamste instituten, welke den omvang van het crediet controleeren, zonder gevaar door de Bank of England kan worden doorgevoerd, zonder buitenlandsche hulp. Zoodanige hulp zou dan ook, indien zij den vorm van buitenlandsche credieten aannam, welke op eenigszins aanzienlijke schaal zouden worden aangewend om de uitwerking dezer politiek op het crediet in het Vereenigd Koninkrijk te verzachten, in werkelijkheid ertoe dienen, juist die krachten tegen te werken, op welke werking wij voor haar wetslagen vertrouwen.

25. Anderzijds zou een aanzienlijk Amerikaansch crediet, waarvan bekend is, dat het beschikbaar is voor gebruik in plotselinge onvoorziene omstandigheden, de strekking hebben, de speculatie te ontmoedigen en bij te dragen tot het scheppen van een algemeene atmosfeer van vertrouwen, gunstig voor een vlotte werking der operatie.

26. De appreciatie van sterling, welke sinds November 1924 heeft plaats gevonden, is ten deele het gevolg van het geloof, dat een effectieve gouden standaard hier te lande binnenkort zal worden hersteld en slechts ten deele van een vermindering van het verschil tusschen de koopkracht van sterling en goud.

27. In zoverre dit vertrouwen in de toekomst van sterling de hervatting van die normale operaties tusschen New-York en Londen heeft veroorloofd, welke door politieke onzekerheid en wantrouwen gedurende de voorafgaande twaalf maanden waren onderbroken, is geen reactie te vreezen.

28. Er heeft echter ongetwijfeld een aanzienlijke speculatie, welker omvang niet met juistheid kan worden vastgesteld, in verbinding met die beweging bestaan. In dezen onbekenden omvang kan er een neiging bestaan, wanneer de pariteit is bereikt, de speculatieve posities te realiseeren, hetgeen een geconcentreerden druk op den wisselkoers zal uitoefenen.

29. De geëigende bescherming tegen zulk een gevaar is gelegen in den omvang van den goudvoorraad en in het (zoo noodig) resolute gebruik van dezen voorraad voor de doeleinden, waartoe zij is verzameld.

30. Wij meenen, dat de bestaande goudvoorraad voor dit doel ruimschoots voldoende is en dat de overtuiging, dat er niet gearzeld zal worden, hem te gebruiken, zelfs al zou dit een tijdelijke verhooging van het bankdisconto inhouden, veel zal doen, het gevaar te voorkomen, waarop wij hier doelen. Indien het echter noodzakelijk wordt geacht, alle onzekerheid te voorkomen door te zorgen voor een goudcrediet, zijn wij er sterk van overtuigd, dat men hiertoe niet zijn toevlucht moet nemen, tenzij en voordat aanzienlijke gouduitvoeren hebben plaats gevonden en reeds hun normale uitwerking op de binnenlandsche monetaire situatie hebben en voor het geval inderdaad op het crediet wordt getrokken, moet het weggetrokken bedrag, totdat het is terugbetaald, van het gezichtspunt der geldpolitiek van de Bank of England bezien, behandeld worden als gelijkwaardig met een corresponderend verlies uit haar eigen goudvoorraad.

31. Tenzij deze voorzorgsmaatregelen worden genomen zal het leenen buitenslands, gelijk telkens en telkens gebeurd is, wanneer men er zijn toevlucht toe heeft genomen als geneesmiddel voor wisselkoers-moeilijkheden, slechts het kwaad verergeren tot welks genezing het wordt aangewend.

32. Bij het maken dezer opmerkingen en het aan de hand doen dezer voorzorgsmaatregelen, moet men ons niet zoo verstaan, dat wij voorzien, dat de stappen, welke wij voorstellen, of direct moeten worden genomen, ten einde den wog voor den terugkeer naar een vrije goudmarkt op het einde van het jaar voor te bereiden, of de feitelijke overgang op dien datum kan verwacht worden te leiden tot een ernstig goudverlies of een ernstige, daaruit voortvloeiende beperking van het binnenlandsch crediet. De Britsche ervaring met het herstel van den gouden standaard na de Fransche oorlogen, 100 jaar geleden, en de recente ervaring van continentale landen, welke onder veel moeilijker omstandigheden stappen hebben genomen om hun geldwezen te herstellen, hebben aangetoond, dat een moedige politiek in zaken het geldwezen betreffende schijnbaar geweldige hinderpalen met verrassend gemak overwint. Wij meenen, dat op dit punt de geschiedenis zich zelf herhaalt. Het is mogelijk, dat eenige tijdelijke verhooging der geldkoersen noodzakelijk zal zijn, om de noodzakelijke aanpassing van sterlingprijzen aan het goudpeil teweeg te brengen. Wij zijn echter overtuigd, dat de opnemng van het Britsche geld onder de goudgeldstelsels der wereld z66

noodzakelijk is voor den uiteindelijke bloei van den Britschen handel, dat ieder tijdelijk nadeel uit de voorzorgsmaatregelen, noodzakelijk tot handhaving der pariteit, indien dit zich voordoet, vele malen zal worden gecompenseerd.

33. Een zoodanige credietbeperking als noodzakelijk kan worden tot aanpassing van het algemeene sterlingprijsniveau aan een vrije goudmarkt kan zeer wel minder drastisch zijn dan die, welke vereischt zou zijn, ten einde een „managed“ pond in de nabijheid der pariteit te handhaven. Indien de gouden standaard met vaste hand wordt hersteld zal het gevaar voor vrees, dat de toekomstige loop der wisselkoersen zal leiden tot plotselinge onttrekking van vreemde saldi of vreemde beleggingsselden, worden geëlimineerd en het risico van overmatige Britsche leeningen aan vreemde landen — dat onder het huidige régime onvermijdelijk is — zal worden verminderd.

34. Bij een vrije goudmarkt leidt iedere neiging, buitenlands meer uit te leenen dan wij ons kunnen veroorloven, tot een wegvloeiing van goud, die, tenzij geredresseerd door den verkoop van bestaande beleggingen in het buitenland, terugwerkt op de algemeene credietsituatie te Londen op zoodanige wijze, dat er een einde door wordt gemaakt aan nieuwe buitenlandsche leeningen.

35. Onder de bestaande omstandigheden wordt het resultaat van overmatige leeningen aan vreemde landen, in plaats van een onmiddellijk gevaar te geven door zijn uitwerking op den goudvoorraad op meer duistere wijze weerspiegeld in de algemeene verstoring van de wisselkoersen.

36. Wij zijn van meening, dat, tenzij een vrije goudmarkt wordt hersteld, het gevaar van zoodanige „overlending“ aan vreemde landen in de naaste toekomst aanzienlijk zijn zal en zich gemakkelijk een toestand kan ontwikkelen, waarin de druk op onze wisselkoersen, voortvloeiende uit „overlending“ aan vreemde landen, een algemeene credietrestrictie noodzakelijk zal maken.

* * *

37. Wij gaan nu over tot de aanbeveling van het Cunliffe Committee ten opzichte van de samensmelting der biljetcirculaties. Wij hebben te overwegen of de overneming van de Currency Notes-circulatie door de Bank of England moet wachten op de ervaring t.o.v. het vraagstuk der handhaving eener minimum-goudreserve, hetzij van 150 miljoen pond, als aanbevolen door het Cunliffe Committee, of van eenig ander cijfer.

38. Het is duidelijk, dat het Cunliffe Committee in zijn rapport een veel vroegere opheffing van het gouduitvoerverbod op het oog had, dan in werkelijkheid verstandig is gebleken en men heeft ons het denkbeeld aan de hand gedaan, dat de samensmelting aan het herstel van de vrije goudmarkt moest voorafgaan, in plaats van daarop te volgen, ten einde aan te geven, dat de Regeeringspolitiek erop gericht is, de pariteit te herstellen, en ter wille van de uitwerking van zoodanige aanwijzing op de wisselkoersen.

39. Indien onze aanbeveling ten aanzien van de niet-hernieuwing van het gouduitvoerverbod wordt aanvaard, houden de argumenten, de door het Cunliffe Committee voorgestelde volgorde der gebeurtenissen te wijzigen, op van kracht te zijn en verliest de juiste datum van samensmelting het grootste deel van zijn beteekenis. Wij verleenigen ons met de door het Cunliffe Committee uitgesproken besluite voorkeur voor het beginsel eener vaste fiduciaire circulatie en het is op het oogenblik even waar als vijf jaren geleden, dat de permanente fiduciaire circulatie niet kan worden vastgesteld, behalve in verband met de werkelijke omstandigheden in een vrije goudmarkt. Het is evenmin doenlijk, wetgevende maatregelen te treffen voor een progressieve verlaging in bepaalde stadia, tót het definitieve cijfer wordt bereikt, daar bij ieder dezer stadia het proces onderhevig kan zijn aan onvoorziene storingen. De Treasury kan niet aan de verantwoordelijkheid voor de bestaande circulatie ontsnappen; wij twijfelen eraan, of de Bank haar zal aanvaarden vóór het oogenblik, waarop de effectieve controle haar ook kan worden gegeven.

40. In verband hiermede achten wij het noodzakelijk op te merken, dat de uiteindelijke omvang, zoowel van den centralen goudvoorraad als van de fiduciaire circulatie, er tot op zekere hoogte van moet afhangen, of, na het herstel van den gouden standaard, goud al dan niet in grooten omvang voor de binnenlandsche circulatie wordt aangewend.

41. Het cijfer van £150 miljoen, dat door het Cunliffe Committee voor den goudvoorraad aan de hand is gedaan, is op de veronderstelling gebaseerd, dat het niet als zoodanig

zal worden aangewend. Ware dit wel zoo, dan zou een lager cijfer voldoende zijn, gezien de beteekenis van het goud in circulatie als reserve in bijzondere omstandigheden, zooals deze aan den dag trad in 1914. Anderzijds zou de totale biljetcirculatie naar evenredigheid worden verminderd en het fiduciaire deel zou, zoowel absoluut als proportioneel kleiner moeten zijn, dan wanneer er geen goud in circulatie was.

42. Iedere aanzienlijke binnenstrooming van goud in de binnenlandsche circulatie zou dus invoer van het metaal noodig maken, die in een zeer moeilijke periode een onnodigen druk op onze wisselkoersen zou uitoefenen.

43. Wij zijn van meening, dat het gebruik van goud voor de binnenlandsche circulatie een luxe is, waarbuiten wij het zeer goed kunnen stellen, en die wij ons, in ieder geval gedurende de volgende paar jaren, waarschijnlijk niet kunnen veroorloven.

44. De inwisseling op vertoon van biljetten in gouden munt is op zichzelf niet essentieel voor de handhaving van den gouden standaard onder moderne omstandigheden. Een aan de circulatiebank opgelegde verplichting goud te kopen en te verkopen tegen een vasten prijs, is alles wat onder moderne omstandigheden noodzakelijk is en indien betalingen in specie gedurende den oorlog inderdaad waren opgeschort geweest, zouden wij hun hervatting niet hebben aanbevolen.

45. Het zou ons verheugen, hoewel hoofdzakelijk om historische en gevoelsredenen, geen formeele wijziging in den bestaanden toestand te brengen, waaronder gouden munt nog wettelijk verkrijgbaar is tegen biljetten en wij meenen, dat de thans ingeburgerde nationale gewoonte, papieren geld te gebruiken, misschien voldoende kan zijn, de absorptie van aanzienlijke hoeveelheden goud in de binnenlandsche circulatie te voorkomen, mits de Joint Stock Banks in staat zijn zoodanige politiek te steunen door op zich te nemen, zich, hetzij voor zichzelf of voor hun clientèle, te onthouden van het vragen van gouden munten in ruil voor biljetten en van het zelf aanhouden van goud en in het algemeen door op actieve wijze het gebruik van goud onder hun clientèle tegen te gaan.

46. Indien er echter eenige twijfel aan bestaat, of dit alles doeltreffend zal zijn, zijn wij beslist van meening, dat dadelijk stappen moeten worden genomen om bij wettelijk voorschrift de binnenlandsche circulatie van gouden munten te voorkomen tot op zoodanig tijdstip, als de gouden standaard stevig zal zijn hersteld voor internationale transacties.

47. Wij meenen, dat in de toekomst onder alle omstandigheden alle biljetten der Bank of England met inbegrip van die van £1 en 10 sh., welke uiteindelijk in de plaats zullen treden van de Currency Notes, alleen bij het hoofdkantoor der Bank en niet bij de filialen in gouden munt betaalbaar moeten zijn.

48. In ieder geval moet de aanmuntung van standard half-sovereigns niet worden hervat.

49. Met inachtneming van deze opmerking bevelen wij aan, dat de politiek ten opzichte van de overdracht van de Currency Notes-circulatie aan de Bank of England blijft gelijk door het Cunliffe Committee aanbevolen. Wij moeten er hier nog melding van maken, dat het apparaat voor de uitgifte door de Bank of England van biljetten van £1 en 10 sh. niet op korten termijn kan worden geïmproviseerd. Wij vernemen, dat, indien de Bank haar eigen biljetten zal drukken, ten minste een jaar vereischt zal zijn, de noodzakelijke organisatie op te bouwen en waarmede moet worden gerekend, opdat een voldoende termijn aan de Bank kan worden gelaten. Wij bevelen aan, zoo spoedig de pariteit is hersteld, de Bank te machtigen te beginnen met voor dit apparaat te zorgen. Wetgevende maatregelen zullen ook noodig zijn, ten einde de Bank in staat te stellen, biljetten beneden £5 uit te geven en deze biljetten wettig betaalmiddel te maken.

50. Wij verwachten, dat, indien de vrije goudmarkt op het einde van 1925 wordt hersteld, de ervaring, noodzakelijk voor de definitieve vaststelling van de fiduciaire circulatie, op het einde van 1927 zal zijn verkregen. De overdracht der circulatie zou dan in het begin van 1928 kunnen plaatsvinden. Doch het kan zeer wel mogelijk zijn, deze data in het licht der ervaring te vervroegen.

BRADBURY.
GASPARD FARRER.
O. E. NIEMEYER.
A. C. PIGOU.

N. E. YOUNG, Secretaris.
5 Februari 1925.

BOEKAANKONDIGING.

Les Pays-Bas après la guerre. Essay sur la répercussion de la guerre et de l'après-guerre sur la situation économique des Pays-Bas et de leurs colonies, par Léon Nemry, consul général, attaché commercial à la légation de Belgique à la Haye; Bruxelles, Albert Dewit, La Haye, Martinus Nijhoff, 1925.

De aanleg van dezen schrijver gaat in de richting van den essayist. Destemeeer is de rijke, zakelijke inhoud van zijn boek te waardeeren, want wie den goeden essay-stijl beheerscht legt zichzelf ietwat knellende banden aan zoo hij vóór alles erop uitblijft, een veelheid van feiten te verzamelen en uit te stallen. Aan de smaakvolle manier van groepeeren, die het belangrijkste goed doet uitkomen en het min gewichtige, zonder het te verstoppen, laat op een tweede plan, herkent men dan nog des schrijvers aard, die eigenlijk liever zijn stof greepsgewijs zou hebben benut tot een haast cijferlooze teekening van zijn onderwerp. Dit ging hier niet; uitvoerige documentatie mocht niet ontbreken; zij is inderdaad in den breede verstrekt en zij is het ten slotte, die dit boek zijn betekenis verleent; slechts in zijn zes bladzijden inleidende opmerkingen kon de heer Nemry, vrij van zijn cijfer-ballast, zich even laten gaan.

In October 1923 werd de studie afgesloten. Haar druk werd vertraagd door omstandigheden, onafhankelijk van des schrijvers en der uitgevers wil. Men mag schrijver en lezers gelukkig prijzen, dat ten slotte deze (niet nader aangeduide) omstandigheden de uitgave mogelijk hebben gemaakt. Hier en daar gaf deze vertraging gelegenheid tot bijwerking met gegevens uit de jaren 1923 en 1924. Men vindt deze niet altoos waar men ze zoeken zou; recente opmerkenswaardigheden uit het particuliere bankwezen (dat behandeld wordt op bl. 57 v.v.) bijv. in een noot op bl. 254 bij het hoofdstuk over de oorlogs- en na-oorlogsbalans.

Doch de heer Nemry blijft gedekt door zijn mededeeling, dat men zijn boek moet toetsen aan den opzet, die betrekkelijke volledigheid slechts tot en met 1922 beoogde. En hierover geeft hij inderdaad veel.

Een schets van 's lands financieelen toestand gaat voorop. Hierna worden het geldstelsel en de groote banken besproken. Landbouw, visscherij, nijverheid, handel en scheepvaart volgen. De economische politiek des rijks, zijn deelneming in particuliere ondernemingen van nationaal karakter en de thans in gang zijnde groote openbare werken worden hierna behandeld. De positie van den gulden en wat de schrijver aanduidt als de oorlogs- en na-oorlogsbalans vinden dan plaats in een tiende hoofdstuk, waarmee het eerste deel (het Rijk in Europa) van 270 bladzijden besloten wordt. Een kleiner tweede deel (van 85 bladzijden) over Nederlandsch-Indië, met soortgelijke in-deeling als het eerste maar met een afzonderlijk hoofdstuk over het mijnwezen, en een veel kleiner derde deel over de West van elf bladzijden, verdeeld in twee hoofdstukjes, één over Suriname en één over Curaçao, beslaan de rest van het boek, dat voor een buitenlander een ontegenzeggelijk knappe praestatie is; ook een Nederlandsche auteur had met voeg er mee voor den dag kunnen komen.

Toch mag een enkele aanmerking niet achterwege blijven.

Bij de bespreking van de staats-deelneming in particuliere ondernemingen van nationaal karakter, waarbij de participatie in het spoorwegkapitaal behandeld wordt, had niet gezwegen mogen worden over de sinds eenige tientallen van jaren gevolgde politiek van steun aan locaalspoor- en tramwegen. Juist bij een vertegenwoordiger van het land, dat zooveel nut wist te trekken uit zijn chemins de fer vicinaux had men belangstelling voor dit onderwerp mogen verwachten.

En de lezer, wien men een hoofdstuk voorzet over „le bilan de la guerre et de l'après-guerre” en over de vraag „y a-t-il augmentation de la richesse nationale?” verwacht meer dan balansposten, verwacht een balans inderdaad te zien *opgeemaakt*, verwacht een antwoord op de gestelde vraag. Bevreugd wordt hij niet, al wordt zijn indruk, reeds gewekt door de vraagstelling, die wat zonderling aandoet (waarom geïnformeerd of Nederland door den oorlog en zijn gevolgen is verrijkt, waarom niet of en zoo ja in welke mate het erdoor verarmd is?), deze dat de schrijver neigt naar beantwoording in gunstigen zin.

Doch misschien leende dat hoofdstuk, met al zijn feiten en cijfers, zich niet recht tot het weergeven van wat eigenlijk des schrijvers slotsom is. Een slotsom, die zich uit cijfer-reeksen niet laat afleiden en die eigenlijk reeds in de Introduction te lezen stond. Zij is aardig genoeg, ook als goed staal van Nemry's schrijftrant, om hier te worden afgedrukt:

Nous demandons au lecteur — zoo heet het daar — de vouloir bien limiter ses exigences et de voir surtout dans les pages qui vont suivre la volonté de rendre fidèlement la situation d'un pays neutre ayant à la fois bénéficié et souffert de la guerre mondiale; que les uns disent riche, que d'autres prétendent appauvri; qu'en somme, nous devons considérer comme un industriel à l'origine très sage et que des circonstances partiellement indépendantes de sa volonté out amené à marcher un peu fort; qui s'est encombré d'un outillage trop coûteux aujourd'hui, peut-être très utile demain; qui, à la fois par humanité et par esprit de lucre, s'est trop largement engagé vis-à-vis de ses banquiers; qui produit trop cher pour des clients ruinés; alors, cependant, qu'un proche parent très riche, mais sévère — la Nederlandsche Bank — lui fait chaque jour des remontrances et l'engage à entrer résolument dans la voie de l'économie, tout en déclarant lui-même qu'il ne déserrera les cordons de sa propre bourse qu'à la toute dernière extrémité....

v. B.

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

The Economist. — 's-Gravenhage, Maart 1925.

Prof. I. B. Cohen, De voorstellen der Staatscommissie voor het pachtvraagstuk; *Prof. Dr. J. C. Kielstra*, Wijzigingen in de inlandsche volkshuishouding.

The American Economic Review. — St. Albans, Vt., New Haven, Conn., Maart 1925.

W. C. Mitchell, Quantitative analysis in economic theory; *F. A. Fetter*, Economists and the public; *A. H. Hansen*, Factors affecting the trend of real wages; *J. R. Commons*, Stabilization of prices and business; *T. E. Gregory*, What can central banks really do; *J. R. Bellerby*, Some international aspects of monetary policy. Discussion *W. F. Gephart*; *C. R. Fay*, London Corn market at beginning of the nineteenth century.

The Journal of Political Economy. — Chicago, Februari 1925.

E. Abbott, English war statistics of pauperism; *W. Th. Morgan*, Labor's attempt to govern Britain; *P. H. Douglas*, Amount and nature of family allowances; *E. Frankel*, Present-day tendencies in German socialism; *J. A. Estey*, Stabilizing agricultural prices; *C. L. Benmer*, Farm depression and credit, 1920—21. I; *J. Viner*, Tests of competitive prices of cement.

The Economic Journal. — Londen, Maart 1925.

Prof. F. W. Taussig, Great Britain's foreign trade terms after 1900; *Prof. J. E. Boyle*, The farmers and the grain trade in the United States; *Prof. C. R. Fay*, The Canadian Wheat pools; *Prof. F. Y. Edgeworth*, The revised doctrine of marginal social product; *Prof. G. N. Lewis*, A plan for stabilising prices; *Prof. J. C. Sinha*, Economic theorists among the servants of John Company (1766—1806); *C. T. Brunner*, Local variations in the birth-rate; *G. C. Allen*, Recent currency and exchange policy of Japan.

Journal des Économistes. — Parijs, 15 Februari 1925.

Yves-Guyot, Enlizement socialiste; *X.*, Le rapport du Gouverneur de la Banque de France; *W. M. J. Williams*, L'élection générale en Grande-Bretagne (29 octobre 1924); *X. X. X.*, La situation financière et économique des Etats-Unis; *J. B. Legros*, Chronique de l'inflation; *R. Doucet*, A propos du projet de suppression du bague; *G. de Nouvion*, Le budget de l'Office national des mutilés et réformés de la guerre; *F. Braconier*, Suggestions sur la multiplication et la dépopulation de certaines espèces; *B. L. L. E.*, La Ligue du Libre-échange (février 1925).

Idem. — Parijs, 15 Maart 1925.

Yves-Guyot, Le système Price et l'amortissement; *N. Mondet*, Situation économique et financière de la Grande-Bretagne en 1924; *A. Nicoski*, Le commerce extérieur de la Russie pendant l'année 1923—1924; *J. Lefort*, Revue de l'Académie des sciences morales et politiques (du 16 novembre 1924 au 15 février 1925); *X.*, Chronique de l'inflation; *N. Mondet*, Le budget au Sénat; *B. L. L. E.*, La Ligue du libre-échange (mars 1925).

Revue d'Economie Politique. — Parijs, Jan.—Febr. 1925.

P. Meynial, La balance des comptes de la France; *A. P. de Mirimonde*, Les compagnies françaises d'assurances sur la vie et les nouvelles conditions économiques; *Ch. Turgeon*, Critique de „l'utilité finale“; *J. Dmochowski*, Nicolas Copernic économiste.

Zeitschrift für Volkswirtschaft und Sozialpolitik. — Weenen, Leipzig, Bnd. IV, Heft 10—12.

N. G. Pierson, Das Wertproblem in der sozialistischen Gesellschaft; *Dr. O. Weinberger*, Maffeo Pan-

taleoni; *Dr. G. Haberler*, Kritische Bemerkungen zu Schumpeters Geldtheorie. Zur Lehre vom „objektiven“ Tauschwert des Geldes; *Dr. R. Meister*, Neue Forschungen zur Entstehungsgeschichte der Aristotelischen Politik; *Dr. L. Gubert*, Der Sozialismus William Thompsons; *Dr. H. Roeder*, Kritische Betrachtungen zur Bodenreform.

Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik. — Jena, Jan.—Febr. 1925.

H. Lufft, Der Begriff der Arbeit; *J. Baxa*, Justus Möser und Adam Müller. Eine vergleichende Studie.

Journal de la Société de Statistique de Paris. — Parijs, Jan. 1925.

F. Ledé, Etude statistique de la première dentition (1885—1910); *M. Huber*, La statistique au congrès international de mathématique de Toronto (11—16 août 1924).

Idem. — Parijs, Februari 1925.

F. Ledé, Etude statistique de la première dentition (1885—1910); *J. Girard*, Les annuaires de l'Office central de Statistique de la République polonaise et la population de la Pologne.

Idem. — Parijs, Maart 1925.

J. Rueff, Sur une théorie de l'inflation.

De Socialistische Gids. — Amsterdam, Maart 1925

bevat o.a.:

W. H. Vliegen, Jhr. W. C. de Jonge; *J. Oudegeest*, De sociale wetgeving, III (slot); Branting †.

Tijdschrift voor Economische Geographie. — 's-Gravenhage, 15 Maart 1925.

G. de Clercq, De vestiging der nijverheid; *C. Wiskerke*, Tsjecho-Slowakije economisch-geografisch gebied; *J. H. Sebus*, Onze statistieken der binnenscheepvaart.

MAANDCIJFERS.

RESUMÉ UIT HET MONTHLY BULLETIN OF STATISTICS (VOLKENBOND).

		Maandgemiddelde			1924					1925					
		1913	1923	1924	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.	Jan.	Febr.				
Productie van steenkool (1000 tons)	Engeland	24,336	23,369	22,646	20,445	22,330	23,341	21,453	22,341	22,914	21,456				
	Ver. Staten	43,088	49,268	42,278	37,966 ⁵	44,111	49,430	43,100	48,222	53,809	41,856				
	Frankrijk 1)	3,404	3,978	4,916	4,905	5,006	5,341	4,740	5,024	5,392	—				
	Duitsland 2)	15,842	5,185	9,902	10,804	11,388	11,943	10,688	11,233	11,929	—				
Productie van ruw ijzer (1000 tons)	Engeland	869	630	620	598	578	596	593	590	584	543				
	Ver. Staten	2,601	3,392	2,634	1,917	2,086	2,517	2,550	3,009	3,424	3,266				
	Frankrijk 3)	434	442	638	656	641	660	634	665	669	637				
	België	207	182	234	244	239	246	217	247	249	246				
Schepen op stapel eind der maand (1000 tons) ⁴	Engeland	1,957	1,395	1,297	Kwartaals-opgave	1,468	Kwartaals-opgave	1,297	42	Kwartaals-opgave	197				
	Ver. Staten	148	42	42								49	197	155	355
	Frankrijk	229	111	197								137	197	155	355
	Italië	125	120	155								132	155	155	355
Duitsland	545	324	355	379	379	379	379	379	379	379					
Import (voor binnel. verbruik)	Engeland 1000 £ ⁹⁾	54,931	81,473	94,975	93,226	91,330	107,527	106,413	119,557	115,623	96,290				
	Ver. Stat. 1000 \$	147,932	310,785	295,850	260,783	278,742	316,934	296,490	333,562	346,184	334,000 ¹¹				
	Frankrijk 1000 Frs. ⁸⁾	701,778	2724,067	3344,381	3071,943	3156,970	3397,608	3314,967	4118,454	3172,571	3346,369				
	Italië 1000 Lire ⁶⁾	303,803	1432,431	1615,599	1467,974	1386,079	1458,219	1646,095	2495,487	1827,726	2066,319				
Export (binnenlandsche producten)	Engeland 1000 £ ⁹⁾	43,771	63,938	66,280	66,288	63,283	68,587	68,151	69,308	69,051	69,330				
	Ver. Stat. 1000 \$	204,024	340,892	374,834	325,065	419,197	518,357	486,483	438,650	447,000 ¹¹	373,000 ¹¹				
	Frankrijk 1000 Frs. ⁸⁾	573,351	2536,049	3454,511	2967,146	3184,332	3531,896	3432,683	4042,067	3562,615	3595,061				
	Italië 1000 Lire ⁶⁾	209,303	923,802	1192,470	1023,774	1234,415	1346,813	1414,203	1774,960	1119,280	1403,094				
Inklaringen (1000 tons)	Engeland (geladen) ⁹⁾	4,089	4,257	4,614	5,112	5,010	5,113	4,568	4,962	4,272	3,818				
	Ver. Staten (gel. en ballast) ..	4,440	5,527	5,677	6,276	6,395	6,492	5,813	5,157	4,456	—				
	Frankrijk (geladen)	2,876	3,485	3,548	3,747	3,846	3,951	3,548	3,409	3,243	3,021				
	Italië (gel. en ballast)	1,560	1,182	1,372	1,422 ¹⁰⁾	1,422 ¹⁰⁾	1,399	1,399	1,399	—	—				
Wisselkoersen: (jaarl. of maand. gem.) ⁷⁾	New York op Londen	100	93.99	90.78	92.46	91.66	92.20	94.72	96.49	98.26	98.07				
	New York op Parijs	100	31.47	27.10	28.32	27.48	27.10	27.34	27.98	27.96	27.36				
	New York op Berlijn	100	—	—	—	—	—	99.90 ¹²⁾	99.92	99.91	99.91				
	New York op Rome ..	100	23.84	22.58	23.03	22.71	22.55	22.46	22.30	21.60	21.29				

1) Inclusief bruinkool. Vanaf 1919 incl. Elzas-Lotharingen. Vanaf 1920 incl. Elzas-Lotharingen en het Saargebied. 2) Vanaf 1919 zonder Elzas-Lotharingen. Vanaf 1920 zonder Elzas-Lotharingen, het Saargebied en de Pfalz. Vanaf Juni 1922 zonder Poolsch Opper-Silezië. 3) Vanaf 1919 inclusief Elzas-Lotharingen. 4) Kwartaalcijfers volgens Lloyd's Register of Shipping. 5) Vermindering tengevolge van de mijnwerkersstaking. 6) Sedert Januari 1922 nieuwe schatting op grond der gedeclareerde waarden. 7) Waarde der genoteerde geldsoorten in procenten der

pariteit. Jaarlijksch of maandelijksch gemiddelde. 8) Sedert Januari 1921 geschiedt de waardeering van den invoer volgens de opgaven van importeurs. Daarvoor was zij gebaseerd op officieele waardeerscijfers. 9) Vanaf 1 April 1923 met inbegrip van den handel van Groot-Brittannië en Noord-Ierland met den lerschen vrijstaat en uitgezonderd den buitenlandischen handel van den lerschen vrijstaat. 10) Maandelijksch gemiddelde op grond der kwartaalcijfers. 11) Voorloopig cijfer. 12) Reichsmark; 1 biljoen papiermark = 1 Reichsmark.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. Bk.	Disc. Wissels. 4 15 Jan. '25	Zwits. Nat. Bk. 4 16 Juli '23	Bel. Binn. Eff. 4 15 Jan. '25	N. Bk. v. Denem. 7 17 Jan. '24	Vrsch. in R.C. 5 15 Jan. '25	Zweedsche Rbk 5 8 Nov. '23	Javasche Bank ... 4 20 Oct. '24	Bank v. Noorw. 6 26 Nov. '23	Bank van Engeland 5 5 Mrt. '25	Bk. v. Tsjecho-slowakijë. ... 7 25 Mrt. '25	Duitsche Rijksbk. 9 26 Feb. '25	Bank v. Frankrijk 7 11 Dec. '24	N. Bk. v. O'rijk. 11 25 Apr. '25	Belgische Nat. Bnk. 5 22 Jan. '23	N. Bk. v. Hong. 11 27 Mrt. '25	Fed. Res. Bank N.Y. 3 26 Feb. '25	Bank v. Italië. 6 9 Mrt. '25	Bank van Spanje ... 5 23 Mrt. '23	Z.-Afr. Res. bnk 5 2
----------	------------------------------	-------------------------------	-------------------------------	--------------------------------	------------------------------	----------------------------	---------------------------------	------------------------------	--------------------------------	---	---------------------------------	---------------------------------	----------------------------------	-----------------------------------	--------------------------------	-----------------------------------	------------------------------	-----------------------------------	----------------------

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen Part. disconto (3 mnd.)	Berlijn Part. disc. (3 mnd.)	New York	
	Part. disconto	Prolongatie			Part. disc. (3 mnd.)	Call-money ¹⁾
2 Mei '25	3 3/8	3 1/2	4 1/2	.8	3 1/4	3 1/2 - 3/4
27A.-2M.'25	3 3/8 - 7/16	3 - 3/4	4 1/2 - 1/8	8	3 1/2	3 1/2 - 4 1/4
20-25 A. '25	3 1/2 - 3/16	2 1/2 - 3	4 1/2 - 5/16	8	3 1/4	3 1/2 - 4 1/4
13-18 ,, '25	3 1/2	2 1/2 - 3	4 1/2 - 3/16	8	3 1/2 - 1/2	3 1/2 - 3/4
28A.-3M.'24	4 1/2 - 5	4 1/2 - 5 1/4	3 - 1/8	—	—	3 1/2 - 4 1/4
30A.-5M.'23	3 5/8 - 3/4	3 1/2 - 4	1 1/2 - 1/16 - 2	—	—	4 - 6 1/4
20-24 Jli '14	3 1/8 - 3/16	2 1/2 - 3/4	2 1/2 - 3/4	2 1/2 - 1/2	—	1 1/2 - 2 1/2

¹⁾ Koers v. 1 Mei en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag.
²⁾ Voor wissels met 30-55 dagen en met 56-90 dagen looptijd; voor de eerste categorie was Woensdag 29 April en Zaterdag 2 Mei de nootering 8 1/8 pCt.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York**)	Londen ¹⁾	Berlijn ¹⁾	Parijs ¹⁾	Brussel ¹⁾	Batavia ¹⁾
28 Apr. 1925	2.49 11/16	12.04 1/2	59.44	12.99	12.64	99 3/4
29 ,, 1925	2.49 5/16	12.06 1/2	59.35	13.06	12.65	100
30 ,, 1925	2.49 1/8	12.07 1/2	59.32 1/2	13.01	12.63 1/2	100
1 Mei 1925	2.49 1/8	12.07 1/2	59.30	13.08 1/2	12.66	100
2 ,, 1925	—	12.07 1/2	59.30	13.06	12.65	100
4 ,, 1925	2.48 15/16	12.06 1/2	59.26	13.02 1/2	12.62	100
Laagsted.d.w. ¹⁾	2.48 7/8	12.03	59.22 1/2	12.99	12.61	99 1/2
Hoogste d.w. ¹⁾	2.49 7/8	12.08 1/2	59.45	13.10	12.69	100 1/4
27 Apr. 1925	2.49 1/2	12.04	59.40	12.95	12.62 1/2	99 3/4
20 ,, 1925	2.50 3/4	12.00 1/2	59.67	13.11	12.65	99 3/4
Muntpariteit	2.48 3/4	12.10	59.26	48.—	48.—	100

¹⁾ Nootering te Amsterdam. ²⁾ Nootering te Rotterdam.
³⁾ Particuliere opgave.

Data	Zwitserland ¹⁾	Weenen ¹⁾	Praag ¹⁾	Boekarest ¹⁾	Milaan ²⁾	Madrid ²⁾
28 Apr. 1925	48.42 1/2	35.15	7.42	1.12	10.21	35.80
29 ,, 1925	48.35	35.07 1/2	7.41	1.10	10.21	35.87 1/2
30 ,, 1925	48.32 1/2	35.10	7.40	1.10	10.21	36.02 1/2
1 Mei 1925	48.30	35.07 1/2	7.37 1/2	1.11	10.23 1/2	36.37 1/2
2 ,, 1925	48.22 1/2	35.07 1/2	7.38	1.10	—	—
4 ,, 1925	48.12 1/2	35.12 1/2	7.37 1/2	1.14	10.24	36.35
Laagsted.d.w. ¹⁾	48.10	34.90	7.35	1.05	10.19	35.75
Hoogste d.w. ¹⁾	48.45	35.30	7.44	1.20	10.30	36.65
27 Apr. 1925	48.40	35.20	7.42	1.12	10.21	35.77 1/2
20 ,, 1925	48.47 1/2	35.35	7.43	1.12	10.29	35.86
Muntpariteit	48.—	35.—	50.41	48.—	48.—	48.—

¹⁾ Nootering te Amsterdam. ²⁾ Nootering te Rotterdam.
³⁾ Particuliere opgave.

Data	Stockholm ¹⁾	Kopenhagen ¹⁾	Oslo ¹⁾	Helsingfors ¹⁾	Buenos Aires ¹⁾	Montreal ¹⁾
28 Apr. 1925	67.35	46.40	40.65	6.27 1/2	96	2.49 3/8
29 ,, 1925	66.90	46.15	40.80	6.27 1/2	96	2.49 1/8
30 ,, 1925	66.70	46.40	40.95	6.27 1/2	96	2.49
1 Mei 1925	66.75	46.70	41.45	6.27 1/2	96 1/8	2.49
2 ,, 1925	66.55	46.55	41.45	6.27 1/2	96 1/4	2.49
4 ,, 1925	66.70	46.70	41.19	6.27 1/2	96 3/8	2.48 7/8
Laagsted.d.w. ¹⁾	66.55	46.10	40.45	6.25	95 1/2	2.48 3/4
Hoogste d.w. ¹⁾	67.40	46.75	42.15	6.30	96 1/2	2.49 3/4
27 Apr. 1925	67.30	46.30	40.70	6.30	95 1/2	2.49 1/2
20 ,, 1925	67.55	46.07 1/2	40.97 1/2	6.31	95 5/8	2.50 1/4
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	105	2.48 3/4

¹⁾ Nootering te Amsterdam. ²⁾ Nootering te Rotterdam.
³⁾ Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p.100 fr.)	Berlijn (\$ p.100 Mk.)	Amsterdam (\$ p.100 gld.)
28 April 1925	4,83 1/2	5,22	23,80	40,15
29 ,, 1925	4,84 5/8	5,24	23,80	40,14
30 ,, 1925	4,84 1/2	5,23	23,80	40,12
1 Mei 1925	4,84 1/8	5,24	23,80	40,13
2 ,, 1925	4,84 1/2	5,24	23,80	40,14
4 ,, 1925	4,85 1/8	5,24	23,80	40,17
21 April 1925	4,79 3/8	5,22	23,80	39,96
Muntpariteit ...	4,8667	19,30	23,81 1/2	40 3/16

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Londen	Noteerings-eenheden	18 Apr. 1925	25 Apr. 1925	27 April 1925 Laagste	2 Mei 1925 Hoogste	2 Mei 1925
Alexandrië	Piast. p. £	97 15/32	97 15/32	97 1/8	97 9/16	97 15/32
*Bangkok	Sh. p. tical	1/10 1/8	1/10 1/8	1/10 1/8	1/10 1/8	1/10 1/8
B. Aires ¹⁾	d. p. \$	43 3/4	43 5/16	43 3/4	43 5/16	43 3/8
Calcutta	Sh. p. rup.	1/52 7/32	1/52 9/32	1/52 11/32	1/52 13/32	1/52 15/32
Constantin.	Piast. p. £	92 1 1/2	922	900	925	905
Hongkong	Sh. p. \$	2/3 1/16	2/3 1/16	2/2 7/8	2/3 3/8	2/3 1/8
Lissabon ¹⁾	d. per Mil.	27 1/16	27 1/16	27 1/32	27 1/32	27 1/16
Mexico	d. per \$	26	26	25	27	26
Montevideo ¹⁾	d. per \$	47 1/2	47 1/8	46 1/2	47 1/2	46 3/4
Montreal	\$ per £	4.78 3/4	4.81 3/8	4.81 1/2	4.84 7/8	4.84 7/8
R.d.Janeiro ¹⁾	d. per Mil.	5 5/16	5 1/32	5 1/4	5 11/32	5 1/32
Shanghai	Sh. p. tael	3/0 13/16	3/0 5/8	3/0 3/4	3/1 1/8	3/0 13/16
Singapore	id. p. \$	2/4 3/32	2/4 1/8	2/4 1/16	2/4 1/8	2/4 1/8
Valparaiso ²⁾	peso p. £	41.90	42.00	41.90	42.00	41.90 ³⁾
Yokohama	Sh. p. yen	1/9 3/32	1/8 23/32	1/8 5/8	1/8 13/16	1/8 27/32

* Koersen der voorafgaande dagen. ¹⁾ Telegrafisch transfert. ²⁾ 90 dg.
³⁾ Nootering van 1 Mei 1925.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS³⁾

	Londen ¹⁾	N.York ²⁾	Londen
27 April 1925 ..	31 1/8	66 3/4	85/9
28 ,, 1925 ..	31 1/4	67	86/0
29 ,, 1925 ..	31 1/16	67	84/11 1/2
30 ,, 1925 ..	31 1/8	67 1/8	84/11 1/2
1 Mei 1925 ..	31 5/16	67 1/2	84/11 1/2
2 ,, 1925 ..	31 7/16	67 5/8	—
3 Mei 1924 ..	32 13/16	64	2 Mei 1924 .. 94/0
20 Juli 1914 ..	24 15/16	54 1/8	20 Juli 1914 .. 84/10

¹⁾ in pence p. oz. stand. ²⁾ Foreign silver in \$c. p. oz. fine. ³⁾ in sh. p. oz. fine.

STAND VAN 's RIJKS KAS.

De Minister van Financiën maakt bekend:

Vorderingen	27 April 1925	4 Mei 1925
Saldo bij Nederl. Bank..	f —	f —
Saldo bij betaalmeesters..	5.637.476,48	6.323.971,39
Voorschot op ult. Mrt. 1925 aan de gemeenten op voor haar door Rijk te heffen gem. ink.bel. en opcenten op Rijksink.bel.	68.531.311,56	68.531.311,56
Voorsch. aan de koloniën	19.067.770,76	25.389.763,84
Voorsch. a. h. buitenland	213.292.312,44	214.291.473,30
Daggeldleeningen tegen onderp. v. schat.papier	—	—
Verplichtingen.		
Voorsch. door de Ned. Bank Schatkistbilj. in omloop ¹⁾	f 12.622.920,78	f 13.626.834,27
Schatkistprom. in omloop	154.304.000,—	158.653.000,—
Waarv. direct bij Ned. Bk.	140.290.000,—	140.480.000,—
Zilverbons (met inbegrip v. de bedragen bij de betaalmeesters in kas).....	3.000.000,—	6.000.000,—
Door den Postch.- en Giro-dienst in 's Rijks Schatkist gestort.....	19.473.567,—	19.202.056,—
Waarvan f 37.056.000 vervallen op of na 1 April 1927.	36.040.483,40	49.137.116,03

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

De Minister van Koloniën maakt bekend:

	25 April 1925	2 Mei 1925
Voorschot uit 's Rijks kas aan N.-I.	f 10.563.000,—	f 17.962.000,—
Ind. Schatkistprom. in oml.	72.500.000,—	72.500.000,—
Voorsch. Jav. Bk. aan N.-I.	6.821.000,—	6.068.000,—
Muntbiljetten in omloop.	34.115.000,—	34.393.000,—
Ten voordeele v. N.-I. geboekt beleggingsgeld v. h. N.-I. muntfonds....	5.143.000,—	5.143.000,—
Totaal	f 129.142.000,—	f 136.066.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 4 Mei 1925.

		Activa.		
Binnenl. Wis-	Hfdbk. f	44.662.260,81		
sels, Prom.,	Bijbnk. "	22.076.545,02		
enz. in disc.	Ag.sch. "	36.664.706,85	f	103.403.512,68
Papier o. h. Buitentl. in disconto				—
Idem eigen portef.	f	152.448.973,—		
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.				152.448.973,—
Beleeningen				
incl. vrsch.	Hfdbk. f	97.712.245,20		
in rek.-crt.	Bijbnk. "	10.264.057,64		
op onderp.	Ag.sch. "	71.564.229,35	f	179.540.532,19
Op Effecten.	f	178.412.882,19		
Op Goederen en Spec.		1.127.650,—		179.540.532,19
Voorschotten a. h. Rijk				11.771.519,74
Munt en Muntmateriaal				
Munt, Goud	f	56.284.295,—		
Muntmat., Goud		423.188.989,23	f	479.473.284,23
Munt, Zilver, enz.		20.768.184,73		
Muntmat., Zilver				
Effecten				500.241.468,96
Belegging Res.fonds. f		5.629.583,67		
id. van 1/2 v. h. kapit.		3.978.108,63		9.607.692,30
Gebouwen en Meub. der Bank				5.212.500,—
Diverse rekeningen				70.199.637,24
	f	1.032.425.836,11		
		Passiva.		
Kapitaal	f	20.000.000,—		
Reservefonds		5.655.237,53		
Bijzondere reserve		8.235.000,—		
Bankbiljetten in omloop		946.394.490,—		
Bankassignatiën in omloop		2.307.349,33		
Rek.-Cour. { Het Rijk f		—		
saldo's: { Anderen "		26.773.233,13		26.773.233,13
Diverse rekeningen				23.060.526,12
	f	1.032.425.836,11		
Beschikbaar metaalsaldo	f	304.793.173,77		
Op de basis van 1/2 metaaldekking		109.698.159,28		
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is.		1.523.965.870,—		
Voornaamste posten in duizenden guldens.				

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-kings-perc.
4 Mei '25	479.473	20.768	946.394	29.081	304.793	51
27 Apr. '25	479.473	21.029	895.741	43.444	312.312	53
20 " '25	491.982	20.659	892.832	50.107	323.693	54
14 " '25	491.982	20.246	906.316	34.363	323.732	54
6 " '25	504.487	20.341	909.871	29.656	336.554	56
30 Mrt. '25	504.492	20.768	898.424	44.486	336.309	56
5 Mei '24	531.407	9.541	1.036.861	30.211	327.038	51
25 Juli '14	162.114	8.228	310.437	6.198	43.521 ¹⁾	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Hlvan Schatktst-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buiten-land	Diverse rekeningen ²⁾
4 Mei 1925	103.404	6.000	179.541	152.449	70.200
27 Apr. 1925	95.022	3.000	152.721	146.657	73.382
20 " 1925	96.159	4.000	152.919	125.633	85.021
14 " 1925	101.481	7.000	152.541	119.414	83.412
6 " 1925	98.550	3.000	160.789	125.183	58.376
30 Mrt. 1925	93.496	—	161.961	131.644	55.531
5 Mei 1924	284.282	109.000	150.608	28.785	89.775
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

¹⁾ Op de basis van 1/2 metaaldekking. ²⁾ Sluitpost activa.

CURAÇOSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Dis-conto's	Voor-schotten aan de kolonie	Diverse rekeningen ¹⁾	Diverse rekeningen ²⁾
1 Maart 1925	697	1.596	78	224	1.242	282
1 Februari 1925	699	1.531	79	216	1.211	291
1 Januari 1925	764	1.481	81	224	1.031	186
1 December 1924	814	1.450	81	220	849	111
1 November 1924	812	1.424	83	186	832	86
1 Maart 1924	685	1.332	83	227	722	78

¹⁾ Sluitpost der activa. ²⁾ Sluitpost der passiva.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opesichb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
2 Mei 1925	184.750		279.000	49.500	119.050
25 Apr. 1925	184.750		267.500	49.500	119.550
18 " 1925	185.250		277.500	50.000	119.650
4 Apr. 1925	133.509	51.254	273.430	53.810	120.203
28 Mrt. 1925	133.921	51.257	271.153	55.945	120.615
21 " 1925	133.924	50.980	273.299	56.214	119.837
14 " 1925	133.632	50.724	277.175	54.430	118.852
3 Mei 1924	147.937	65.193	258.745	82.123	145.690
5 Mei 1923	161.218	61.158	271.806	97.769	149.093
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²⁾

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
2 Mei 1925		105.320		***	56
25 Apr. 1925		103.810		***	57
18 " 1925		109.780		***	56
4 Apr. 1925	21.084	18.882	41.394	57.074	56
28 Mrt. 1925	21.427	17.949	48.580	62.138	57
21 " 1925	20.967	17.066	50.857	62.704	56
14 " 1925	20.063	17.382	51.399	62.078	56
3 Mei 1924	35.252	16.195	53.585	15.534	63
5 Mei 1923	36.565	28.285	59.161	21.976	60
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis 1/2 metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
29 April 1925	155.742	148.387	289.848	53.950 ²⁾	240.973
22 " 1925	128.733	120.279	291.744	27.000	242.840
15 " 1925	128.721	121.363	297.591	27.000	248.640
8 " 1925	128.708	122.485	296.145	27.000	247.119
1 " 1925	128.721	121.310	288.635	27.000	239.913
25 Mrt. 1925	128.620	124.378	284.256	27.000	235.076
30 April 1924	128.121	125.616	290.116	27.000	245.956
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
29 Apr. '25	36.852	76.245	17.048	105.481	27.105	22 1/8
22 " '25	36.812	75.530	17.058	105.770	28.204	23
15 " '25	39.292	76.416	14.780	110.333	27.108	21 1/8
8 " '25	39.878	74.496	13.126	109.505	25.473	21 1/8
1 " '25	42.448	84.982	17.762	118.546	27.160	19 7/8
25 Mrt. '25	38.798	76.900	15.488	105.916	23.992	19 1/2
30 Apr. '24	42.633	74.346	10.587	110.992	22.255	18,30
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 1/8

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits. ²⁾ Bankbiljetten.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Waarv. in het buitenl.	Zilver	Te goed in het buitenl.	Buit. gew. voorsch. a/d. Staat	Schat-kistbil-jetten ¹⁾	Wissels
30 Apr. '25	5.546	1.864	317	583	23.250	4.980	5.959
23 " '25	5.546	1.864	317	582	22.700	4.978	5.371
16 " '25	5.546	1.864	316	582	22.350	4.978	5.512
9 " '25	5.546	1.864	315	582	22.000	4.973	6.179
2 " '25	5.546	1.864	311	571	21.900	4.964	6.560
1 Mei '24	5.542	1.864	299	579	23.000	4.668	4.944
23 Juli '14	4.104	—	640	—	—	—	1.541

Data	Waarvan op het buitenl.	Uitge-stelde Wissels	Beleeningen	Circulatie	Rekg. Courant Particulieren	Rekg. Staat
30 Apr. '25	20	6	3.020	43.050	2.077	28
23 " '25	22	6	3.070	42.662	1.948	4
16 " '25	22	7	3.074	42.960	1.925	34
9 " '25	25	7	3.139	43.005	1.952	13
2 " '25	20	7	2.992	40.904	2.137	16
1 Mei '24	29	10	2.535	40.021	2.281	17
23 Juli '14	8	—	769	5.912	943	401

¹⁾ In disc. genomen wegens voorsch. v. d. Staat a. buitentl. regeeringen.

DUITSCHER RIJKS BANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buitenl. circ. banken 1)	Devisen als goud-dekking geldende	Ander. wissels en cheques	Beleeningen
23 April 1925	1.004,1	128,9	334,7	1.266,7	6,0
15 " 1925	1.003,7	149,9	334,6	1.422,5	17,0
7 " 1925	1.003,4	160,1	334,5	1.487,0	7,4
31 Mrt. 1925	1.003,4	205,3	334,5	1.578,2	27,1
21 " 1925	996,1	229,2	332,0	1.438,4	5,6
14 " 1925	985,2	264,4	328,4	1.582,9	8,5
23 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effecten	Diverse Activa 2)	Circulatie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva	Schuld aan Rentebank
23 April 1925	199,9	1.411,7	2.022,1	974,5	975,6	35,8
15 " 1925	199,8	1.322,3	2.187,7	854,6	988,2	36,4
7 " 1925	205,5	1.267,2	2.293,3	732,9	977,6	67,7
31 Mrt. 1925	205,3	1.217,4	2.314,6	742,9	984,9	86,7
21 " 1925	205,1	1.304,7	1.865,9	1.018,3	1.042,8	137,9
14 " 1925	111,8	1.375,2	1.947,7	992,0	1.220,3	190,8
23 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,-	40,0	—

1) Onbelast 2) W.o. Rentebankscheine 23, 15, 7 Apr., 31, 21, 14 Mrt., resp. 544,7; 426,7; 354,1; 300; 406,6; 335,1 mill.

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Metaal incl. buit. tent. saldt van tegevoerd in h. buitl.	Beleeningen van prom. d. provincien	Binnen-landsche wissels	Beleeningen	Voorschot aan den Staat	Circulatie	Rekg. Crt. Particulieren
30 Apr. '25	378	85	480	1.374	350	5.200	7.665
23 " '25	378	85	480	1.337	289	5.200	7.516
16 " '25	378	85	480	1.298	324	5.200	7.569
9 " '25	378	85	480	1.334	295	5.200	7.585
2 " '25	378	85	480	1.335	358	5.200	7.550
26 Mrt. '25	378	85	480	1.318	276	5.200	7.458
1 Mei '24	358	85	480	1.336	500	5.275	7.698

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In herdisc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
15 Apr. '25	2.844,5	1.608,4	141,0	395,3	274,1
8 " '25	2.839,4	1.563,9	137,2	391,3	310,7
1 " '25	2.845,9	1.640,3	136,7	399,9	316,4
25 Mrt. '25	2.867,3	1.654,9	140,8	377,6	306,9
18 " '25	2.873,8	1.672,0	136,7	339,5	276,7
11 " '25	2.874,7	1.669,4	136,0	410,4	301,4
16 Apr. '24	3.104,9	2.054,1	100,4	469,6	176,7

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circulatie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dekking-perc. 1)	Algem. Dekking-perc. 2)
15 Apr. '25	357,8	1.698,1	2.207,9	114,6	72,8	76,4
8 " '25	362,2	1.714,2	2.187,0	114,5	72,8	76,3
1 " '25	357,8	1.709,7	2.195,7	114,5	72,8	76,4
25 Mrt. '25	343,8	1.709,1	2.184,3	114,5	73,6	77,3
18 " '25	428,3	1.720,4	2.211,0	114,5	73,1	76,6
11 " '25	388,3	1.730,7	2.255,5	114,3	72,1	75,5
16 Apr. '24	266,7	1.966,3	2.011,6	110,9	78,1	80,6

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Disconto's en beleen.	Beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
8 Apr. '25	736	13.137	5.484	1.609	17.991	5.055
1 " '25	736	13.205	5.498	1.605	18.126	5.053
25 Mrt. '25	737	13.140	5.478	1.588	17.940	5.034
18 " '25	737	13.211	5.518	1.638	18.170	4.973
11 " '25	738	13.246	5.374	1.666	18.125	4.954
9 Apr. '24	755	12.056	4.513	1.439	15.642	4.241

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 4 Mei 1925.

De invloed van de belangrijkste gebeurtenis van de achter ons liggende week, de terugkeer tot den gouden standaard van Engeland en Nederland is slechts voorbijgaand geweest en beperkt gebleven tot de beurzen van genoemde landen. Te Londen heeft, onmiddellijk na de desbetreffende declaratie van den Kanselier van de Schatkist, de effectenbeurs een opgewekte houding aan den dag gelegd. Vrij spoedig behoorde deze echter tot het verleden, toen de geldkoersen neiging tot stijging begonnen te vertoonen. Desniettemin is de tendens in den grond vast gebleven, mede door den gunstigen indruk, welke, ondanks de erop uitgeoefende critiek, de begroting voor het dienstjaar 1925/1926 heeft gemaakt.

Te Berlijn is de stemming geheel anders geweest. Toen bleek, dat op Hindenburg's verkiezing geen omvangrijke realisaties van het buitenland volgden, is de aanvankelijk, mede door baisse-aanvallen, flauwe stemming gekeerd en werden de baisse-posities voor een goed deel gedeckt, terwijl ook enkele onder den eersten indruk door het publiek verkochte fondsen terug werden genomen. Per saldo kon dus het peil van de meeste fondsen, boven dat van het slot der vorige berichtperiode stijgen, doch tegelijkertijd is wederom een groote kalmte aan de beurs van Berlijn ingetreden. Hiertoe heeft ook bijgedragen de onzekerheid, welke ten opzichte van het credietvraagstuk bestaat.

De markt te Parijs heeft geen bijzondere voorvallen te aanschouwen gegeven. Het reces van Kamer en Senaat heeft ook in de handelswereld een pauze doen ontstaan.

Te New York hebben de op- en neergaande bewegingen elkaar vrij regelmatig afgewisseld. De ondergrond is echter bijna voortdurend vast gebleven, doordat de berichten uit de industriële centra bijna alle melding hebben gemaakt van een beteren gang van zaken. Bovendien hebben spoorwegaandeelen de aandacht getrokken in verband met verschillende fusiegerichten.

Ten onzent is de markt stil gebleven, doch met een gaandeweg sterk verbeterenden tendens, welke zich over vrijwel alle afdelingen heeft uitgebreid. Het herstel van den gouden standaard heeft hiertoe in zoverre bijgedragen, dat de handelswereld in den vervolge geen rekening meer heeft te houden met groote schommelingen in de buitenlandse valuta. Ook zijn er verschillende orders naar de effectenbeurs gevloeid uit de kringen van hen, die zich tot nu toe vaak met transacties in buitenlandse betaalmiddelen bezig hebben gehouden en die thans, nu de fluctuaties en dus de winstkansen veel geringer zijn geworden, hun aandacht meer aan de effectenbeurs besteden.

De beleggingsmarkt was rustig voor alle inheemsche fondsen. Van de buitenlandse hebben Duitsche obligaties zich eenigermate kunnen herstellen. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: 104³/₁₆, 104⁹/₁₆, 104¹⁵/₁₆; 4¹/₂ pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: 93¹/₂, 94¹/₂, 94¹/₂; 7 pCt. Ned. Indië: 102¹⁵/₁₆, 103, 103¹/₁₆; 5 pCt. Brazilië 1903 £ 100: 70, 70¹/₂, 70¹/₂; 8 pCt. Sao Paulo 1921: 98¹/₂.

Op de aandelenmarkt is langzamerhand, zooals gezegd, een betere tendens ontstaan. In de eerste plaats hebben tabaksaandeelen hiervan kunnen profiteren. Naarmate de voorjaarsinschrijvingen in aantal toenemen, zijn er enkele globale gevolgtrekkingen omtrent de resultaten van de importeerende tabakmaatschappijen te maken. In verband met de tot nu toe behaalde bevredigende prijzen is er eenige kooplust voor de Sumatrasoorten, doch in het bijzonder voor aandelen Senembah ontstaan, welke zich in een vrij sterke rijzing, vooral voor laatstgenoemde aandelen, heeft uitgesproken. Arendsburg: 412, 420, 425, 426¹/₂; Deli Batavia: 340¹/₂, 345, 352¹/₂; Deli Mij.: 374¹/₂, 378³/₄, 385¹/₂; Senembah Mij.: 390¹/₂, 400⁵/₈, 404¹/₂.

Ook de petroleummarkt was beter van toon. De koersverheffing voor aandelen Geconsolideerde heeft de aandacht getrokken. De opgaande beweging werd in verband gebracht met het uitstel van de jaarvergadering der Astra Romana, ten einde na te gaan, welke consideratie dient te worden gegeven aan het door eenige groot-aandeelhouders uitgesproken verlangen tot verhooging van het reeds aangekondigde dividend van 4 pCt. Aandelen Koninklijke Petroleum Maatschappij werden uit de markt genomen voor buitenlandse rekening, waartoe de lichte, doch gestadige verbetering te New York, heeft bijgedragen. Dordtsche Petroleum: 345, 337, 342; Geconsolideerde Petr.: 147¹/₂, 152¹/₂, 150³/₈; Koninklijke Petroleum: 373, 365¹⁵/₁₆, 369.

Rubberaandelen hebben in den aanvang van de berichtsweek een verlaten aanzien gehad. Toen echter bleek, dat de aanvallen op het restrictiestelsel vermoedelijk geen gevolg zullen hebben en toen terzelfder tijd de prijs van het

product, zowel te Londen als te New York neiging tot verdere stijging begon te vertoonen, werden de verkooporders in rubberaandeelen, welke tot nu toe boven de markt hingen, ingetrokken en maakten zij plaats voor koopopdrachten, zij het in bescheiden mate. De verandering in aspect was echter voldoende om een vrij groote koersverbetering in het leven te roepen. Amsterdam Rubber Cultuur Mij.: 212, 214½, 214¾; Hessa Rubber Mij.: 220½, 226, 221¼, 228; Ned. Ind. Rubber en Koffie: 232, 233; Oost Java Rubber: 283, 272½, 276; Serbadjadi: 220¼, 218¼, 221.

Suikeraandeelen bleven daarentegen gedrukt. De taxatie omtrent den aanstaanden Cuba-oogst, ten aanzien waarvan men verwacht, dat een recordopbrengst zal worden verkregen, hebben er niet toe bijgedragen een optimistische gedachtengang omtrent de naaste toekomst in het leven te roepen. Eenigermate werd de reactie nog geremd door de gunstige dividenden, welke vele suikermaatschappijen over het jaar 1924 hebben geclareerd, doch ten slotte heeft de gedrukte stemming toch gezegevierd. Cultuur Mij. der Vorstenlanden: 166½, 165, 160¾; Handels Verg. Amsterdam: 491½, 492½, 488¼; Java Cultuur Mij.: 361, 354, 353; Krian: 134, 128; Ned. Ind. Suiker Unie: 233, 231, 230½; Suiker Cultuur Mij.: 262¼, 259, 258¼; Watoeolis Poppoh: 695, 609 (ex div.); Poerworedjo: 133½, 132, 130¼.

De *schecpvaartafdeeling* was zonder opvallende koersvariatiën. Ook de handel is hier binnen zeer enge grenzen beperkt gebleven. Het passeeren van het dividend op verschillende maatschappijen heeft de lichte verhooging van de uitkeering op andere aandelen niet kunnen goed maken. Toch viel er geen aanbod van betekenis te constateeren. Holland Amerika Lijn: 61½, 61¼; Java China Japan Lijn: 103; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 65, 64¼, 64½; „de Maas” Stoomv. Mij.: 104 (ex div.), 102, 101; Ned. Schecpv. Unie: 138¼, 136¾, 137¾; Stoomv. Mij. „Nederland”: 160¼, 159¾, 159½.

Levendiger van aard is de markt voor *binnenlandsche industriële aandelen* geworden. Hier zijn het voornamelijk Jurgensaandeelen geweest, welke op den voorgrond hebben gestaan. Het buitenland, met name Engeland — waarheen korten tijd geleeden een groote post Jurgensaandeelen is verkocht — is hier als koper opgetreden. Tegen het einde der berichtperiode had bovendien de kans, dat de maatschappij ten slotte toch nog zal overgaan tot het uitkeeren van een dividend op de gewone aandelen over 1924 een zoodanigen invloed op de beurs, dat de toch reeds gunstige stemming nog sterker werd gemarkeerd. Centrale Suiker Mij.: 105, 105½, 106¼; Hollandsche Kunstzijde Ind.: 143, 141½, 140½; Jurgens: 86½, 90¼, 93½; Ned. Gist- en Spiritusfabriek: 333, 326, 310 (ex div.), 320; Ned. Kabel Fabriek: 221½, 236; Ned. Kunstzijde-fabriek: 375, 372, 366; Philips Gloeilampenfabriek: 360, 370, 382; Verg. Blikfabrieken 94¼, 90½ (ex div.), 89½.

Van *aandeelen in handelsondernemingen* zijn voornamelijk twee soorten op den voorgrond getreden. In de eerste plaats aandelen Algemeene Vruchten Import Maatschappij, welke een scherpe rijzing te aanschouwen hebben gegeven, op grond van de mededeeling der directie, dat de onderneming zich in het vervolg met den handel in bananen zal bezig houden, waarvan men gunstige resultaten verwacht. Vervolgens hebben aandeelen Nederlandsche Wol Mij. de aandacht getrokken door een daling, welke is veroorzaakt door de scherpe reactie op de wolmarkt. Algemeene Vruchten Imp. Mij.: 111½, 122, 124¾; Ned. Wol Mij.: 125½, 120, 113, 116¼.

Mijnaandeelen waren iets hooger en werden ook ruimer verhandeld. Alg. Exploitatie Mij.: 87½, 90, 91; Ned. Surin. Goud Mij.: 21½, 22½, 21¼; Redjang Lebang: 241, 235, 245; Siloengkang: 107, 108, 110; Singkep Tin Mij.: 197¾, 202½, 198, 200.

De afdeeling voor *bankaandeelen* was vast, doch zonder noemenswaardige veranderingen. Amsterdamsche Bank: 141½, 141¼, 142; Incasso Bank: 107, 103½ (ex div.), 104; Koloniale Bank: 189, 188½, 187; Ned. Ind. Handels Bank: 144, 143, 143½; Ned. Handel Mij.: 1267/16, 126¾; R'damsche Bankvereniging: 73, 72¼, 72.

Ook de *Amerikaansche markt* was opgewekt. Speciaal aandelen Intercontinental Rubber konden een verbetering behalen bij vrij ruime omzetten. American Smelting & Ref. Cy.: 94, 93½, 94½; American Water Works: 249, 256; Anaconda Copper: 76¼, 75, 76; Studebaker: 1110, 1115, 1120; United States Steel Corp.: 113¾, 116¼, 114¼; Atchison Topeca: 118½, 117¾; Erie: 28¼, 28¼; Union Pacific: 138¾, 139½, 140¾; Southern Pacific Cy.: 103, 102¼, 103¼; Wabash R.w.: 20¹⁵/₁₆, 21³/₁₆, 22⁹/₁₆.

Prolongatie gold 2½ a 3 pCt., doch liep tegen het slot iets op tot 3¼ pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

5 Mei 1925.

Tarwe: Schreven wij de vorige week over de weifelende stemming der Amerikaansche markten, waar snelle stijgingen en dalingen elkaar voortdurend opvolgden, in de laatste dagen is de stemming aanzienlijk vaster geworden. Dit geldt zowel voor de oude oogstpositie van het Noordelijk halfrood als voor den nieuwen oogst. Wat de statistische positie van tarwe voor levering vóór Juli betreft, deze wordt steeds vaster en ware het niet, dat de tijd gedurende welke men met de voorraden moet toekomen wel zeer kort wordt, de stijging zou waarschijnlijk nog veel scherper geweest zijn. Toch dienen wij op te merken, dat wel is waar in Juli de wintertarwe in de Staten geogst wordt, maar vóór Augustus kan men toch nauwelijks groote aanvoeren verwachten. In Europa kunnen die dus eerst in de tweede helft van Augustus aankomen, juist als normaal gesproken ook de in het Noord-Westen van Europa geogste tarwe aan de markt begint te komen. Maar als, zooals voorspeld wordt, de oogst van wintertarwe in de Staten klein zal zijn, dan zullen de aanvoeren ook wel niet dadelijk zoo groot zijn. Dit is althans wat vele haussiers aannemen.

Intusschen zijn de meeste Europeesche markten slechts matig van tarwe voorzien. De Argentijnsche verschepingen zijn tegengevallen, maar Australië heeft de verwachtingen niet teleurgesteld door nog steeds door te gaan op zeer ruime schaal te verschepen. Sedert 1 Augustus zijn de verschepingen van Australië naar Europa bijna 2,4 maal zooveel als verleden jaar. Dit is niet uitsluitend een gevolg van den zooveel grooteren oogst, maar ook van de zoo sterk verminderde verschepingen naar buiten Europa gelegen landen. Sedert Augustus zijn die slechts ruim de helft van wat ze verleden jaar waren en ongetwijfeld is deze mindere behoefte van de landen van het verre Oosten wel een van de voornaamste redenen geweest, dat in dit jaar het evenwicht tusschen behoefte en aanbod in Europa eenigszins werd hersteld.

Particuliere oogstramingen van de wintertarwe in de Vereenigde Staten plaats en het cijfer wederom lager dan de Regeering een maand geleeden. Binnen een paar dagen is de Regeeringsraming verwacht en zooals de particuliere cijfers aangeven, ziet men een verderen teruggang tegemoet. Het zou ons niet verwonderen dat dit nu wel wat al te pessimistisch zou blijken, want de weersgesteldheid is toch in het algemeen niet ongunstig geweest gedurende de laatste weken. Voor de zomertarwe was het weer gunstig vooral in Canada, waar ook de uitzaai zeer ruim geweest is. Bij normale omstandigheden mag men wel weer een grooten oogst in Canada verwachten en in ieder geval zal het al of niet gelukken van den Canadeeschen oogst wel de meest belangrijke factor van de wereldmarkt zijn na September.

In Europa moesten verschillende landen voortgaan met koopen voor spoedige levering; in de eerste plaats Portugal, doch ook Nederland, waar voor sommige soorten de voorraden al heel gering waren, zoodat groote premies voor spoedige levering betaald werden. De Engelsche molenaars toonden slechts geringe belangstelling en ook de speculanten in de Londensche markt hielden zich kalm, zoodat de omzet van ladingen gering was.

De vooruitzichten voor de Europeesche oogsten blijven gunstig, doch van Rusland blijven de berichten te schaarsch om zich een indruk te vormen.

Rogge. In dit artikel ging niet veel om, maar de ondergrond van de markt was vast. Het aanbod van Europeesche rogge is gering en in verband daarmee mag de vraag teurstellend heeten. Op 4 Mei zien wij plotseling een enorm scherpe verhooging in Chicago van niet minder dan 11¼ ct. voor Mei en 8¼ ct. voor Juli. Wat hiervan de oorzaak is, is ons nog niet bekend; zeer zeker niet de Europeesche vraag, aangezien geen belangrijke zaken in Duitsche of Nederlandsche markten waren tot stand gekomen. Dekking van Amerikaansche speculanten in verband met verminderde voorraden achten wij waarschijnlijk de hoofdoorzaak.

Maïs werd in de laatste week steeds vaster, doordat de disponibile voorraden steeds meer verminderen en de hoeveelheid maïs zowel van Argentinië als van andere landen uiterst gering is. De prijzen liepen zoowel in Antwerpen als ten onzent, als ook in de Britsche markten scherp op en ook voor de eerste afladingen van den nieuwen Plataoogst begon de belangstelling te vermeerdere. Het aanbod van La Plata was niet dringend, daar af en toe nog al veel regen viel, wat de aanvoeren vertraagde. Ook verhoogde men geregeld de prijzen voor latere afladingen,

Noteringen.

Data	Chicago			Buenos Aires		
	Tarwe Mei	Maïs Mei	Haver Mei	Tarwe Mei	Maïs Mei	Lijnzaad Mei
2 Mei '25	159	106 3/4	42 1/4	15,—	9,80	21,95
25 Apr. '25	148 1/2	104 7/8	41	15,10	9,80	21,80
2 Mei '24	105 3/8	78 3/8	47 1/8	11,15	7,75	19,05
2 Mei '23	119 3/4	80 3/4	44 3/4	12,10 1)	8,65 1)	22,15 1)
2 Mei '22	143 3/4	61 7/8	37 3/8	13,60	8,20	21,70
20 Juli '14	82	56 3/8	36 1/4	9,40	5,38	13,70

1) Per Juni.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	4 Mei 1925	27 April 1925	5 Mei 1924
Tarwe*	17,—	16,25	12,—
Rogge (No. 2 Western) ..	13,50	13,40	9,60
Mais (La Plata)	258,—	238,—	225,—
Gerst (48 lb. malting) ...	260,—	252,—	196,—
Haver (38 lb. white clipp.)	12,75 4)	11,90 4)	9,80 4)
Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) 1	12,75	12,75	11,25
Lijnzaad (La Plata) ... 3	472,—	470,—	393,—

1) per 100 KG. 2) per 2000 KG. 3) per 1960 KG.
*No. 2 Hard/Red Winter Wheat. 4) Canada No. 3.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	26 April 1925	2 Mei 1925	Sedert 1 Jan. 1925	26 April 1925	2 Mei 1925	Sedert 1 Jan. 1925	1925	1924
Tarwe	16.275	270.015	328.020	—	6.731	13.957	276.746	341.977
Rogge	3.443	36.641	187.542	—	—	3.325	36.641	190.867
Boekweit	—	9.891	8.313	—	—	—	9.891	8.313
Mais	4.797	242.594	233.498	810	30.814	33.163	273.408	266.661
Gerst	2.586	49.977	112.479	—	2.465	22.090	52.442	134.569
Haver	290	33.759	76.199	—	150	—	33.909	76.199
Lijnzaad	417	53.747	89.259	—	14.087	33.891	67.834	123.150
Lijnkoek	1.159	85.133	69.374	—	—	700	85.133	70.074
Tarwemeel	1.073	32.550	88.524	449	6.460	7.981	39.010	96.505
Andere meelsoorten ..	—	3.059	3.256	—	—	—	3.059	3.256

waardoor vele speculanten, die maar steeds ver beneden eerstehands prijzen aanboden, zich terugtrokken. De Amerikaanse markt was kalm gestemd, een enkele offerte van Amerikaanse maïs beïnvloedde de Europeesche markten niet. Donaumaïs wordt slechts schaars aangeboden tot tamelijk hooge prijzen.

Gerst. Hierin was de handel gering; de prijzen liepen evenwel aanmerkelijk op en in enkele gevallen betaalde de consumptie de verhoogde vordering.

Haver bleef vrij veel belangstelling ontmoeten, aangezien dit artikel goedkoop is in verhouding tot andere voerartikelen. Vooral in Canadeesche en Amerikaanse soorten werden veel zaken gedaan.

**SUIKER.
NOTEERINGEN.**

Data	Amsterdam per Aug.	Londen			New York 96° Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java's f.o.b. per Mei/Juni	Cuba's 96° c.l.f. Mei	
	kristalsuiker basis 99°	Sh.	Sh.	Sh.	\$ cts.
4 Mei '25	f 19 3/8	35/3	15/6	12 1/4 2)	4,27
7 Apr. '25	" 20 3/16	35/9	16 1/4 2)	13/3	4,40
4 Mei '24	" 27 7/16	47/6	22 7/8 2)	23/3	6,03
4 " '23	" 37 3/8	71/-	28/9	32/-	7,87
	ruwsuiker basis 88°				
4 Juli '14	f 11 13/32	18/-	—	—	3,26

1) = f 14 1/8 basis 99°

1) Het verschil tusschen ruwsuiker 88° en kristalsuiker 99° is aan te nemen op f 3,— per 100 KG.

De verschillende suikermarkten waren deze week flauw gestemd met dalende tendens.

In New York brokkelden de prijzen dagelijks af en waren de noteringen als volgt:

	Sp. C. Mei	Juli	Sept.	Dec.
Slot voorafgaande week	4.40	2.67	2.34	2.99
Opening verslagweek	4.40	2.65	2.81	2.96
Slot verslagweek	4.27	2.59	2.69	2.79

De versmeltingen in de Atl. havens der V.S. bedroegen deze week 78.000 tons tegen 62.000 tons verleden jaar.

In prompte Cubasuiker vonden afdoeningen plaats tot prijzen van 2 1/2, \$c. dalende tot 2 1/4, \$c. c. & f. New York, terwijl naar Engeland zaken tot stand kwamen tot Sh. 13/1 1/2 en daarna tot Sh. 12/6 cif.

De Cubastatistiek is als volgt:

	1925	1924	1923
	Tons	Tons	Tons
Weekontvangsten 25 April '25 ..	183.062	94.472	122.662
Tot. sedert 1 Dec. '24-25 April '25	3.144.139	2.736.513	2.667.640
Aantal werkende fabrieken	181	134	87
Weekexport 25 April 1925	115.211	81.483	121.140
Totaal 1. Jan.-25 April '25	2.092.817	1.818.609	1.912.385
Totale voorraad op 25 April '25 ..	1.051.322	917.954	756.155

F.O. Licht bericht, dat het weer in de afgelopen maand — in tegenstelling met het voorgaande tijdvak — te koud en vochtig was, hoewel dit over het algemeen niet van al te ongunstigen invloed was op de veldwerkzaamheden.

Licht geeft tevens een voorloopig overzicht van het bietareaal in Europa voor 1925/26 in vergelijking met 1924/25.

	1925/26	1924/25
Duitschland	365.000	351.371 H.A.
Tsjechoslovakije	300.000	302.588 "
Frankrijk	185.000	195.615 "
Holland	65.000	71.065 "
België	72.500	80.591 "
Zweden	39.800	41.130 "
Denemarken	38.000	37.400 "
Polen	157.000	168.348 "
Hongarije	70.000	74.414 "
Oostenrijk	19.000	18.610 "
Roemenië	55.000	58.500 "
Jago Slavië	40.000	55.000 "
Italië	80.000	136.300 "
Totaal ..	1.486.300	1.590.932 H.A.
Rusland	420.000	343.182 "
Andere landen	122.000	143.700 "
Totaal in Europa ..	2.028.300	2.077.814 "

welke cijfers, alsnog gebaseerd op zeer voorloopige gegevens zouden wijzen op eenen ongeveer 2 1/2 pCt. minderen uitzaai.

In Engeland werden, zooals verleden week voorspeld, de voorkeursrechten voor suiker der Britsche koloniën weer tot het vroegere peil verhoogd. Raffinadeurs verlaagden hunne prijzen met 6d. voor prompte levering en met 9d. voor levering op termijn.

De Zichtbare voorraden volgens Czarnikow zijn:

	1925	1924	1923
	Tons	Tons	Tons
Duitschland 1 Apr. '25	618.000	737.000	774.000
Tsjechoslowakije 1 Apr. '25 ..	494.000	378.000	261.000
Frankrijk 1 Apr. '25	373.000	127.000	148.000
Nederland 1 Mrt. '25	160.000	106.000	163.000
België 1 Apr. '25	166.000	62.000	59.000
Engeland 1 Apr. '25	194.000	264.000	286.000
Totaal (Europa) ..	2.005.000	1.674.000	1.691.000
V.S. Atlant. havens 29 April '25	173.000	170.000	226.000
Cuba alle havens 25 Apr. '25.	1.051.000	918.000	756.000
Totaal ..	3.229.000	2.762.000	2.673.000

Op Java liepen de prijzen voor Superieur terug tot f 11 1/2 voor Junilevering, f 11,— voor Juli en f 10 1/2 voor Juli/Augustus, waartoe herverkoopen plaats vonden. Afdoeningen uit de eerste hand kwamen niet tot stand.

Hier telande fluctueerden de prijzen slechts zeer weinig ten gevolge van gering aanbod, terwijl anderzijds dekkingsvraag voor Mei de markt steunde. Aan het slot werd het aanbod iets ruimer, doch de markt sloot kalm met afdoeningen tot f 20,— voor Mei en f 19 1/8 voor Augustus, terwijl voor December f 19 1/8 genoteerd werd. De omzet bedroeg deze week 3900 tons.

KATOEN.

Noteering voor Loco-Katoen.
(Middling Uplands.)

	1 Mei 1925	24 April 1925	17 April 1925	1 Mei 1924	1 Mei 1923
New York voor Middling ...	24,40 c	24,50 c	24,95 c	30,30 c	27,50 c
New Orleans voor Middling	24,50 c	24,45 c	25,05 c	30,25 c	27,— c
Liverpool voor Middling ...	12,98 d	13,40 d	13,39 d	17,71 d*	15,36d*)

*) Voor fully middling ouden Standaard.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen).

	1 Aug. '24 tot 24 April '25	Overeenkomstige periode				
		1923-'24	1922-'23			
Ontvangsten Gulf-Havens.	8912	6329	5457			
" Atlant.Havens						
Uitvoer naar Gr. Brittannië				2364	1520	1224
" "t Vasteland etc.				4012	2881	2465
" " Japan	838	580	551			

Voorraden.

(In duizendtallen balen).

	24 April '25	Overeenkomstig tijdstip	
		1924	1923
Amerik. havens	755	528	470
Binnenland	591	477	597
New York	181	117	59
New Orleans	198	129	122
Liverpool	729	329	367

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons,
Manchester, d.d. 29 April 1925.

Hoewel bij ons laatste bericht de Amerikaansche katoenmarkt vast was, heeft deze stijging zich niet kunnen handhaven en is katoen elken dag wat flauwer geworden, ook al ten gevolge van de betere weerberichten uit Texas en de mindere vraag. Gisteren noteerde G.M. spot Liverpool bij het ter perse gaan van dit bericht 12,96 als laagste punt tegen 13,74 als hoogste op den 21sten April. Verkoopen zijn echter slechts gering. Egyptische katoen is ook flauwer en prijzen zijn thans weer ongeveer op hetzelfde niveau van een veertien dagen geleden. Verkoopen zijn echter van weinig beteekenis.

Spinners van Amerikaansche garens maken een moeilijken tijd door en verliezen hoe langer hoe meer terrein. De flauwe stemming van het ruwe materiaal houdt zaken tegen en over het algemeen waren verkoopen slechts van weinig beteekenis. Hier en daar zijn echter toch nog enkele flinke posten in Medium weft voor Holland en de binnenlandsche markten afgesloten, hoewel de geaccepteerde prijzen voor Spinners onvoldoende waren. Naar grovere nummers en ringgarens was weinig vraag, terwijl in vele gevallen de geboden prijzen een penny beneden Spinners vraagprijzen luiden. Naar getwijnde garens bestaat, zoowel voor de binnenlandsche markten als ook voor export slechts weinig belangstelling. Ook in Egyptische garens is de omzet zeer beperkt; alleen in 60er bundelgarens voor Madras is nog wat gedaan. Over het algemeen houdt de flauwere stemming in de katoenmarkt zaken tegen.

Het is moeilijk iets definitiefs over de doekmarkt te schrijven. De stand van zaken is nog verre van bevredigend, doch er bestaat beslist meer vraag. Indië en ook andere landen schijnen de markt te probeeren; er zijn echter nog geen zaken van beteekenis gedaan, hoewel hier en daar wel enkele postjes in dhooties en lichtere weefsels zijn afgesloten. Het is momenteel inderdaad een markt voor koopers en de flauwere katoenprijzen stellen fabrikanten in staat eenige concessies te verlenen, welke echter slechts klein en onbeteekenend schijnen in vergelijking met wat de overzeesche markten verlangen. Van fabrikanten-standpunt zijn stapels op het oogenblik het beste; over het algemeen bestaat er nog geen gebrek aan werk en met kleine concessies valt het niet moeilijk de weeftouwen bezet te krijgen. Dit is echter geenszins het geval met de Egyptische styles en fancies, waar de hoogere kosten van het ruwe materiaal zaken absoluut onmogelijk maken. Het verschil in positie van de Amerikaansche en Egyptische styles valt hoe langer hoe meer op. De huidige vraag is wel degelijk een gevolg van een tekort aan goed op de overzeesche markten en indien de overzeesche handelaren zich ten gevolge van de gemakkelijker prijzen wat minder terughou-

dend toonen, zullen er ongetwijfeld belangrijk meer zaken tot stand komen.

22 Apr. 29 Apr. Oost. koersen. 21 Apr. 28 Apr.
-Liverpoolnoteeringen. T.T. op Br. Indië 1/5⁷/₈ 1/5⁷/₈
F.G.F. Sakellaridis 32,20 30,20 T.T. op Hongkong 2/3 2/2⁷/₈
G.F. No. 1 Oomra 9,95 9,50 T.T. op Shanghai 3/0¹/₄ 3/0¹/₄

KOFFIE.

Nog altijd valt er over de koffiemarkt niet veel opgewekts te berichten. Ook in de afgelopen week was de stemming zeer kalm en op sommige dagen zelfs flauw, hetgeen in de eerste plaats tot uitdrukking kwam in den loop der prijzen aan de termijnamarkten. Zoo liep de Rotterdamse termijnamarkt in de laatste acht dagen nog bijna 3 ct. terug. In de eerste plaats was deze gang van zaken het gevolg van de houding van Brazilië, dat om koopers te vinden zich nog steeds bereid toonde tot verdere concessies en ten slotte Santos-aanbiedingen maakte van 101/- à 103/- per cwt. kost en vracht voor goed beschreven Superior en van 104/- à 107/- voor dito Prime. Van Rio, waarvan de prijzen tot nu toe in verhouding tot Santos te hoog waren geweest, kwamen thans ook lagere offerten aan de markt. De daling in deze soort bedroeg sedert de vorige week 5/- à 6/- en in sommige gevallen zelfs iets meer, waardoor ten slotte de prijs van Rio type New York 7 met goede beschrijving voor prompte verscheping kwam op circa 85/- en voor latere verscheping op 80/- à 84/- naar gelang van den verschepingstermijn. Hoewel de loope de oogst van laatstgenoemde soort zo goed als afgelopen is, worden van den volgende oogst, die groot wordt geraamd (ongeveer 4 miljoen balen), reeds de eerste verschepingen verwacht.

De aanbiedingen van Robusta op aflading uit Ned. Oost-Indië waren ook ditmaal wederom lager. Er kwamen slechts weinig zaken tot stand, daar de vraag naar deze soort, zoowel voor binnenlandsch verbruik als voor uitvoer, op het oogenblik zeer beperkt is. De vraagprijzen waren ten slotte o.a. als volgt:

Palembang Robusta, telquel, Mei/Juni verscheping 46¹/₂ ct.
" " " Mei/Juli " 46¹/₂ "
" " " Aug./Oct. " 44 "
Mandheling " " Mei/Juni " 51 "

alles cif uitgeleverd gewicht, netto contant.

Van loco werden de officieele noteeringen alhier verlaagd van 73 ct. op 71 ct. per $\frac{1}{2}$ KG. voor Superior Santos en van 62 ct. op 61 ct. voor Robusta. De afzet in de verschillende soorten was nog steeds zeer onbevredigend en alleen tot dekking van het hoog noodige werd gekocht.

De noteeringen aan de termijnamarkt waren aan de ochtend-call te:

Rotterdam (Santos-contract) basis Good				Amsterd. (Gemengd contract) basis Santos Good				
	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.
5 Mei	50 ¹ / ₂	46 ¹ / ₈	44 ¹ / ₂	43 ¹ / ₈	48 ¹ / ₈	44 ¹ / ₂	42 ¹ / ₂	41 ¹ / ₈
28 Apr.	52 ¹ / ₈	49 ¹ / ₈	47 ¹ / ₂	46	51 ¹ / ₂	47 ¹ / ₈	45 ¹ / ₈	44
21 "	53	49 ¹ / ₂	47 ¹ / ₂	45 ¹ / ₈	51 ¹ / ₂	47 ¹ / ₈	45 ¹ / ₂	44 ¹ / ₂
14 "	53 ¹ / ₂	50 ¹ / ₂	48 ¹ / ₈	47 ¹ / ₈	52 ¹ / ₂	48 ¹ / ₈	46 ¹ / ₂	45 ¹ / ₂

De slot-noteeringen te New York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.
4 Mei	.....	\$ 17,60	\$ 15,35	\$ 14,78
27 April	.....	" 18,22	" 16,13	" 15,60
20 "	.....	" 18,22	" 16,01	" 15,50
13 "	.....	" 18,63	" 16,87	" 16,35

Uit de dezer dagen verschenen Statistiek van de Firma G. Duuring & Zoon alhier blijkt, dat de Afleveringen in Europa en in de Ver. Staten van Amerika in de maand April werkelijk niet slecht zijn geweest. Zij bedroegen 1.536.000 balen tegen 1.407.000 balen verleden jaar. De achterstand in de Afleveringen gedurende de eerste vier maanden van het jaar, vergeleken tegen verleden jaar, is daardoor teruggebracht tot 926.000 balen. In deze vier maanden bedroegen zij dit jaar 6.155.000 balen tegen 7.081.000 balen in 1924. Daar de Aanvoeren in April slechts 1.373.000 balen hebben bedragen tegenover 1.685.000 balen in 1924, is de zichtbare Wereldvoorraad gedurende April ditmaal afgenomen met 54.000 balen, terwijl hij verleden jaar in dezelfde maand toegenomen is met 481.000 balen. Hij bedraagt thans 5.335.000 balen tegen 4.445.000 balen in 1924.

Rotterdam, 5 Mei 1925.

(Mededeeling van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 7 ¹)	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 4 ¹)	
4 Mei 1925	165.000	34.375	2.169.000	38.000	52 ¹ / ₆₄
27 April 1925	117.000	37.100	2.169.000	38.000	52 ¹ / ₆₄
20 „ 1925	122.000	37.450	2.087.000	39.500	52 ¹ / ₆₄
4 Mei 1924	235.000	25.600	1.037.000	27.000	62 ¹ / ₆₄

¹) In Reis.

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
2 Mei 1925	14.000	3.939.000	148.000	8.421.000
2 Mei 1924	44.000	3.130.000	161.000	8.655.000

THEE.

De theemarkt was in de afgelopen week stil. Wel werden er nog enkele opgehouden partijen ex vorige veiling van de hand gedaan, doch de goede stemming was er nog niet in.

Londen toonde in de afgelopen week een onregelmatig verloop. Enerzijds viel op te merken een goede vraag tot verhoogde prijzen voor de goede en betere soorten, die dikwijls 1 à 2 d. in prijs konden stijgen, doch anderzijds toonde men weinig belangstelling voor de ordinaire en inferieure soorten, die nog steeds in groote hoeveelheden op de markt voorkomen. Deze kwaliteiten moesten meermalen 1 tot 1½ d., soms meer, prijsgeven, wilden zij koopers kunnen vinden. Het verschil tusschen de mindere en betere kwaliteiten wordt hoe langer hoe grooter en zal ook medewerken om producenten te dwingen zich, evenals vroeger, toe te leggen op fijneren pluk en zorgvuldiger bereiding. Deze factoren waren, als gevolg van de hooge conjunctuur, in den laatsten tijd wel wat uit het oog verloren. Voor de theeveiling van 14 Mei zijn aangeslagen ongeveer 10.000 kisten.

Amsterdam, 4 Mei.

VERKEERSWEZEN.

VRACHTENMARKT.

De graanvrachtenmarkt van Noord-Amerika heeft de afgelopen week iets meer zaken te zien gegeven voor belading per begin Mei. Er zijn echter niet zooveel booten, die prompte belading kunnen geven, maar een groote hoeveelheid tonnage wordt aangeboden per tweede helft Mei belading, voor welke positie bevrachters echter niet zoo geïnteresseerd zijn. Van Montreal is een aantal bevrachtingen gedaan met tot 25/5 cancelling op basis van 14½ cents per 100 lbs. zwaar graan naar Antwerpen/Rotterdam/Hamburg, terwijl ook is afgesloten naar Antwerpen/Rotterdam tegen 3/- per qtr. voor handige tonnage. Ook voor eerste helft Juni is er meer vraag gekomen en een boot van 36.000 qtrs. werd voor dien termijn gesloten op basis van Antwerpen/Rotterdam/Hamburg tegen 14½ cents, optie Middellandsche Zee (niet Oostelijk van West-Italië) tegen 18½ cents, Spanje 19½ cents, Lissabon/Leixes 18½ cents. Ook van de Range hebben meer afsluitingen plaats gevonden dan de vorige week; een vrij groote boot werd voor prompte belading gesloten naar Antwerpen/Bremen/Hamburg tegen 13½ cents, terwijl kleine tonnage werd gedaan naar Denemarken op basis van 21 cents. De Gulf is praktisch gesproken zonder eenige definitieve vraag naar ruimte.

Verdere afsluitingen hebben in kolen plaats gevonden van Noord-Amerika, hoofdzakelijk naar Zuid-Amerika tegen onveranderde vrachten. Naar Rio werd \$ 4,10 betaald met tot 15 Mei cancelling en \$ 3,90 voor tweede helft Mei belading. Een groote boot werd naar West-Italië gedaan per eerste helft Mei tegen de lage vracht van \$ 2,85.

De uitgaande kolenvrachtenmarkt van Engeland blijft onveranderd, behalve misschien voor kleine bootjes naar de dichtbij gelegen Continentale havens. Alleen de vrachten naar Zuid-Amerika blijven rijzen en naar Buenos Aires werd 17/1½ gedaan. Van Zuid-Wales worden de volgende afsluitingen gerapporteerd: Sundsvall 6/-, Rouaan 3/6, Genua 8/9, Salonica 11/10½, Alexandrië 11/-, Las Palmas 9/-, terwijl van de Westkust werd afgesloten Stockholm 5/3, Hamburg 3/10½, Antwerpen 2/9, Bordeaux 5/3, Gibraltar 7/9, Genua 8/9 en Alexandrië 11/-.

Ofschoon er een vrij levendige vraag was naar ruimte voor suiker van West-Indië heeft het overvloedige aanbod

van tonnage elke rijzing in vrachten belet. Cuba heeft verschillende booten afgesloten van circa 6500 tons, naar U. K./Continent voor Mei belading tegen 17/6.

De River Plate heeft iets meer afsluitingen gezien, maar vrachten bleven op de lage basis van 15/6 à 16/3 naar gelang van grootte der booten.

De Chilispeter-vrachtenmarkt blijft, in het algemeen gesproken, lusteloos, alleen wordt van enig interesse blijk gegeven door bevrachters voor Juni tonnage naar Europa. Per 1/10 Juni is een boot van 5900 tons maximum gedaan tegen 26/6 naar Bordeaux/Hamburg range met de optie van Noord-Spanje tegen 27/6 en Alexandrië tegen 29/-. Intusschen blijft de toon van de markt rustig door de aanwezigheid van tonnage in de Plate die te allen tijde bereid is in ballast naar Chili te varen en Juni positie kan geven. Wat gedeeltelijke ladingen betreft zijn eenige parcels gedaan per Juni tegen 25/- naar Antwerpen/Rotterdam/Hamburg, terwijl maandelijksche parcels van 1000 tons zijn gesloten per Juni/September tegen 26/6 naar Bordeaux/Antwerpen range. Een vroege Juni boot kon \$ 4,50 bekomen basis één haven Galveston/Boston range, maar sindsdien is de vraag weder flauw en wordt slechts \$ 4,25 in uitzicht gesteld.

De markten van het Oosten zijn wederom zoo goed als zonder zaken geweest. Van Wladiwostok is de vraag naar ruimte voor booten weggevallen en werden er slechts eenige kleine parcels gedaan per Mei en September naar Rotterdam en/of Hamburg tegen 23/9. In olie ging niets om.

Australië bleef een rustige markt en ofschoon in het begin der week 39/- voor een Mei boot van Sydney werd betaald, is sindsdien tegen 37/6 naar Middellandsche Zee/U. K./Continent afgesloten.

Burmah bleef voortdurend levenloos en geen enkele afsluiting vond plaats. Van Indië hebben bevrachters het bijna onmogelijk bevonden om tot zaken te komen op d.w. basis en de vracht is slechts nominaal in de richting van 21/- à 22/-.

De maismarkt van Zuid-Afrika is zeer rustig en de eenige afsluiting was een handige boot naar Denemarken tegen 27/- per Augustus/September. In kolen werd gedaan van Durban naar Singapore tegen 10/6, optie Java 10/- per Mei.

De Donau heeft minstens 4 booten genomen in de afgelopen week tusschen 15/6 en 16/6 naar U.K./Continent met de Scandinavische opties tegen 1/6 extra. Deze markt is vast en speciaal handige tonnage wordt gevraagd. De Zwarte Zee zoekt geen tonnage voor graan, maar 2 verdere ertsafsluitingen hebben plaats gevonden van Poti naar Baltimore tegen \$ 3,25. De Middellandsche Zee heeft iets meer zaken tot stand zien komen in erts, maar vrachten bleven op hetzelfde peil. Het aanbod van tonnage overtreft nog steeds dat van ladingen en booten gaan voortdurend in ballast terug. Ertsafsluitingen zijn Morphou Bay/Rotterdam 9/6, Bona/Rotterdam 4/9, Hornillo Bay/Middlesboro 6/3, Newport 6/6 en Rotterdam 5/3, Carthagena/Rotterdam 5/3. Een fosfaatlading is gedaan van Bona naar Ipswich tegen 7/9, van Tunis naar Hull wordt 7/6 goteerd. Een 7000 tonner is afgesloten voor een lading zout van Cadiz naar Monte Video tegen 17/6. Alexandrië is rustig en kleine booten kunnen waarschijnlijk 11/6 bedingen per ton voor katoenzaad naar de Westkust van Engeland. Van de Golf van Biscaye zijn weinig zaken gedaan. Tonnage wordt ruimschoots aangeboden en vrachten zijn geneigd tot zakken. De laatste afsluitingen zijn Bilbao/Rotterdam 5/9, Cardiff 5/9, Newport 6/3, Rivadeo/Immingham 6/6.

De time-charter-vrachtenmarkt blijft ongeanimeerd, echter is het mogelijk een boot tot 8000 tons te plaatsen voor 12 maanden stukgoedvaart tegen 3/6 met levering in Juni, maar verdere zaken op deze basis zijn moeilijk te vinden, behalve in de States/West-Indië-vaart, waar verdere tonnage werd afgesloten tusschen \$ 0,90 en \$ 1,10.

RIJNVAART.

Week van 26 April t/m. 2 Mei 1925.

De aanvoeren van zeezijde waren minder dan de voorgaande week. Bij gemiddelde vraag bleef de beschikbare Rijnruimte ruimschoots voldoende.

De ertsvrachten bedroegen gemiddeld f 32¹/₃₀ met ¹/₄ lostijd f 42¹/₄₀ „ ¹/₂ „

Voor ruwe producten naar den Bovenrijn werd ongeveer f .90 met verkorten lostijd betaald.

Het sleeploon bedroeg maximum 30 cts. tarief.

De waterstand, zoowel naar den Benedenrijn als Bovenrijn bleef onveranderd gunstig.

In den toestand in de Ruhrhavens kwam geen verbetering.